

نورالدين عدیل او غلو

حوا و آدم

نورالدین عدیل اوغلو

آدم و حوا

کینو- پوئست و حکایه لر توپلوسو

گردآوری و برگردان :

المیرا زنجانی

تبریز

۱۳۹۹

انتشارات آیدین کتاب

AYDINKITAB YAYIN EVI
TEBRIZ

۰۹۱۴۲۲۶۱۷۳۲

@shaaadab

سرشناسه	:	عدیل او غلو، نورالدین
عنوان و نام پدیدآور	:	آدم و حوا: کینو - پوونست و حکایملر توپلوسو/ نورالدین عدیل او غلو؛ گردآوری و برگردان المیرا زنجانی.
مشخصات نشر	:	تبریز: آیدین کتاب، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۳ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۰۹۳۱۳-۱
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	ترکی.
موضوع	:	نمایشنامه ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	:	Iran -- ۲۰th century Azerbaijani drama
موضوع	:	داستان های کوتاه ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	:	Iran -- ۲۰th century Short stories, Turkish
شناسه افزوده	:	زنجانی، ایلمیرا، ۱۳۶۲-، گردآورنده
رده بندی کنگره	:	۳۱۴PL
رده بندی دیویی	:	۳۶۱۲/۸۹۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۱۱۲۳۶۱

عنوان کتاب : آدم و حوا

گردآوری و ترجمه : المیرا زنجانی

ناشر : انتشارات آیدین کتاب

تنظیم، تصویرگری و صفحه آرایی : گروه فنی شاداب و آیدین کتاب

قطع کتاب و تیراژ : رقی، ۱۰۰۰ جلد

چاپخانه و صحافی : سبز، امین

نوبت، تاریخ و محل چاپ و نشر : اول، ۱۳۹۹، تبریز

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۹۳-۱۳-۱

انتشارات آیدین کتاب

تبدیل نوشته های شما به کتابی ماندگار در کمترین زمان ممکن

ناشر فعال استان آذربایجان شرقی همکار ویژه فرهنگیان و دانشگاهیان

خیابان عباسی، توانیر شمالی، جنب پل، کوچه سوم، انتهای کوچه جنب تاکسی آریانا.

تلگرام، واتس آپ، سروش : ۰۹۱۴۲۲۶۱۷۳۲ / همراه : ۰۹۱۴۳۱۶۲۱۱۴ / کانال @shaaadab

shaadab@chmail.ir ... akbar_rezaei49@yahoo.com

جی پی اس (انتشارات آیدین کتاب، مجله شاداب) JPS

نورالدین عدیل اوغلونون اوز گئچمیشی

مثلی رایونونون خیرماندالی کندینده آنادان اولوب (۱۹۵۸). ۱۹۷۵ جی ایلدن زمانین مطبوعاتیندا بدیعی یازیلاری ایله چیخیش ائدیر. آذربایجان دولت دانشگاهین دان (ایندیکی باکی دولت دانشگاهی) روزنامه نگاری دانشکده سینى بیتیریب (۱۹۸۴).

توپلادیغی ائل-اوبا صحبتلری ۸۰-جی ایلرده آذربایجان رادیوسونون "بولاق" برنامه سینده سسلندیریلیب. ۹۰-جی ایلرده "ملت"، "اوراسیا"، "حریت" روزنامه لرینین جنوب بؤلگهسی اوزره خبرنگاری اولوب. آذربایجان روزنامه نگارلار اتحادیه سینین و آذربایجان یازیچیلار اتحادیه سینین عضوودور. ۱۹۹۵-۲۰۰۲ جی ایلرده باش ویرایشگر

و اولدوغو "مثل لی" روزنامه نی "روح" روزنامه نگارلاری مدافعه کمیته سینین "ان مبارز ایالت روزنامه سی" جایزه سینه و دیپلونا لایق گؤرولوب (۱۹۹۸). "قیزیل قلم" رسانه جایزه سی افتخاری دیر. "رابطه دونیاسی" (۱۹۹۸)، "مثل لی اییرمی عصرده" (۲۰۰۰)، "سعید صادق" (۲۰۰۲) صندلی فیلملرینین سناریو مؤلفی و یازاری دیر. اشتراکی ایله حاضرلاران "سارنگ عؤمرونون حکایتلری" برنامه سی رادیونون قیزیل صحنه آرخاسینا داخل ائدیلیب. سارنگ حاقیندا مقاله سی انگلیس، روس، ترک دیلرینده ترکیه ده نشر اولونان "وورلد اوف آذربایجان" درگیسینده درج اولونوب (دکابر ۲۰۱۲) رئیس جمهورین جایزه سینه لایق گؤرولوب (۲۰۱۲). آذربایجان رسانه سینده ثمره لی فعالیتینه گؤره مطبوعات شوراسینین دیپلم ایله تقدیر ائدیلیب (۲۰۱۳).

مطبوعات شوراسینین "قاراباغ موضوعسونون و خوجالی سویقریمینین رسانه ده تبلیغینه دستک" مسابقه سینده "دونانین ائشیتمه دیگی هارای" مقاله سینده گؤره دیپلم افتخاریلان تقدیر اولونوب. دولت سرحد خدمتینین

كئچيرديگى مسابقه ده "سرحد پروانهسى" حكايه سینه گۆره "بیرینجی درجه لى" دیپلوما و پول جایزه سینه لایىق گۆرولوب. "مارس" ادبى-بدیعى مجله سینه مسؤل ویرایشگر، "قاراباغا آپاران یول" روزنامه سینین باش ویرایشگر معاونى اولوب دیر. "شهیدلر آناسى" خالق تئاترلارینین مسابقه سینه آذربایجان دولت دانشگاهى ملی درام تئاترینین صحنه سینه نمایش ائتدیریلیمیش، ایکی دیپلما لایق اولونموشدور (۲۰۱۷). ۲۳ کیتابین، ۴ صحنه اثرینین مؤلفى دیر.

کتابین ایچیندکیلر

۷	آدم حوا
۴۵	حکایه لر
۴۶	گناه
۵۴	چیل چیل قورباغا
۶۱	بومئراق
۸۷	نار چوبوغو
۹۳	نوحون گوناھی
۱۰۲	غریب قادین
۱۱۰	قاراجامیش
۱۲۹	سرحد پروانه سی

آدم و حوا

کینو-پوئست

طالع ایلک دفعه شیرینی فرهادین راستینا جنت کیمی گؤزل بیر مکاندا عصمت لی، آبیرلی-حیالی قیز سیماسیندا چیخارتدی: سربازلیق خدمتیندن گلدیگی گون بولاق باشیندا گۆردویو قیزا بیر کۆنولدن مین کۆنوله طبق آدم و حوا آراسیندا اولان عشق کیمی عاشیق اولدو. سونرا ائل عادتيله ائلچی گۆندریب شیرینی آتا-آناسیندان ایسته دی. آما توی-دویونو دونیانین چوخ پیس واختینا دوشدو.

همین گون بی لیک لباسی نی آینینه گئیینمه میش ساغدوش-سولدوشی ایله قونشو قصبه نین مرکزینده کی حاماما یولا دوشمک ایسته ینده آناسی حلیمه قاباغینی کسیب اونا: - بویونا قوربان اولوم، بالا، گل منی ده، بو دوستلارینین آنالارینی دا نگران قویما، سون واختلار او قصبه نین آداملاری یامان قودوروبلار. دوننه جن سفره میزده یئدیکلری دوز-چۆره یه ده خاطر-حۆرمّت قویمورلار. اوجاقلیقدا سو قیزدیرمیشام، اؤز ائویمیزین حامامیندا یویونسانا، -دئییب دیل

تۆكدو.

اۇ حامامى دئىندە كى، سون واختلار تۆۋلەنن بىر طرفىندىن حامام كىمى استفادە ئىدىر دىلر. فرھاد تاى-توشلارنىن يانىدا اۋزونو سىندىرماق اىستمەدى، بوى-بوخونونا، گوجونە آرخايىن اولوب دىللندى:

- يوخ، آى آنا، بىر جە او قالىب كى، قونشو قصبە نىن جاماعاتى بىزى مسخرەيە قويسون، دئىن كى، بىزىم جاوانلار قورخوسوندا مال تۆۋلەسىنى بى حامامىنا دۇندىرلر...

- آللە بو حكومتىن تىفاغىنى داغىتسىن، بىزىم قصبە نى قويوب خستە خانانى دا، حامامى دا، پستى دا سالدى اورا. حتى اورادا كەنە مسجد قالا-قالا تزە كىلسەنى تعمىر ائلەدىلر. گۆزلىرى يئنە قالىب تورپاغىمىزدا، نە اكديگىمىز بىلىنر، نە بىچدىگىمىز. يايىدا سويوموزو كسىرلر، قىشدا يولوموزو. بئلە گئتسە، هامى بوردان باش گۆتوروب گئدەجك.

آناسى گىلى-گوزار ائلەدى كى، آى بالا، بىر آى بوندان قاباق جنت مكانلى اصلان كىشى حامامدا چىمندە او ذاتى قىرىقلار سويو كسىلر، كىشى بدنى صابونلو-صابونلو چىخىب راهرووا حامامچىيا دئىيىكى، آى نانكور، سن بىزىم امراه هين نسلندىن سن آخى، آدم اۋز اولو باباسىنى سوسوز قويار؟ او دا چىينىنى چكىب، يازىق-يازىق الينى باشىندان يوخارى قالدىرىب، دئىب كى، من ئىنىم، سويو يوخارىدان باغلايىرلار. اصلان كىشى دە قايدىب دىب كى: - آدە، سن نە يوخارى-يوخارى دئىب، سايىقلايىرسان؟ آللە هئچ وعدە اۋز بندەسىنىن سويونو-روزوسونو كسمىر. سويو كسن، قونشونو-قونشويلا، قارداشى-قارداشلا شىطاندىر...

حلىمە آرواد ها چالىشىدى، اوغلونو يولوندا دۇندە بىلمەدى. فرھاد ان ياخين قوهومو ياشار ين كەنە ماشىنىنا اوتوروب، شەردن تويونا گلن دوستلارى -

ساغدوشی ائلمان، سولدوشی ائلشندن بیرلیکده قونشو قصبه نین مرکزینه یوللانندی. فرهاد اؤزو ده عسگرلیکده ژنرالین بازپرسی اولموشدو. برکه-بوشا دوشموشدو. دیلی ده، قولونون گوجو ده اونو داردا قویمامیشدی.

- اوشاق واختی بیز ائله بیلردیک کی، سن لالسان، نه دیلین وار، نه دیلچگین، ائلمان دیللندی،- همیشه سوسوردون، حاقین پوزولاندا دا دینمزدین، کوسوب لال-دینمز ائوه گئدردین.

- ائلمان سنه لقب ده وئرمیشدی- لال فرهاد - بونو ائلشن سؤیله دی.

- قوهوموم اولدوغونا گؤره دئمیرم، والله، تعریف اولار. فرهاد آزا قایل اولان، گؤزو-کؤنلو توخ آدامدی. سون تیکه سینی احتیاجی اولانا وئرم، اؤزو آج قالار، آما بیر کیمسه یه آغیز آچمازا!-یاشار دئدی.

فرهاد یول بویو سوسودو، بیر کلمه ده دانیشمادی. اما حامامچینین شیرینلیگینی باشدان وئریب دئدی کی: -نظر، نظرین سودا اولسون، بیردن یاریدا کسلیسه، پولومو ایکی قات گئری آلاجام، یوخ اگر یاخشی خیدمت ائلسن، چیخاندان سونرا دا سنه یئنه شیرینلیک وئررم، بو گون منیم توپومدور آخی...

اول لر - دونیانین دوز واختی، بو ایکی قونشو قصبه جامعاتی بیر-بیرینین خیر-شرینده اشتراک ائدر، مهربان یولا گئدردیلر. توی و یاس عادتلری بیر-بیریندن فرق لنسه ده، "بو منیمدی، اوسنین، منیمکی یاخشیدیر، سنینکی پیس" دئمزدیلر. او گون حامامدا سو کسيلمه دی؛ توی حامامینا گلنلر یویونا-یویونا دویونجا دئییب-گولدولر، لطیفه لر دانیشیب، ماهنی اوخودولار. اما چؤله چیخاندا گؤردولر کی، کهنه ماشینین تکرلرینی چیخاردیبلاز. اطرافدا حامامچیدان سوایی، انس و جن گؤزه دیمیردی.

- نظر، بو ماشینین تکرلرینی هانسی دیوس چیخاریب؟
 - فرهادجان، آخی سن منه دئدین کی، نظرین سودا اولسون، ماشینیندا یوخ، نه بیلیم کیم چیخاریب تکرلرینی، هارا آپاریب...
 -بس سنین ماشینینین تکرلرینی نییه آپارمايیبلا؟
 - فرهاد جان، بو اوغرولار وارد اوغرولاردی ائی، حضرت عباس حاقی، هئچ بو قصبه دن - زاددان دؤیوللر. شهر-شهر، قصبه قصبه گزیب، ائله اوجاق قالايرلار کی، توستوسو واللهی، صباح سیزی ده بوغاجاق، بیزی ده...
 - سن اؤز ماشینینین آچارلارینی وئر، بیز گئدک! تویا یوبانیریق، صباح گتیریب قایتارام.

یاشار سوروشدو: - بس منیم ماشینیم نئجه اولسون؟
 فرهاد دئدی: - سنین ماشینین قالیر بوردا. صباح تکر ایشینی حل اندریک. نظر تردد ده قالمیشدی، نه ائده جگینی بیلمیردی: - واللّه، اونلارین مقصدی بوردان پیاده گئری دؤنده سیزی اله سالیب مسخرهیه قویماقدی، بیلسه لر کی، ماشینیمی سیزه وئرمیشم، اوندان منی بوردان یا ایت کیمی قووارلار، یا دا دؤیه-دؤیه اؤلدورلر، اما... - نه دوشوندوسه، تئز ایپ تاپدی، اؤزونو حمامین دیوارینا سورتدو، پالتارینی توز-تورپاغا بولادی: - گلین منیم ال-قولومو باغلايین، آغزیما دا اسکیدن-فیلاندان تیخایین، قوی ائله بیلسینلر کی، ماشینیمی قاچیریبسینیز-دئدی.

یاشار: صباح او دیوسلار بونون کولونو گؤیه سوووراجاقلار،-دئییه یاشار سون دفعه رنگی سولموش قیرمیزی ماشینینا باخدی و حمامچی نظرین قارا "وولقا"سینین فرمانی آرخاصینا اوتوردو.

- سیزی آند وئریرم الله، دیلینیزی او دیوس کلمه‌سینه اؤیرشدیریپ هر کیشیه دئمگین، - دئیه ائلشن سوای دا اولسا، اونلارا نصیحت وئردی، - دیوسون یئری جهنم اولاجاق، هئچ بهشتین اییینی ده حس ائتمیه‌جک. آخی، من آرادا دیلیمیزه ترجمه اولونان دینی کیتابلار اوخویورام، پیغمبر بویورور کی، دیوس او کس لره دیر کی، گؤزونون قاباغیندا آروادی پیس یولا دوشور، اونا خیانت ائدیر، آما او، گؤز یومور، نه بوشاییر، نه ده زیناکارلیغین قارشیسینی آلیر. باخ، دیوس بئله‌سینه دئیرلر..

فرهاد اوزاق قوهومو طغرل کیشینین عزیز-گرامی نوه سی یاشارین اورگینه دامان فیکره هئچ واخت شبهه ائتمیردی.

یولدا قاباقلارینی کسدیلر. یاشار دا، ائلماں دا گؤزو قیزمیش جاوانلاری صلحه چاغیردیلار: "فرهادین توپودور" - دئدیله. یول کسنلردن بیر یالینده کی تاپانچانی اوینادا-اوینادا فرهادی دا، شیرینی ده سؤیدو. سونرا ال به یاخا داوا-دالاش باشلاندی، یاشار آغیر یارالاندی. فرهاد دا یول کسن لردن بیر-یکسینی شیل-کوت ائله‌دی. یاشاری قلبیندن یارالایان، فرهادین تاپانچاسینی الیندن آلیب، اؤزونو ایسه باش اوسته قالدیریپ، یولون کناریندا کی دره‌یه آتدی. ائلماں لا ائلشن اؤزلرینی نه قدر قوروسالار دا، تزه پالتارلاری جیریق-جیریق اولدو، هر ایکسی زده آلدی...

او گون حادثه دن خبر توتان ساحه موکلی - "طراح آران" یدکلی موتور سیکلت له فرهاد گيله گلدی. آرتیق توی باشلامیشدی، بی اوغلانی مجلسه آپارماغا حاضرلا شیردیلار. آده گؤر، بی مجلسه آپاران دسته هاوایا تفنگ آتیپ آتشفشانلیق ائدیردی. ساحه موکلی آران ایسه قاپی-قاپی گزیپ جماعتدن اوو

تفنگلرینی ییغراق، هاراسا گۆندرمیشدی. جماعت ده اونا "قیلینچ" لقبی وئرمیشدی: "قیلینچ آران گلدی، قیلینچ آران گئتدی".

ایندی قیلینچ آران فرهادین الینده ده-باباسیندان یادگار قالان بئش اتیلانی گۆرجک، اونا قطعی شکیلده هاوایا آتش آچماغی قاداغان ائله‌دی: - اولماز، دئدی، -قونشو قصبه ده آدمالار شکایت ائدرلر. اورا-بورا های-کوی سالارلار کی، هر گون بوردان اونلاری توپ آتشینه توتورلار...

- او آدمالار هئچ بیلیرسیز داعوایا نیله گلیمشیدیلر؟ آلین، باخین، -دئییه فرهاد تاپانچانی اونا وئردی، - بیزیم یاشارین قانینی دا بونونلا تۆکدولر. ساحه موکلی تاپانچانین اورا-بوراسینا باخیب جییینه قویدو، سونرا فرهاد دان اوو توفنگینی ده ایسته‌دی: -قوی هله‌لیک بو دا منده قالسین، یوخاریدان گۆستریش وار، مناقشه اولان بۆلگه‌لردن بوتون سیلاحلار ییغیلمالیدیر...

- ائلسه حامامچی نظرین ماشینینی دا اؤزون آپار! اونون خاطرینی آخی سن مندن چوخ ایسته‌ییرسن! -دئییه فرهاد آچارلاری اونون اوستونه آتدی.

حزین سئگاه اوسته کۆکلنمیش سازین صداسی جنت مکانین هر طرفینه یایلمیشدی. ذوق لره آهسته سیغال چکن قارا زورنا توی آدمالارینین قلبینی اووسونلامیشدی؛ خوش اوقات یارادان ترانه‌سی بیر آز اول یارانمیش درگیرچیلیگه مرحم اولماغا چالیشیر، بی له-گلینه حیات سئوگیسیندن سؤز آچیب اونلارا - عمر قطارینین قوشا سرنیشینییه اوغور دیله‌ییردی. توی مراسیمینین "ترانه‌سی" اولان "ساز" فرهادلا ساغدوش-سولدوشینی ماغاریا چاغیریردی. هر اوچو توی مجلسی قورولموش چادیرا ساری کۆنول سوز آددیملا دیلار. ماغارادا یئییب-ایچسه‌لر ده، اوچونون ده اوزو گولموردو. بیر آز

كئچندن سونرا ائلمان فرهادين قولاغينا پيچيلدادى كى، بو گئجه گليني چوخ انتظاردا ساخلاماسين! اؤزونون ده بدننى آغرييىردى: "داها مجلسده اوتورماغا توانيم قالمايىب، صاباح تئزدن شهره يولا دوشمه لييم..."

فرهاد نبيسه بهانه ائديب، اؤز يارينين وصالينا تلسدى. شيرينين اورتوگون اوزوندن قالديراندا فرهادين اورگى سانكى قولاقلاريندا دؤيونيوردو.

سوبايلىغين سون گئجه سينين ان هياجانلى آنلارى بى له-گلينين سودله يازيلىب، قانلا قاريشيب، يادداشداش-يادداشا گئچن، نسل دن-نسله اؤتورولن عادت-رسم لره اويغون داورانماسى ايدى. بى يين ساغدوشى عادته گؤره، ائولى اولوردو، بى اوغلانا زفاف گئجه سينين "دستورونو" باشا سالماق اونون عهدده سينه دوشوردو. بو عنعنه توى-بساطى اوقاتى كيمي، اولوى دويغولارلا سيرلى-سراغلى كئچميشه - ازهلى ايلكىنيلييه باغلى ايدى. بو ايلكىنليكدن قوپماق، عادت-رسم پوزماق مقدس ليگى ايتيرمك ايدى. هانسى ميلتدن اولورسان اول، هانسى دينه اينانيرسان اينان، هانسى مذهبده خدمت ائديرسن ائت، عاييله هر زامان اينسان اوچون ان مقدس اجاق ساييلير.

...بو گئجه دونيانين عادى گئجه لرينه بنزميردى. آشيق سلطان قارا زورنادا قديم اويون هاواسى چاليردى. جاوانلار شيديرغى رقص ائديرديلر. گلينين يئنگهسى بى آناسى حليمه خالانين آغلاديني گؤرنده اول ائله ساندى كى، آتاسيز بؤيوتدويو اوغلونون عاييله قورماسى اونو دويغولانديرىب. ياخينلاشيپ: "الله خئير وئرسين، گلينين قديملىرى موبارك اولسون!" دئيه خئير-دوعا وئرنده، حليمه آروادين سسى تيترهدى: "ياشار جان وئرير" - پيچيلدادى... چوخ كئچمهدى كى، آشاغى محلله دن گلن آغى قارا زورنانين سسينى بوغدو. حليمه آنا تئز ماغارايا يورويوب، آشيق سولطانا "دايان!" دئدى. توى مجلسينده چال-

چاغیر سسی کسیلنده یشارین نین آناسینین فریادی بوتون قصبه یه یاییلدی.

...فرهاد شیرینی الله ین عزیز امانتی کیمی باغرینا باسیب: "اوزون آغ اولسون!"
دئدی و زفاف گئجه سینه هدیه آلدیغی قیزیل زنجیرلی قرآن قابینی اونون
بوینوندان آسدی، احتیراملا صاف دویغو اورتاغینین آلنیدان اؤپدو... آما
سئوینجی اوزون سورمه دی؛ یئنگه یه چاتاجاق شیرینلیگی ملفه نین اوستونه
آتیب راهرویا چیخاندا جنت مکانی یاس ایچینده گؤردو.

او گوندن یشارین حضور مراسیمینی یولا وئرمک اوچون سحر ارکن ائودن
چیخب، گئجه دن خئیلی اؤتموش قایتدی. دوز قیرخ گون شیرینه یاخین
دوشمه دی. شیرینی یاتاقدا چیلپاق گؤرنده بئله یشارین روحوندان چکینیر،
اونون اؤلومونده اؤزونو سوچلو ساییب، نفسینه حاکیم اولوردو. توی گئجه سی
ایلك دفعه شیرین له جنسی یاخینلیغدان آلدیغی حظی خاطرلاماق اونا
اضطراب وئیردی. "ارله-آروادین جساما یاخینلیغی خوشبختلیک سایلا بیلمز،
اصل ووصالین شیرینلیگینی دادماق اوچون گرک روحلار بیر-بیرینه
قوووشا!" آشیق سلطان جاوانلا جاوان، قوجایلا قوجافندی دانیشماغین
اوستاسییدی. "صبرینی قیلینج کیمی آرایا قوی!.." یشارین قیرخی چیخانجان
اینصافا شیرین ده اوندان یاخینلیق اومموردو، آما یانبایان اوزاناندا هر ایکیسینین
بدنی اود توتوب یانیردی، اللری-ایاقلاری بیر-بیرینه توخوناندا خجالتدن
قیزايریدیلار. تزه ائولنلره خاص اولان شهوت حسی اونلارین دا قلبینی تئز-
تئزهیجانا گتیریردی. قیرخ گونون انتظاری ایسه بیر ایل کیمی اوزون چکدی.
قیرخینجی گونون صوبح چاغی شیرین ارکن یاتاغیندان قالخیب اپیک جان
کؤینگینی سویوندو. ائو خالاتینی گئینمک ایسته ینده لیفتچیگینین دویمه

سینی باغلاماق بهانه سییله آدمین دیقینی اؤزونه جلب ائتدی. سرین یای سحرى تر-تزه قادین بدننین مست ائدیجی خفیف قوخوسو بورنونا دیدیکجه آدم شوقه گلدی. آروادینین چیلپاق چییینلرینی شئه قونموش گول کیمی قوخلایب اؤپوشه غرق ائله دی. شیرین ده اونون قالین حبشی دوداقلارینین تماسیندان تیتره ییب اوزونو اونا چئویردی. یاری آچیق، یاری یومولو دوداقلاریندا، سوزگون گؤزلرینده سانکی اورگی دیل آجیب پیچیلدایردی: "آی اینصافسیز، کیشی ده بو قدر قادینا ظولم ائدر؟" قوللارینی فرهادین بوینونا دولاییب یومرو دؤش لرینی اونون توکو قیوریم-قیوریم قاباران ائلی سینه سینه سیخدی. فرهاد چوخدانین تامارزیسی کیمی دلجه سینه شیرینه ساریلدى، اونو اوخیاشیب-طومارلادی، گؤرمه میشلک ائده رک، شهوتینی دؤنه-دؤنه سؤندوروب، سانکی قیرخ گونون حایفینی آلدی...

ائله او گون قصبه جاماعاتی یاشارین یئنیجه باش داشی قویولموش مزارینی سون دفعه زیارت ادرکن قونشو قصبه دن قبریستانلیق گولله یاغیشینا توتولدو. ائله بیل گؤیده کی قارا بولودلاری توت آغاجی کیمی سیرکله ییردیلر. یاشارین قارا مرمر باشداشینداکی شکلی ده گولله یه توش اولدو. دوشمنلر اونون الله درگاهینا سیغینمیش روحونو پریشان ائتدیلر. بیرى قوجا، بیرى جاوان داها ایکی جنت مکانلی هلاک اولدو. دشمن طرف تزه اؤلولری باسدیرماق اوچون قونشولارینا مهلت وئریب، آتسه آرا وئردیلر. آداملارین چوخو واهیمه ایچینده ائولرین، آدمسه "قیلینج آران" ین اتاقینا اوز توتدو: - بو، نئجه اولور آخی، بیزیم اوو توفنگیمیزی آلیرسان کی، گویا، تویدا-بایرامدا هاوایا آتش آچاندا اونلاری قیجیقلا ندیرا بیلریک، اونلار سا بیزیم اؤلولریمیزی ده، دیریلریمیزی ده کالاشنیکوولا آتسه توتورلار؟

پلیس ظابیطی نه دئییه جگینی بیلمه‌دی، میزیلداندی کی: - بو اویون قونشو مناقشه‌سیندن چوخ جنگه بنزه‌ییر. من یوخارییا راپورت یازیب یوللامیشام، بوندان آرتیق نه ائده بیلرم کی؟!

- کاغذ-کوغوز یوللاماقدانسا، یوخاریدا اوتورانلارا ده کی، سلاحلاریمیزی وئرسینلر، اؤزوموزو قورویاق!

او گون جنت مکانین قورخو چاغی یئتیشمیشدی. بونو هامیدان قاباق آشیق سلطان فهم له دویموشدو. آداملار قبییرستاندا تزه جنازه‌لری دفن ائله‌ینده آشیق قصبه نین ان هوندور یئرینه چیخیب "الرحمان" سوره‌سینی قارا زورنانین سسیبله عالمه جار چکیددی...

او گونه جن جنت مکاندا هئج کیم بئله شئی ائشیدیب-گؤرمه‌میشدی. قارا آخوند شیشمان تپه‌نین باشیندا زورناسینی سلاح کیمی گؤیه توشلامیش آشیق سلطانا باخیب باشینی بولادی: - استغفرالله! بو آشیقین باشینا هاوا گلیب، هاردا گؤرونوب کی، اللهین مقدس کلامینی - الرحمان سوره‌سینی زورنایلا چالسینلار؟

ائل آقساقالی رامیزکیشینین چینینه داش کیمی دوشن آغیر درددن بئلی بوکولموشدو، آخوندا باخیب: - صبر ائت، آخوند، - دئدی، - بو گون یاشارین قیرخینا ختام وئرنده اؤزون موعظه ائدیردین کی، حضرتی داوود زبورو "راهاب" موغامی اوسته اوخویورموش... بو سس ده جنت مکانین عرشى-اعلایا اوجالان ناله‌سیدیر، شیکایتی دیر، چونکی یئرده کی حاکیملر فریادیمیزی ائشیتمیرلر...

گۆی اوزونده لای-لای بولودلار نهنگ دروازه کیمی آچیلیمیشدی، ائله بیل ایلاهی بیر سس گۆیدن یئرہ صبر دیله-یه-دیله-یه شهید روحلاری درگاها دعوت اندیردی: "یاخشیلیقین عوضی آنجاق یاخشیلیقدیر!"

فرهاد درین فیکره غرق اولموشدو؛ قیرخ گون اول بو قارا زورنا "ایستگاه" ترانه‌سی ایله دونیانین گۆزلیلیگینی وصف اندیردی، اینسانی خوش دویغولارا، حیات عشقی ایله یاشاماغا سسله‌ییردی، دنیا یاشامالی دونیادیر - دئییردی. ایندیسہ "الرحمان" لا یئر اوزونده اولان هر کس فانی دیر - اؤلومه محکومدور؛ "...آنجاق عظمت و کرم صاحبی اولان ربینین ذاتی باقی دیر" - دئییب، انسانی الله ین وئردیگی نعمت‌لرین قدرینی بیلمه‌یه چاغیریردی. "ایستگاه" اینسانی دنیا ائوینه "الرحمان" آخیرته یولا سالیردی. بیرى عؤمورایستگاهینین ایلک دایاناجاقیدى، او بیرى سون!.. بیرى توی مارشییدی، او بیرى اؤلوم! دفن مراسیمینه گلنلرین هامیسی قارا زورنانین اعجازکار سسیندن حیرته گلدیلر. گلیملی-گئدیملی دنیا یامیاشیل جنت مکانا قیرمیزی دون بیچیردی. بیر الچیملیک کیچیک موسیقی آلتی طغیان اندیر، اینسان اوغلونون وحشیلیگینه قارشى قیاما قالخیردی. آشیق سلطان جنت مکانا اجل زنگینی چالیدیقا اؤز روحو دا گۆیلره چکیلیردی. بیردن قارا زورنانین سسی کسیددی، آشیق شیشمان تپه‌دن اوزواشاغی دوشدو...

جنت مکانین حالینا یئر - گۆی آغلادی، او گون گۆیدن تکجه یاغیش یاغمیردی، هم ده قارا تورپاق، گۆی چمنلیک، یاشیل باغ-باخچالار تزه‌دن گولله بارانا توتولاندا آداملارین قانینا بله‌نیردی.

...دیشینه‌دک سلاحلانمیش دشمن گئجه قصبه یه هجوم ائدنده الی یالین آداملار جانلارینی قورتارماق اوچون مئشه‌لر، داغلارا سپلندیلر. صبح چاغی

فرهادین آناسی حلیمه دۋنوب ترک ائتدیگی دده-بابا یوردونا حسرتله باخارکن سینه-سینه دین غفیل گولله دن هلاک اولدو. اونو مئشه ده - بلوط آغاجینین آلتیندادفن ائتدیلر، سونرا فرهاد جیبیندن قاتلاما بیچاغینی چیخاریب آغاجین ائلی گۋوده-سینه آناسینین آدینی، اۋلوم تاریخینی یازدی. وشیرینی تهلوکه دن اوزاقلاشدیریب بۋیوک کۋرپویه طرف آپاردی. کۋرپونو کئچمک ایستیرکن قارا عئینکلی، اوجابویلو، ظابطه لی قادین اونو ساخلادی: - سن هارا؟ گئری دۋن، جاوان اوغلان، هئچ اوتانمیرسان؟ قوی قادینلار، اوشاقلار، قوجالار قاقسینلار! - فرهادین روحونوسیرکله یین بو سرت سۋزلی دئین قادینین اطرافیندا چوخلو ساحلی عسگرلر واردی. او، بو قادینی تلویزیوندا چوخ گۋرموشدو، کیم اولدوغونو بیلمیردی، آما ندنسه او آن دوشوندو کی، قارا عئینکلی بو قادین مدافعه ناظری اولسایدی، یقین کی، بوتون کۋرپولرین اوستونده اۋزو کیمی ظابطه لی آدمالار قویاردی. آما ایندی - یئتمیش یئددی کۋرپونون یالیز بیریندن آدم کیمی بئش-اون گنجی گئرییه قایتارماق امری اونلاری اۋلومون آغوشونا آتماق، حيله گر دشمنی سئویندیرمک ایدی... دی گل کی، عئینکلی قادینین "هئچ اوتانمیرسان؟" دئمه سی فرهادین قولقلاریندا بومبا کیمی پارتلاسا دا، قلبینده خوش دویغولار اویادیردی: "ندیر بو قاچ هاقاچ، بو کۋچه اوکۋچه؟ بیر دوشونون، آخی سیز جنتی ترک ائدیب جهنم عذابلا دولو چۋللو-بیابانلیغا گئدیرسینیز..." فرهاد او آن دوشونوردو کی: "الهی، بو کیشی غیرتلی قادین آداما گوج-قوت وئریر" ایندی اونون دا کۋکسونده کیشی اورگی دۋیونوردو؛ دوز قیرخ گون اول نکاح گئجه سی طبیعتین و جمعیتین قانونو او، شیرینی قادینا، شیرین ده اونو کیشیه چئویردی، هر ایکسی دنیا ائوینه قدم قویدو. ایندی هر ایکسی ده دابانلارینا توپوروب جنتدن اوزاقلارا - هارا گلدی قاچیردی. آما یوخ، آخی او

كيشيدير، دوشمن بو كۆرپونو كئچسه، چوخ فرهادلارين وشيرين لرین جاوان
عۆمرونه سون قوياقادى...

دۆنوب كۆرپونو كئچن شیرينه باخدى. ائله بيل دوغرودان دا لال ايدى. شیرين ده
اليندهكى چمدانى يئره قويوب، اونا طرف بويلانيردى. بو آيرىلىق صحنه سيني
سئير ائدن عئىنكىلى قادينينسا ائله بيل اورگيندن داش پارچاسى آسيلميشدى. بو
دفعه عاميرانه سسله هوندوردن دئدى: "بوتون جاوان كيشيلر، هامينيز گئرى
دۆنون، دوشمنله ووروشماق اوچون سيزه سلاح-سورسات وئريله جك! آنا وطنين
غئيرتله قورويون!"

فرهاد دا سلاح گۆتوروب گئرى دۇندو، كيچيك دسته ايله بيرليكدە اۇزونو
بۇيوك اودون-آلوون ايچريسینه آتدى. قصبه نى يانديريب كوله دۇندرن
دوشمنه قارشى مئشه لرده سنگرلر قازيب مقاومت گۆسترديلر. سلاح
يولداشلارينين چوخو محاصره يه دوشوب هلاک اولدو، آما او، آغير يارالانسا دا،
قايدان اۇزونو چايا آتدى، سويون آلتىلا خئىلى اوزدو، ياغيش كيمي ياغان
گوللەلردن جانينى گوجلە خلاص ائتدى.

آتشكسدن اوچ آى سونرا فرهاد بيمارستاندان چيخدى. شیرينين سراغيلا
قاچقين دوشرگه لرینی بير-بير گزدی. تانیش-بيليش اونا يالنيز شیرينين ساغ-
سالامات اولدوغونو سؤيله دی. ياشارين آناسى، ائلناز آنا، كۆنولسوزده اولسا اونو
چادرا دعوت ائتدی، سون دفعه شیرينى گۆرنده حامله اولدوغونو بيلديردى: -
قارنى بورنوندايدى. بلکه ايندييه دك دوغموش اولار!.. منيم ياشاريمدansa هئچ بير
نشانه قالما دی، - دئييب گۆز ياشلارینی آخيتدی، - سنین شیرينيين آياغى
بيزيم اوجاغا دوشمه دی...

فرهاد باشینی آشاغی سالدی، نه دئییه جگینی بيلمه دی. آياغا قالخیب چادیردان چیخدی، جیبیندن سیگارچیخاردیب یاندىردی، چکه-چکه بیر خیلی دوشوندو. ...سونرا شهره اوز توتوب، شیرینی آخترماغا باشلادی. قاققینلارین سیغیندیغی بوتون یاتاقخانالارا، شهر اطرافى کندلر، احتیاط اولان دمیر یوللارینداكى واگن لارا باش چکدی حسرتله چیرپینیر، امیدله دۈنگه لر، دالانلارا بویلانیردی. چاره سیز قالاندا شیرینلی گونلری گۈزلرینین اۈنۈنده جانلاندیریردی. یوخوسوندا شیرین له گۈروشوردو، ایپک ساچلارینی سیغالاییردی، یاناقلاریندان اۋپوردو. شیرین سیز گونلری، آیلاری بئلجه اۋتوب کئچیردی.

...بیر دفعه کوچه ده تصادفا ائلمانلا ائلشنى گۈردو. تویوندا ساغدوش-سولدوش اولموش بو آدمالارین قییافه لری، خیلی دییشمیشدی. ائلش حاجی اولموشدو، ائلمان ایش آدمی. بیرى عبادتدن دانیشیردی، بیرى تىجارتدن. فرهادى ساغ-سلامت گۈردوکلرینه چوخ سئویندیلر. فرهاد اونلاری شاد-خرم، نشه لی گۈروب چوخ سیخیلدى. اۋزونده گوج تاپیب شیرینی سوروشدو. حاجی ائلش جاواب عوضینه تسبیحینی چئویره-چئویره اوزون بیر حدیث دانیشدی: - الله-تعالی آدم پئیغمبری تورپاقدان خلق ائله دی. اونا جان یولداشی اولسون دئی، ایری قابیرغاسیندان حوانی یاراتدی. حوادا ملعون شیطانا اویوب، نفس آغاجینین بوداغینی آیدی، مئویه سینی دادیب، گوناها باتدی. نفسه ییریلیک قادین مخلوقونون خیصلتینده دیر. ائله لری وار کی، نفسی یوینسیز آت کیمی هارا گلدى چاپیر... الله بیلیر، هلاک اولدوغونو ظن ائدی، بلک، اره گئدی؟ ایندی "باجار، یاشا!" زمانه سی دیر. اخلاق، غیرت، ناموس طمعین تورونا دوشوب، نفسین اسیری اولوب.

- ايندى، آلال، آدمى آدام ائلهين پارادير، پاراسيز آدمين اوزو قارادير، - ائلمان دوستونون سؤزونو كسيب شيت-شيت هيريلدادى.

- آدام ديلينده دانيشين، گؤروم، نه دئمك ايسته ييرسيز؟- فرهاد عصيبلشدى..- هر كس اؤز باشينين هايينا قاليب! سرگردان اولان جنت مكانلilar هرهسى بير طرفه پرن-پرن دوشوبلر. اؤلن اؤلوب، ايتن ايتيب، بيز ده پالازا بورونوب، ائلنن سورونسيديك، يا سومويوموز مزاردا چورويه جكدى، يا دا جانيميز ايلان ملهين قاقچين چاديرلاريندا. هئج اولماسا، بورادا ايشيميزى قوروب، كاسيب-كوسوب ديدرگينلره ال توتوروق...

- گل سن ده قوشول بيز، ايش-گوج صاحيبى اولارسان، سونرا الله روا بيلسه، آختاردغيىنى دا تاپارسان، - ائلمان داماغينا قويدوغو سيگارى درين بير قوللاب ووردو، توستونو هاوايا پيله ييب فرهادين اوزونه باخدى، - چكيرسن؟ فرهاد باشينى بولادى، سانكى تانيماديغى، ياد آداملارلا قارشىلاشميشدى. جنت مكانين آغير گونلرينده شهرده باش گيرلهميش دوستلارينين اعتبارسيزليغينى، قورخاقليرغينى اوزه وورمايان، اونلارا هميشه كى كيمى مهربانليق ائدن فرهاد ائله گر ك آنادان گلمه لال اولايدي...

-الله هى راحت بوراخين!-ونون صبرى توكنميشدى. - ياخشى-ياخشى فيكirlش، من ماشين آل وئرى ائديرم، سنين ده گواهينامه رانندگى وارين ، محاربه اشتراكچيسى اولدوغونا گؤره يولدا "ايت-قورد" سنه ديب-دولاشماز، گئديب آلمانليادان ماشين گتيررسن، پول قازانارسان، حاجينين دا بوردا ياخشى بير چايخاناسى وار، اونا قصبه ميزين آدينى قويوب - جنت مكان... هم ده تورپاق آلقى-ساتقيسى ايله مشغولوق. ايندى زامانه بونو طلب ائدير، - دئدى وائلمان سؤزونون سونوندا مثل چكدى، - تك الدن سس چيخماز.

بو زامان آغ ساققاللى، باشى پاپاقلى نورانى بير كىشى اونلارین يانیندا آیاق ساخلادی، ائلمانین گۆز لرینین ایچینه باخا-باخا جوشدو: تک الدن ده سس چىخار، قانیندا غیرت اولسا، یتنن حاقى تاپدايار، اگر بی غیرت اولسا!..

كىشى غافیلدن پیدا اولدوغو كیمی ده بير گۆز قیرپیمیندا انسان آخینینا قاریشيب گۆزدن ایتدی. فرهادین اونون آرخاسینجا ظنله بویلانديغینی گۆرن ائلمان دیلندی: - فیکیر وئرمه، اونون کاسیپچیلیقدان باشینا هاوا گلیب، اؤزو ده مخالف شاعیردی...

-منسه شیرین سیز قالمیشام، روحومون شیرینلیگی چاتمیر، ائله بیل، - فرهاد هله ده بير آز اول گۆردویو کیشینین ایشیقلى صیفتینی، حکمتلى سؤزونو اونودا بیلمیردی.

- بو شهرده تمیز شیرین نه گزیر؟ گلین، گندک بیزیم چایخانانین باغیندا اوتوراق، یاخشی ککوتولو چای ایچه-ایچه صحبت ائدک! - دئییه حاجی ائلشن ارك له اونلارین قولونا گیردی...

...او زامانلار فرهادین یولو قول بازارینا دا دوشمودو. گوندهلیک روزو پولو قازانماق اوچون ساعاتلارلا ایش گۆزلهین فلهلرین امکانلی مشتری اوستونده بیر-بیرینی سؤیوب، دالاشمالارینا دا شاهید اولموشدو. گئنیش کوچهده سکینین بیر طرفینده قولو قوت لی کیشی لرین قول شکلینده، دیگر طرفینده ظریف قادینلارین فاحشه شکلینده دایانیب، بیر تیکه چۆرک اوغروندا "دؤیوش" صحنه سینى سئیر ائتدیکجه فرهاد دیوارا قیسیلیب، دفعه لرله باشینی دیزینه قویوب

آغلامیشدی.

قول بازاریندا هر گون باغرينين باشينا تیکان سانجیلیردی. سونرا هارا گئئدیگینی بیلمهسه ده گئدیردی... حیاتی سون بیر ایلده بؤیوک شهرین یوخوسوز گئجه لریندن، آغریلی-آجیلی گوندوزلریندن کئچمیشدی. زامانه نین اؤگئیلگینی گؤرموشدو، یاغیشدا ایسلانمیشدی، گونون آلتیندا یانیب، قارالمیشدی، اینی-باشی نازیک اولدوغوندا پاپیزدا-قیشدا اوشوموشدو. بعضاً ده آجلیقدان باشی دونموشدو، گؤزلرینه قارانلیق چؤکموشدو. هر دفعه چتینه دوشنده کئچمیشین شیرینلی-آجیلی خاطیره لرینه پناه آپاریردی. اورگی اود توتاندا شیرینین کیچیک شکلینی درمان کیمی گؤزونون اوستونه قویوردو، اؤپوب اوخشاییردی.

...بیر دفعه شخصی سوروجوسو اولدوغو رئیسینین ارکؤیون قیزی اونون گونش دن قارالمیش، دمیرچی قوللاری کیمی شیشمان عضله سینه سیغال چکیب:
- آی آمان، سن لاپ پهلوانا اوخشاییرسان کی، سوبای اولسایدین، مطلق سنه اره گلردیم، - دئییب گولومسوندو، - والله، سنی عمللی-باشلی گئییندیریب- کئچیندیرسه لر، فوتومدل، مانکن کیشیلردن گئری قالمازسان...
فرهادین سوسدوغونو گؤرن قیز چیلغینلاشدی، دیلی کیمی الی-قولو دا دینج دورمادی. "نییه دینمیرسن، لالسان؟ هم... انام دوز دئییر دی، سن لاپ لال اؤردک سنمیش...

نهایت قیز اونون یاخاسیندان ال چکیب، تحصیل آلدیقی طب دانشکده سی یانیندا ماشیندان ائندی. فرهاد کؤکس اؤتوروب دریندن نفس آلدی: "الله بوندان بدتریندن قوروسون!" - دئدی. ائله بیل اورگینه نحس داممیشدی. گون اورتایا

آز قالمیش رئیسینین جاوان آروادینی گۆزلیک سالنونا آپارماق اوچون ویلایا دؤندو.

قادین گئیینمک بهانه سییه اونو قوناق اتاقیندا خیلی یوبانديردی. یومشاق مبل دا ناراحات اوتورموش فرهاد دان گۆزلیرینی چکمه دی. جاوان راننده نین دیقیتینی اؤزونه جلب ائتمک اوچون گۆزونون قارشیسیندا قیسا توماندا گزیب-دولاشدی، تئز-تئز اونا جای، قهوه تکلیف ائله دی.

— سیز زحمت چکمگین، سحر-سحر قهوه ایچمیشم... - فرهاد دانیشدیغی یالانا گۆره قیزاردی. قادین ایریشه-ایریشه اونا یاخینلاشدی: — سنین کیمی اری اولدوغونا گۆره آروادین خوشبخت دیر. منیم اریمینسه گۆزو ائله اوندا-بوندا دیر. بعضاً ایشی بهانه ائدیپ هئچ گئجه لر ده ائوه گلمیر. سن منیم نه دئدیگیمی آنلایرسان؟ من چوخ بدبخت، طالع سیز قادینام...

— بئله دئمگین، زلیخا خانم، الله ها خوش گئتمز، شوکور کی، قیزی نین، ایمکانلی ارینیز، گۆزل ائو-ائشیگینیز وار.

— کئشکه کاسیب اولایدیم، آما اریم منه عاید اولایدی، — دئییه قادین مانکن لریکیمی اونون گۆزلیرینین قاباغیندا سویوندو، — باخین منه، هئچ بئله بیر گۆزل قادینی دا آیلارلا یالقیز قویارلار...

فرهاد اونون چیلپاق بدنینین گۆزلیگی قارشیسیندا اوزون مدت دوروش گتیره بیلیمیه جگیندن قورخوب آياقا قالخدی. قول بازاریندا یاشلی بیر کیشیدن ائشیتیمیشدی کی، قیرخ یاشیندان سونرا قادینلارین حیاتی جهننمه بنزه ییر، بو یاشدا چوخو ارینین اونا عاید اولمادیغینی دوشونوب، یانلیش آدییم دا آتیر، حتی قیسقانعلیقدان بعضی سی بیر واخت دلیجه سینه عاشیق اولدوغو کیشینین حیاتی نی دا جهننمه دؤندریر. ان شیرین قادینین بئله خمیری آجی مایادان

يوغرولوب... قلوبىندە يئنە : "الله بوندان بدترىندىن قوروسون!" - دئدى و اعتراضى جوشا گلمىش قادىنى ساكىتلىشىدىرمەيە چاللىشىدى: - سىز الله، تئز گئىيىن، خانم، مەن سىزى ماشىندا گۆزلىرىم، - دئدى، سونرا باشىنى گوناھكار اداملار كىمى آشاغى دىكىدى...

سو يونماغىنا پشمان اولموش قادىن اونون قولسوز كۆيىنگىنىن ياخاسىنا ال آتدى. كتان كۆيىنگىن بىر نەچچە دويمەسىنى قوپوب، جىيى جىرىلسا دا، فرهادى رام آئە بىلمە يىن قادىنىن غضبىندىن سسى تىترەدى: - ردد اول بوردان! سىن... سىن... - سۆزونون آرخاسىنى گتيرە بىلمەدى.

فرهاد قاپىدان چىخاچىخدا بىردىن آياق ساخلادى، جىيىندىن ماشىنىن آچارىنى چىخارىپ گئرى دۇندو. ھەلە دە گئنىش و راحت مېلىن اوستونە چىلپاق حالدا اوتورموش قادىن، دىمىر مدل دە اولان صندلى نىن اوستونە قويدوغو آچارىن جىنگىلىتىسىنە

...يورغون، ازگىن روحلا، ياخاسى جىرىق كۆيىنگە گزە-گزە دىزىن ساحلىنە چاتاندا، ائلمان لا ائلىشە راست گلەجگىنى عاقلينا گتيرمە مىشىدى. "بلكە بو دا الله ھىن مەنە بىر لطفودو، قىسمتدىن قاچماق اولماز! بلكە، شىرىن كونوسوندا بىلدىكلىرى بىر شى وار؟ مەنە بىردىن-بىرە دئمك اىستىمىرلر..."

بىر مدت ائلمانىن شىركىتەنە آلمانىيادان اىشلىنىمىش ماشىنلار گتيرمەكلە مشغول اولدو. شىھردىن كىنار دا اولسا، اۋزونە كىچىك تورپاق ساحە سى آلىپ، بالاجا دىخە تىكىدى، بالاجا خىطىندە باغ-باغچا سالىدى...

گۆزلىرى ھەلە دە شىرىنى آختارىدى. "گۆرەسەن، دونىيا گتيردىگى اوشاق اوغلاندىر، يا قىز؟" - دوشونوردو. حتى بىر دىفە شىھردە گۆزلىك مسابقىسى

کئچیریلنده فرهاد ائلمانا قوشولوب، تاماشاچی کیمی یاشیل تاغلی هنر سارینا گئتدی. "بلکه، شیرین ده اله مسابقه قاتیلان قیزلارین آراسیندا اولار؟!" - دئییه دوشوندو. یاریشماچی قیزلارین هر بیر شیرین کیمی اوجابوی، اینجه بئل، گؤزل-گؤیچک ایدی.

- عبث یئرله اؤزونه اذیت وئریرسن، نه قدر کی، جاوانسان، جانین سولودور ائولن... یاخشیجا توی ائدریک سن، یادیندادیر، او واخت تویوندا آخیراجان اوتورا بیلیمه دیم، آما ایندی اوتورارام، یئنه ساغدوشین اولارام، - دئییه ائلمان بیردن-بیره اونون اورگیندن کئچنلری دویورموش کیمی دیللندی، - شیرین ده سنین یولونو ایندییه دک چتین گؤزله میش اول...

بیر دفعه ائلمانین شرکتینه ایکی گؤزل، گنج قادین گلدی. ائلمان اونلاری گؤرک آياغا قالخیب ال اوزادیب گؤرۈشدۈ، سونرا هر ایکسی ايله دوداق-دوداغا اۋپۈشدۈ.

- بو خانیمین آدی ملکیدیر، اؤزو ده ملک کیمی گؤزلدیر، بو بیر ایسه سونا خانیمدیر، لاپ سو سوناسینا اوخشاییر، - دئییه ائلمان فرهادی دا اونلارا جنگ قهرمانی، اوشاقلیق دوستو کیمی تقدیم ائتدی. ملک ده، سونا دا ال اوزادیب فرهادلا گؤروشنده مشتری گؤزو ايله اونو باشدان آياغا جان سوزدو. - ائلمان بی، منیم راستیما چیخان جنت مکانلی کیشیلرین هامیسی ائله سنین کیمی بوی-بوخونلو، یاراشیقلیدیر...

- ملک معنالی گولومسوندو.

- حیف کی، هامیسی دا ائولیدیر. - سونا دا رفیقه سینه گؤز ووروب هیریلدادی. - فرهاد، باخ، بو گؤزللرین ایکسی ده چوخ تمیز، صاف، غییرتلی خانیمدی، - دئییه

اٹلمان اونلاری آغیز دولوسو تعریفلهدی.

فرهاد شهره گلندن ایلک دفعه یدی کی، تانیمادیغی قادینلا ال-اله گؤروشوردو. - سوبای کیشیلرین گؤزو کوردو والله، بو جور قیزلاری گؤرمورلر، - اٹلمان بیج-بیج گولودو. سونرا ظارافاتلا: - من هر دن آز قالیرام، آروادی بوشاییب بو گؤزلردن بیریلله ائولنم، آما بو سوبای-سالیق کیشی هله ده فیل قولاغیندا یاتیب... فرهاد اٹلمانین نه دئمک ایسته دیگینی باشا دوشسه ده قادینلارا گؤزونون اوجویلا دا باخمیردی.

- نئینییک، آی اٹلمان بی، الله یا الواریخ کی، یاخشی کیشینین پیس آروادینی اؤلدورسون، بلک، بیزه ده یول آچیلا، - بو سؤزلری دئین سونا یاشیل باش سونا کیمی قاققیلدا ییب گولنده فرهاد بو دفعه دوز اونون گؤزلرینین ایچینه باخدی و اوردا شیطان ایشیقینا بنزهین پارلیتینی گؤرجک دیکسیندی. ملک سه فرهادا حؤرمته باخیردی:

- سیز اونا فکر وئرمگین، عاغلینا نه گلدی دانیشیر، آما اورگی ترمیزدیر. ملکین سسی ائله بیل گؤیدن گلیردی. رفیقه سیندن چوخ شوخ و طراوتلی گؤرونوردو. سانکی اونون ان بؤیوک آرزوسو جاوان قالماق ایدی. "ملکین نه قانی اولور، نه ده جانی، آما دئییلنلره گؤره ابلیس اؤزو ده ملک اولوب..."
...بو ملک کیمی خانیملا فرهاد تئز بیر زاماندا یاخینلاشدی، صؤحبت ائله دیکجه، عاقلینا، کامالینا حیران اولوردو. روحونداکی آغریلاری-آجیلاری دویدوغونا گؤره فرهاد اونا میننتدارلیق ائدیردی. همیشه ملک شرکته گلنده فرهادین ائله بیل چیچگی چیرتلا ییردی. اٹلمان لا نرد اوینایان ملک عئینی زاماندا فرهادلا دونیوی صؤحبتلر ائدر، دئییب گولمگیندن قالمازدی. فرهاد بعضاً اونا قلبینین درینلیکلریندن گلن صمیمی حیس لرله "ملک باجی" دئییه خطاب

اُئدنده، ائلمان دؤنوب اونا ترس-ترس باخیردی: - اوشاق واختی سنه لال فرهاد دئییردیم، ایندی گؤرورم، هم ده کورسان. عاقلینی باشینا جم ائله، دونیا یا آچیق گؤزله باخ!..

- ائلمان ملکین خاطرینی او قدر ایسته ییردی کی، حتّی آرا آهنگسازلاردان بیرینه مین دلار وئریب اونون شانینه "ملکیم" ادلی اویناق توی ماهنیسی یازدیرمیشدی. ملک له نرد اوینایاندا ماهنی قیریق-قیریق زمزمه ائدردی: "فیرلانیر چرخ فیک، ترسینه اسیر کولک، بو دونیام آلت-اوست اولار، اگر اولماسا ملک. ملکیم، آی ملکیم، سنسن آرزوم، دیلکیم، عمروم ایشیق ال، بخت ائویمه چیلییم..."

- بئلجه، شیرینی تاپا بیلمه سه ده، فرهادین ایشلری پیس گئتمیردی. ملک له بعضاً قدیم خالق موسیقیسی دینله مک اوچون موغام تئاترینا گئدیر، یا بیرلیکده طبیعت قوینوندا گزیب-دولاشیردیلار. ائلمانین دئدیگی کیمی، "بالقیزلیغین قوجالمیش قیزوضعیتی « وئردیگی ملک کیشی شخصیتی قادین ایدی. خودمانی بیر رستوراندا یئییب-ایچندن سونرا بیرلیکده رقص ائدن زامان فرهاد بئله دوشونوردو. بیر دفعه حتّی فرهاد حاضر اولوب، ملکه، کیشی کیمی اورک قیزدیردی، رقص ائده-ائده اونا اؤز سیررینی آچدی. اول ملک بو سیرری اؤزو بیلدیگی کیمی یوزدو: "یقین منه قلبینی آچیب، عشق-محبت اعلان ائده جک". اما آدم اونون اللرینی دوست کیمی سیخیب، ایشدن چیخاجاغینی سؤیله ینده ملک دوروخوب، گؤزلرینی دؤیدو. "حاجی ائلشندن ده بئش مین دلار برج آلدیم. بو دفعه دوز گئدیب، او "مرسدس بنز" ایستحصال ائدن شهردن اؤزوم اوچون تپ تزه ماشین گتیرجم. او ماشینلا تاکسیچیلیک ائده-ائده، دیدرگین شیرینی آختاراجام. اونو تاپیب،

ائله بو -رستوراندا بؤیوک بیر مجلس قوراجام. ملک خانیم، سن ده مطلق همین مجلسده اولاجاقسان، اؤزوده سئودیگین آداملا مجلسین لاپ باشیندا اوتوراجاقسان!.."

ملک فرهادین قلبینده شیریندن سوای، باشکا قادینا یئر اولمادیغینا امین اولوب، چوخ مایوس اولدو. فرهاد صدقی-اورکدن اونا: "الله-تعالی قوی سنه یاخشی عؤمور-گون یولداشی نصیب ائتسین!" - دئییب خیر-دوعا ائنده، ملک ده دیل اوجو دئدی کی، "الله سنی ده ایسته دیگینه قووشدورسون!"

بیر گون اوچو شرکت ده جای ایچه-ایچه صحبت ائیدردی. ائلان فرهادلا چوخ سویوق دانیشیردی. ملکه اؤز سررینی دئمک له سهو ائله دیگینی او آن باشا دوشسه ده، آرتیق گئج ایدی. ظالیم فلک بو دفعه شیطانین یوخ، ملک کیمی بیر قادینین ایله قلبینی نشان آلیب، ماشه نی چکمیشدی. ائلان استهزا ایله:

- من سنه ماشین آلاندا یالیز یوزجه دلار خلعت وئره بیلرم، ایندی هامی ماشین آل وئری ایله مشغول اولور، اونا گؤره شرکتیمیزین قازانجی گئت-گئده آشاغی دوشور، آما نییه بورجا دوشوب تزه سینی آلیرسان؟ ائله کؤهنه، یا دا آرجا ایشلنمیش «مرسدس» ده ایشینه یارایار!..

- هله کی، اؤزوم اوچون شیرین خیالار قورورام. قوی آرخی آتیلیم، سونرا هوپ ائلیرم. سنین یوز دلارینا دا احتیاجیم یوخدو، چونکی منه خلعتی سن اوچ ایل بوندان قاباق - بورا ایشه گؤتورنده وئرمیسن! قالدی کی، تزه یله کؤهنه نین فرقین، یوللاردا آز راست گلمه میشم. ائه، ائلان، ائلان بو دونیادا هر شئی تزلنه-تزلنه کؤهنه لیر، کؤهنه ایسه هئج واخت دؤنوب تزه اولمور... .

- ایستر تزه سی اولسون، ایستر کؤهنه سی، سنین ماشین آماغینا ان چوخ من سئوینیرم، اما ندنسه بو نیتینی هامیدان گئج بیلن ده منم.

بویون-بوغازینا، قولاقلارینا تاخدیقى تزه زینت اشیلارینی آچیق-آشکار گۆزه سوخان ملکسه هئچ نه اولمامیش کیمی، دوز اونون گۆزونون ایچینه باخیردی، یعنی "اۆز جزاندی، چک، فرهادا!.."

بو زامان منشی قیز داخلی تلفنلابیلدیردی کی، جنت مکانلی آقاخان کیشی گلیب. بیر واختلار هامی کیمی ائلماں دا قصبه آقساققالی آقاخان کیشیه پیغمبر کیمی باخیردی. اونون بیر سؤزونو ایکی ائله مزدی. جنت مکانلیلار خیره-شرده اونو باشدا اوتورداریلار. ایندیه قورو چؤرک هایینا قالان آداملارین چوخو آقا خان کیشینی اونتموشدو. او ایسه اولکی کیمی خیر خواهلیغیندان ال چکمیردی؛ ثروت صاحبیلرینه دئییردی کی، فیلان یئرده فیلان قاققینا یاردیم ائدین، فیلان خسته نین وضعیتى اغیردی، گئدین اونا باش چکین، شهید عایله لرینی آراییب-آختارین، احتیاجی اولانا، آذوقه سی قورتارانا ال توتون!..

- آی کیشی، بو آقاخان کیشی ده بیزی لاپ بزدیریب، والله، - دئییه ائلماں گیلئیلندی، - بیم بو پول دئییلن شئی یارپاقدی، چیخیب آغاچ-اوغاجدان ییغمیریق کی، کیمه نه قدر لازیمدیر، چیخاردیب او قدر ده وئرک...

ئلمانین ناشوکورلوگو فرهادا خوش گلمه دی: - یاخشی دئییل، ائلماں، آقساققال کیشیدیر، قوی گل سین، دینله گور نه دئییر.

فرهادین ائلماںا گؤستریش وئرمه سی ملکه یه آچماسا دا آقاخان کیشی ایچری داخل اولاندا حیالی و اوتانجاق خانیملار کیمی آیاغا قالخیب، اونا تعظیم ائله دی. آقا خان کیشی ایسه آچیق-ساقیق گئیینمیش بو قادینا گؤز اوجو باخیب، آیلشمه دی، فرهادی گؤروب شوکور ائله دی، ائلماںا ایسه اوزونو توتوب:

- ياخشىلىق الله ها آپاران كۆرپودور، بالا،دئدى، - قاپيندا بير شهيد آروادى دايانيب، ايشى-گوجو يوخدو، اوشاغىلا آوارا قاليب كوچهده، گلديم كى، اونا كۆمك ائدسن، بوردا خادمه-دن-زاددان بير ايشه گۆتوره-سن...

فرهادين اورگى آتلاندى. آز قالدى كى، آياغا دوروب قاپيا جومسون. "بلكه، قاپيدا گۆزله ين قادين شيرين دير ائله، يانيندا دا اوشاغى؟!"

آقاخان كيشى ائله بيل اونون اورگيندن كئچنلرى اوخودو: - صبر ائله،فرهاد، بو گلين شيرين دئييل، او، هئچ بيزيم جنت مكداندا دا دئييل. آما او بيچاره ده ارينى، قوهوم-قارداشيني داوادا ايتيريپ، - دئدى و سونرا يئنه اوزونو ائلمانا توتوب، - شيطانين فيتنه-سينه اويانلار گوناھسيز اينسانلارين فاجيعه سين، آغرى-آجيسينا سبب اولوب، اولاجاق دا...

نه ياخشى كى، دونيا خالى دئيل، آغريلارا-آجيلارا مرحم اولان ياخشى اينسانلار وار. ياخشىلىق عمرو اوزادير. سخاوتلى آدام الله يانيندا بؤيوك ثواب قازانير... بو زامان گۆزله-نيلمه-دن حاجى ائلشن ايچرى داخيل اولدو،آقاخان كيشيله ايكي اللى گۆروشوب، هاميا"جمعيين، عليكم السلام!" دئدى.

آقا خان كيشى: - شوكور كى، اؤزون گلدين، من ده سنين يانينا گله جكديم... - آقساققال آدامسان، لازيم اولاندا، خبر ائله، اؤزوموز سنين آياغينا گلک! او كى قالدى، بو شهيد عاييله سينه، او ايش ائلمان ليق دئييل. من گونو بو گون حل ائدرم...

- الله كۆمگين اولسون، آى حاجى! - آقا خان كيشى آياغا قالخيب ساغوللاشيب گئتى.

سونرا حاجى ائلشن ائلمانلا هاراسا يوللاندى. گئندنه شهيد عاييله سيني ده اؤزلرى ايله آپارديلار. ملك خانيم اورگيني بوشالتماق اوچون بهانه آختاريرميش

کیمی، در حال صحبت به باشلادی: - بیلیرسن، فرهاد، آدام کیشی اولار، کیشینین ده یاخشی ائوی-ائشیگی، آروادی-اوشاگی، ماشینی-باگی، لاپ ائله گۆزل-گۆیچک معشوقه‌سی ده اولار... سنسه وئردیگیمیز چره‌یه هئچ قییمت قویمورسان، بوردا اوتوروب، هم منی قادین کیمی سایا سالمیرسان، هم ده ائلما نا گؤستریش وئیرسن... سن کیمسن آخی؟

فرهاد چاشیب قالدی. ملکین تیکانلی سؤزلری اونون قلبینی دیدیب-داغیتدی. "ئله مقامدا دئییرلر، قارا منی باسینجا، من قارانی باسیم"، اما ملک کیمی تانیدیغی قادینا نه دئییه جگینی بیلمه‌دی. صبرینی جیلوولاماغا چالیشدی: - سن نییه میلچکدن فیل دوزلدیرسن، هئچ سندن بونو گۆزله‌مزدیم ملک خانیم! دوز دئییرسن، من کیمم آخی، آنجاق آدامین کیشیلیگی وار-دؤولتله اؤلچولمور، کیشی ده گرک انسان اولسون!..

هر آدامدان انسان اولمازا!..

سونرا قادین نه ائتدیگینی، نه دئدیگینی بیلمه‌دی. چنه‌سی اوزاندی، قییلیمیش گۆزلریندن جین یاغدی. برونون پرلری گئندلی، بو حالدا او قادیندان چوخ داعواکار کیشیه اوخشاییردی، ائله شرکتین قاپیسینی دا کیشی کیمی چیرپیب گئتدی.

... ائلما شرکتی قایداندا فرهادی چوخ پریشان گؤردو. هئچ نه سوروشمادی. بلکه آرالاریندا اولان صحبتدن ده خبر توتوموشدو. جاوان منشی سی قاباغینا چای قویدو، قارتال بورون کؤمکچیسی گلیب سیگارینی یانددی و بیردن سانکی اؤزونو اونلارا گؤستیرمیش کیمی فرهاد:

- ملک خانیم بیزیم شرکتین صاحیبه سیدی، -دئیه منشی سیله، کؤمکچیسینی فرهادا گؤستردی، - سن ده بونلار کیمی اونون چؤرگینی یئییرسن، اوسته لیک ده عاغلینا گلەنی دئییب، اونو تحقیر ائله ییرسن. نه قدر گئج دئییل گئدی، اوندان عذر ایسته...

فرهاد اونون چیخاردیغی بو قراردان برک متزلزل اولدو: - عکسینه، او منی تحقیر ائدی.

- سن اؤزون اؤزونو تحقیر ائتدیریسن!-دئیه ائلماں سسینین تونونو قالدیردی. ایشچیلرین یانیندا ائلمانین قبا رفتاری اونا چوخ آغیر گلدی. لال-دینمزجه اشیالارینی ییغیشدیریب شرکتی ترک ائتدی...

ملک فرهاد دان قاباق ائلمانین آراز آدلی دوستویلا دا آرالارینا گیرمیشدی. اول- اول آرازلا قوهوملوق علاقه سی اولدوغونو ادعا ائدن ائلماں اوزون ایللر اونونلا ایشبیرلیگی قوروب، دوز-چؤرک کسمیشدی... حاجی ائلشن اونلاردان سؤز دوشند: "الله غیبتی گوناها یازار، ائلماں دا، آرازدا او قادینین اوزوندن عاقلینی ایتیریب، - دئمیشدی اونا، - کیشیلیک ائدیسن کی، داوا-دالاش سیز ایشدن چیخیلسان، الله کریمدیر، بورجا گؤره ده اورگینی سیخما! شوکر ائله، او زناکار قادین سنه شر آتمایب".

ابلیسانه اعتراضلاریندان حامله قالان ملکین اییرنج دوشونجه لری آرتیق شر دوغموشدو...

فرهادین او گون بئینینه آز قالا قان سیچراسین. شیرینین قارنی بورنوندا ایکن اوشاغینی دوغماق اوچون چادر دوشرگه سیندن شهره گلدیگینی بیلن ملکین اونا

"کیشی اولسایدین، سن منه بیگانه قالمازدین" ایهامینی و دوستو ائلمانین اوزو دؤنوکلوگونو هئچ جور هضم ائده بيلمیردی...

آرادان خیلی اؤتوب-کئچمه سینه باخمایارق، هله ده فرهادین حیرسی سویومامیشدی. ایندی اوزاق غریب شهرینده یئوا آدلی بیر آلمان خانیمین منزیلینده مبلدا اوزانیب، ائلمانا اطرافلی مکتوب یازماغی دوشونوردو. دی گل کی، اورگیندن کئچیردیگینی کاغذا یازماغا هوسی یوخ ایدی. باغیرین باشینا دوشن آغری-آجیلا فرهاد کئچمیش دوستوندان سوروشوردو: "آی ائلمان، آخی حاکی نیه ناحاققا وئردین؟ منیم کیشیلیگیمه سن بلد ایدین آخی. اؤز نفسینه حاکیم اولماغین نیی قباحه دیر؟ سن کی، یاخشی بیلیرسن، بیزیم جنت مکاندا کیشینین گؤزونون ایچینه دیک باخا-باخا اونا ناحق ایدان "سن کیشی دئییلسن" دئین قادینین حرمتی-عزتلی اولمازدی... اگر غیرت داغارجیقی ساندیقین ملک ناموسلو بیر آدمی کیشی اولماقدا اتهام ائدیب، اؤزونو قالیب کیمی آپاریرسا، اوندا سنین ده بو اویوندا آز امگین اولماییب! بيلمیرم، بلکه، سیزین آرانیزدا اورتاقلیقدان سوای باشکا شی لر ده وار! بلکه، او قادین سنین معشوقه اندیر؟ بونا ملکین شانینه یازدیردیغین ماهنینین سؤزلرینی ائشیدن جاهل آدم بئله شکک ائتمز!.. ایلک دفعه اونو منه ناموسلو قادین کیمی تقدیم ائدنده من بدبخت سنه ایناندیم. هرچند، هر دفعه سن اونولا دوداق - دوداغا اؤپوشنده دالاییم سانجیردی...

دئمه سیزین اوچون حیات اویون و ایلنجه دن، پول قازانماقدان باشقا بیر شی دئییلیمیش. دوزدو، سنین منه ملک کیمی باغلاماق ایسته دیگین او قادینا اورک قیزدیریب سرریمی ده آچدیم. داعوادا باشیما گلن مصیبتلری، بطنینده

اوشاغیمی گزدرین شیرینین ایتکین دوشمه سینی ائشیدنده سیندی، حتی گۆزلی ده یاشاردی...

دئمه، ملک دونو گئیمیش ایلیسه درد دانیشماق، سر آچماق الله ها عاصی اولماق کیمی بیر شی میس...

کئشکه، لال اولایدیم! تکجه بیر شی ای ایندییه دک باشا دوشه بیلیمیم، آخی بو او یون سیزین نینیزه گرک ایدی؟ دئیک کی، سن آرازلا دوستلوغو، ایشبیرلیگینی گویا، اونون دوشمنله قوهوملوق علاقه سینه گۆره پوزدون، بس منیمله؟ سن فراریلیک ائدیپ شهره قاچاندا، آخی من جنت مکانا اود ووران دوشمنله ساواشیردیم. بئله چیخیر، سنین اوچون دوست دا، دوشمن ده عینی دیر؟! ائلما، آخی سن منه ساکیتجه، قلبیمی یارالامادان دا "گئت" دئییه بیلردین، نئجه کی، اوچ ایل اول تصادفا کوچه ده راستلاشاندا منه قوجاق آچیب، "گل" دئیمیشدین! منی ان چوخ آغریدان اودور کی، سن منی بیزدن یاشجا کیچیک قارتال بورون کؤمک چینین، اون یئددی یاشلی تزه منشی نین یانیندا تحقیر ائتدین. ائه، ائلما، ائلما، سنه یازماق ایسته دیگیم او قدر سؤزلر وار اورگیمده! آنام حلیمه ساغلیغیندا هئچ واخت مندن نگران قالمامیشدی، "اوغول وای" دئییب ساچلارینی یولمامیشدی، حتی منیم تو یوم اولان گونو قونشو قصبه ده قانلی ساواشیمیزدا، دوشمنلر ائویمیزه اود ووران زامان وای-شیونلیک ائتمه میشدی...

آما منیم اوشاقلیق دوستوم ملک دونونا گیریمیش بیر شیطانین الی ایله اورگیمی یارالایاندا آنام مزاریندا ساچینی یولدو، اینان منه! او گئجه اونو دفن ائله دیگیم قوجا بلوطین کؤلگه سی اوزاقدان نملی کیرپیکلریمین اوستونه قوندو. یوخومدا - ماوی چیراغین هاله سینده آنام منه سسلندی: "جان بالا، - دئدی، - آنادان -

آتادان يئتيم قالميشدين، سونرا آرواددان، ايندى ده دوستدان - سیرداشداڭان يئتيم قالدين! ساغ ايكن منيم روحومو دا اينجیتمهدين، ايندى ايسه ديدرگين روحوم گليب هر گون مزاريمدا ساچلاریمی يولور، بوردا سلامت قالان تکجه او ساچلاریم ایدی... "يوخ، يوخ، من بونو سنه دانیشیب اؤزومو عاجز، گوناھ سیز گؤسترمک ایستیمیرم. ايندى من ده گوناھ صاحیبیم. الله سنی-اوشاقلیق دوستومو اوچ ایل اول منیم قاباغیما ایش یولداشی کیمی چیخارتدی، ائلماڭ. آما بیر آی بوندان قاباق او شیطان قادین ایکی میزی ده یولداڭان چیخارتدی. تانری قلبی میزی حؤرمته دولدورموشدو، او شیطان قادین نیفرته... ملک کلک بازلیق ائدیب منی ده گوناھا سوروكله دی. "کیشینین معشوقه سی اولار..."

- دئییردی. ائله او واخندان حس ائتدیم کی، ساغ دیرسا شیرینین اؤزونه، اولوبسه روحونا خیانت ائده جگم...

ائتدیم ده! قصبه میزه دوشمنین هوجومو زامانی عئینکلی بیر قادینین من: "کیشی دئییلسن، سن هارا قاچیرسان؟" دئمه سی روحومو سیرکله دی. او گوندن قاییدیپ وطن یولوندا اؤزومو اودا آتدیم، آغیر یارالاندیم. کاش اؤزومو اوزو جنت مکانا ساری آخان چایا آتاندان اؤلیدیڭ! بو گونلری هئچ گؤرمه ییدیم...

بیر ده سنین سؤزونه گرک باخایدیم. همیشه گلدیگیم شهردن کؤهنه ماشین آلیب، قاییدایدیم. ایلک دفعه تزه ماشین آلماق ایسته دیم، اوندان دا بخت منیم اوزومه گولمه دی...

بلکه، او پوللاری من حرام یوللا قازانمیشدیم، یوخسا حاجینین منه وئردیگی او بئش مین دلارین آردینجا گؤزو قالمیشدی؟ نه بیلیم. بیلدیگیم اودور کی، اوبورجون آلتینا سنه آرخایین اولوب گیرمیشدیم. سنسه...

یوخ، ائله بو دونیادا بورجلو اولماق دا سعادت دیر. ایندی یقین حاجی ائلشن سندن فرقلی اولاراق، هر گون الله ها دوعا ائدیر کی، ساغ-سالامات گئری دؤنوم! اومید ائدیر کی، گنج-تئز بورجونو قایتاراجاغام. ائلما، من اوشاق واختی سندن کوسنده عذاب چکردیم. ایشیم دوز گتیرمزدی. ایندی ده سندن کوسندن بری، ائله بیل بارماقلاریمین اوجوندا شیطان ایلشیب، ماشین آلماق اوچون پولومو اؤز الیمله بیر دله دوزا وئریب، باشیمی سالدیم بلایا..."

..اؤو صاحیبه سی بو آنلاردا شرقلی قوناغینین قلبیندن کئچنلرین فرقینده دئییلدی. بیر آز اول هر ایکسی طبیعتین کیشی و قادینا بخش ائتدیگی گوجلو اعتراضین قارشیسیندا عاجز قالمیشدی. دوشدان النن ایللیق سویون آلتیندا یویونا-یویونا یاشادیقلاری صمیمی ماجرادان سونرا ائلی مبلدا لوت عریان اوزانمیشدی. یئوا فرهادین توکلو سینه سینه سیغیناراق سیگار چکه-چکه ساکیتجه تلویزیونا باخیردی.

فرهاد سه اورگیندن کئچنلری ائلما یازماقدان واز کئچیب خیالیندا یئنه اؤز شیرینینی جانلاندیرمیشدی. ائله بیل هر شئی یوخودا باش وئرمیشدی؛ تانری ایسحاق-موسیق قوشلاری کیمی بیر-بیریندن آیری دوشن فرهادلا شیرینی بو غریب دیاردابیر-بیرینه قوووشدورموشدو. آما ساریشین ساچلاری، بوی-بوخونو، ایری گولج گؤزلری عینا بیر-بیرینه بنزه سه ده بو قادین اونون شیرینی دئییلدی. شیرینین گؤزو قارا، یئوانینکی گویودو. بیر ده یئوا گؤبگیندن آشاغیا - بودلارینا یاشیل انجیر یارپاغینی، ماهیچه سینه گول، چینینه قوش دؤیمه ائتدیرمیشدی. بو گؤزل قادینین ووجودندان آلدیغی خوشنودلوغون دومانیندا فرهاد بیر آنلیقا مست اولموشدو.

يئو سىگارینی كول قابیدا سۇندوروب، اونون دوداغینی، بوغازینی، توكلو سینه‌سینی اۇپوشلره غرق ائده-ئده، بدنینی یئنیدن شۇوقه گتیریدی، گۆزلیرینی یوموب، قولاغینا گاه آلمانجا، گاه تورکجه، گاه دا روسجا عاشقانه سۆزلر پیچیلدایریدی: "هر شی چوخ مکمل، یاخشی، گۆزلدیر! دونیادا آخی بوندان لذتلی نه اولاییلر؟! قادینین شهوت، اعتراضی اویادان سۆزلری فرهادین یارالی روحونا مرحم قویوردو.

هر شی یین بیر سونو اولدوغو کیمی یئو ایله ده موناسیبتینین سونو اولاجاقدی: "هر شی بیتدی، داها من اولکی فرهاد دئییلیم، نه لالام، نه ده کور... ایچیمده ایندیجه بیرفرهاد اۇلدو، باشکا بیرفرهاد دوغولدو..."
...سونرا یئو ساعتا باخدی، دوروب مینی ژوب لباسینی گئییدی، سوبادا سود قیزدیردی، قهوه حاضرلادی. فرهادا یاتاغین ایچیندجه بیر فنجان سودلو قهوه وئردی: - سنله تصادوفو تانیшлиغیمز و بیر گونلوک سئوگی ماجرامیز لاپ "مین بیر گنجه" ناغیللارینا بنزه‌دی. چوخ حیف کی، بیزیم بو قیسا ناغیلیمیزین سونو آیریلیقلا بیتیر...

فرهادی یولا سالان گون هاوا لیمانیندا تورک سرنیشینلردن بیرى حزین-حزین اوخویوردو:

اۆلوم هر آغلینا گلنده

آه ائدیپ، واه ائدیپ اینلهمه

بو حالینله

تانرینی اینجیتمیش اولاجاکسین.

اجل قاپینی چالیدیگی زامان

اؤی تلاشا وئرمه

او گلدیگی زامان

سن گئتمیش اولاجاکسین...

...هر ایکسی سینمیشدی. یئوا اونا بیر باغلاما وئریب: - بوباغلامانی طیاره هاوایا قالخاندان سونرا آچارسان!-دئدی.

...سرنیشین طیاره سی هاوایا قالخاندان فرهاد گؤیده، یئوا یئرده الله دعا ائدی. باغلامانی آچیب بئش مین دلاری گؤرنده: -اللهیم، سنه شوکورل اولسون، یئوانین الی ایله منی حاجی ائلشنین یانیندا اوزو قارا چیخارمادین...

غربته اوزلشدیگی حاق سیزلیغا گؤره دونیادان الینی اوزن فرهادا یاد بیر قادینین دوغمالیق گؤسترمه سی اونو چوخ دیشمیشدی. حاجی ائلشنین بورجونو قایتارماق اوچون اونون چایخاناسینین اولدوغو کوچیه چاتاندا، گؤردو کی، یوردسوزله له ولئیلیده قالیب. همیشه جنت مکاندان سؤز دوشنده حاجی ائلشن یانا-یانا دئیردی: "لعله کؤچوب، یوردو قالیب! اؤزو ده کیم؟ بیر اووج غریبه یه ... "ایندی ده حاجینین باغینین باشی یانیردی: - شهر عامری دئدی کی، بوردا چایخانا اولمازا! گویا هانسی مأمورسا بورانی چوخدان اؤزلشدیریپ... القرض، شرق چایخاناسینین یئرینده اروپا -رستورانی تیکه جک! دؤولت مأمورو هارا، صاحبکارلیق هارا دئییب، اعتیراض ائتدیم، قوللاریمی باغلایب آپاردیلار...

ائه!فرهاد، سنی الله یئتیردی، هر گون نماز اوستونده دعا ائدیردیم کی، آلمانیا دان ساغ-سالامات قاییداسان! اینان بو پولا ائله احتیاجیم واردی کی... بس ماشینین هانی؟ یوخسا آلا بیلمه دین؟

فرهاد ائلشنين حالینی چوخ پریشان گؤروب، اؤز دردینی دانیشماق ایستمه‌دی، ساده جه باشینی بولاییب، "قیسمت دئیلمیش" دئدی. دؤنوب گئتمک ایسته‌ینده سوروشدو:

- آی حاجی، بس او شهید آروادینین طالعی نئجه اولدو؟

- هه، سن بیزیم آقاخان کیشینین عرضی بنده‌لیک ائله‌دیگی او اوشاقلی قادینیمی دئییرسن؟! یاخشی اولار اینشالله، اونو اوولادی اولمایان بیر حاجی یولداسیما اره وئردیم! اللهین نظری هئچ بیریمیزین اوستوندن اسکیک اولماسین، آمین اینشالله!

"بلکه، شیرین ده بیر الله بنده‌سینه اره گئدی؟" دئییه دوشوندو و حاجی ائلشنه "ساغ اول!" سؤیلییب، یوللار یورغونو کیمی گونون گونورتا چاغیندادینجلمک اوچون کیچیک داخماسینا دؤندو.

...حیات قاپیسینی آچیق گؤرنده، مات-معطل قالدی. توت آغاجینین کؤلگه‌سینده ایکی اوغلان اوشاغی اویناییردی. اونو گؤرن کیمی "قوناغیمیز گلدی" دئییب، قباغینا قاچدی‌لار. هره‌سی بیر الیندن توتوب: - آنا، باخ، بیزه الله قوناغی گلیب! - چیغریشدی‌لار.

قاپیدا آییننه یاشیل لباس گئیمیش، باشی حجابلی قادین گؤروندو. آدمی گؤرجک دونوب قالدی: - بیزه دئدی‌لر کی، بو ائوین صاحیبی یوخدور، همیشه‌لیک آلمانیا یا کؤچوب، بیز ده...

اوشاقلارین اوز-گؤزوندن، قادینین گئیم-کئچیمیندن سئزیلن الله سئوگیسی آدمی قلبن سیندیرمیشدی. ایچینده دیل آچیب دانیشان روحونون سسینی دینله‌یه-دینله‌یه اللرینی اوزادیب، اوشاقلارین باشینا سیغال چکدی: - یاخشی، دئین گؤروم، سیز کیمسیز، آدینیز ندر؟-دئییه سوروشدو.

- بيز آواره ييق، منيم آديم صابر، قارداشيمين آدى قادر، آتاميزين آدى ماهر،
 آناميزين آدى آلمان دير. اولكى قونشولار بيزه قاچقين، سونراكيلار كرايه چى،
 اينديكى قونشولار سا الله آدامى دئيرلر! بس سيز كيمسيز؟
 - موبارك آدلارى داشيان بو خوشرفتار بندهلره اللهين رحمت قاپيلارى هر
 ايكي دونيا ائوينده آچيقدير. قولى الله سيزه سيغنديغينيز بو ائوى چوخ
 گورمسين!-دئدى، - سيز منه الله قوناغى دئدينيز، من بير غريب قوناغام، اؤز
 يولومو آزميشام، منه سو وئرين، ايچيم، سونرا يولوما داوام ائديم...

اييلىب اوشاقلارين اوزوندن اؤپنده بير جوت گؤز ياشى ياناغينا سوزولدو. گؤز
 ياشلارى ايچديكى سويا قاريشدى. قادين اونا يئميه آراسيندا پنير اولاق ايستى
 چؤرك گتيردى. قوناغ يئمهدى.

-اوندا يولا گؤتورون، - دئدى قادين، - الله رضاسينا، يولچويا صدقه وئرمگى
 پيغمبر صلوات الله بوتون موسلمان قادينلارينا بويوروب!

ائله بيل اوزاقدان بورنونا بئهيشتين اييى ديدى: - اؤولاد قلوبن مئويه سيدير،
 دئيرلر، خانيم، الله-تعالى سيزه اؤولادلارينيزدان بحره وئرسين، اونلارا اوجاليق
 عطا ائتسين!

... او گون آخشام اوستو گؤي اوزونو قارا بولودلار بورويوب، شهرى قورخونج بير
 دوماننا غرق ائتميشدى. هاوانين رنگندن فرهادين روحو سيخيليردى. اما ائله
 بيل نه اسن كولگين، نه ده ياغان ياغيشين يوردسوز-يوااسيز قالان، ديدرگين
 فرهاددا دخلى يوخ ايدى.

سحرى دمير يولو ايستگاهدا آچدى. توك باسميش اوزونو اوووشدوردو، الينين
 آرخاسيني آغزينا توتوب اسنهدى. آياغا دوروب، هارا گنده جگينى، نه ايش

گۆره جگینی دوشوندو. بیردن قارشیسیندا آرازی گۆردو، او، سیگار چکه-چکه اونا باخیردی. الینده بیر دسته گول توتموشدی. دئییه سن، کیمیه قارشیلانماغا گلیمیشدی. اونلار بیر-بیری ایله ال توتوب گۆروشدلر، کۆنول سوز صحبت ائتدیلر.

- هر شئی بیلیرم، دئمک، ائلان سنی ده یولا وئرمه دی. فرهاد سوسوب باشینی آشاغی سالدی. هاردان بیلدیگینی، کیمدن اؤیرندیگینی سوروشمادی. ائلان لا آرازین بیر-بیریندن خوشو گلیردی، اول لر شریکلی - رستورانلاری اولوب، سونرا یولا گئتمه دیکلری اوچون اونو باشکاسینا ساتمیش، اورتاقلیغی دا، دوستلوغو دا پوزموشدولار. بو اوچ ایله ائلان فرهادین قولایغینی آرازین باره سینده همیشه پیس فیکیرلرله دولدورموشدو. او دا ائلانین دمیینه گئتمیشدی. همیشه آرازا سویوق دانیشاردی. سلام وئرسه ده، ال اوزاتمزدی. سون دفعه قیشدا بیر توی مراسیمینده راستلاشدیلار. او آخسام آرازا یانیق وئرمک اوچون ائلان "ملکیم" ماهنیسینی دؤنه-دؤنه سفارش وئریب، ملک له دویونجا رقص ائتمیشدی. تویون آخیریندا هر ایکسی گئینیپ، سالندا اونو گۆزله میشدی. فرهادین سا آلمانیا دان آلدیغی تزه پاپاق پالتار کمیدندا یوخا چیخمیشدی. آراز اونا یاخینلاشیب: - غم یئمه، بیز اؤز پاپاغمیزی لاپ چوخدان - جنت مکانی ترک ائدنده ایتیرمیشیک، - دئدی، سونرا دا ائلان لا ملکه گؤز اوچو باخیب، کؤکس اؤتورموشدو.

او وخت آرازین گؤز لرینده کی نگارانچیلیغین معناسینی باشا دوشمه یه چالیشمیشدی: "گۆره سن، آراز منیم پاپاغمین ایتمگین، یوخسا ائلانلا ملکین بیر-بیری ایله ایستی موناسیبتلرینه گۆره بئله تأسوفله نیر؟"

-کیشینین پاپاغینی ایتیرمه سی چوخ پیس علامتدی - دئییه نفیسندن تند شراب اییی گلن ملک ده اؤزونو دونیانین ان تدبیرلی قادینی کیمی گؤستره رک ائلماں لا آرازا باخیب یولورمیشدی. او گون آدمین یئدیگی-ایچدیگی اونا حرام اولموشدو. "جنت کیمی مقدس اوجاغیم دوشمن تاپداغیندا قالیب، شیرین کیمی گؤزل آروادیم ایتکین دوشوب، ایندی ده تپ تزه پاپاقیم یوخا چیخیب! داهای بوندان دا بتر هانسی علامت قالیب کی..."

-دئییه دوشونموشدو.

ائلماں: -هرشیی اورگینه سالیب، درد ائلمه!-دئسه ده، ملک یئنه ده اونون بوستانینا داش آتمیشدی: -والله، فرهادین بختینده-طالعینده نسه وارا! اونون اوغورسوزلوغوندان آدامین اورگی بولانیر، لاپ قوسماغی گلیر. دوغرودان دا هم لال، هم ده کورموش...

فرهاد یارالی آسلان کیمی سسینی قالدیرمیشدی: - منیم بختیمه-طالعیمه نوولوب؟ قیزیل کیمی بخت وئریب الله منه - یئر اوزونه انسان کیمی بخش ائدیب! ملک جیلدینه گیرمیش شیطان کیمی یوخ! عؤمرومو تپه دن دیرناغا چیرکابا بولاشان آداملار تالاییر. ایندی قیزیل کیمی صاف اولماغین دا بیر اهمیتی یوخدور! چونکی مس ده اؤزونو اونا - بونا قیزیل کیمی گوستریر. دؤوران نادانلارین، بوشبوغاز کیشیلرین دؤورانیدی...

ملک آغیز-بورون بوزوب گئتمک ایسته یه نده، ائلماں فرهادا آجیقلائیپ: - والله، سن دلی اولموسان، باشینا هاوا گلیب!

سونرا اوزونو ملکه توتوب: - هامیسی ایچکینین تاثیریندندیر، لالین قیزماسی پیس اولور، آی ملک، سن ده اونون اوستونه چوخ گئتمه...- دئییه رک باریشیق یاراتماغا چالیشمیشدی.

...ايندى ايشيسيز-گوجسوز قالان فرهادا ايستگاه دا راست گلن آراز تسلى وئرميه سؤز تاپا بيلميردى: - بو گونه جن منيم شرکتمده (ايش دفترى) نه دانيشيلىب، سيزين شرکته ده اولوب، سيزين شرکته ده اولانلار دا منيم. آنجاق گرک ملک سنه او سؤزلرى دئمييدى...

هر حالدا اؤزونوز بيلرسينيز! بير ده ملکين اوردا نه ايشى واردى؟ مگراو ائلماڤ لا دا شريکدى؟..

آراز هر شئيدن خبردار ايدى، آما ندنسه اؤزونه قارانلىق قالان اساس مساله يه آدمين دىلى ايله آيدىنلىق گتيرمک ايسته ييردى. بئله چيخيردى، ملک اونلارين آراسينى وورسا دا، ايکيسييله ده اورتاقلىق انديردى. ائله بيل او قادين احاطه سينده اولدوغوپوللو، ايشگوزار کيشيلرين آراسينى وورماقدان حض آليردى... آدمين دالغين دايانيب، سوسدوغونو گؤرن آراز دئدى: - هر حالدا سن ده اؤزونچون آيدىنلاشدير کى، ضربه سنه هاردان و کيم طرفيندن ديب! اينانميرام، ملک اؤزباشينا بئله ايش توتسون...

ئلماڤين خالق دوشمنى کيمي قلمه وئردىگى آرازين قوروجا تسليسيندن سئوينسه ده، آدم پرت اولموشدو. بلکه، او، دوغرودان دا، دوستا قارشى عدالتلى حکم چيخاران بير آدم ايدى. آما حاجى ائلشنين "بد آياقدا اونلارين هر ايکيسينه اعتيبار يوخدور!" کلمه سيني يادا ساليب، بو فيکريندن واز کئچدى. و آرازلا ساغوللاشيپ، ايستگاهين گؤزله مه قيسميندن دالانا چيخدى. هارا گنده جگينى بيلميردى. دايانيب ايستگاهين نهنک ساعاتينا باخدى. ساعتين بؤيوک عقربلرى باش داشينا اوخشايردى. پيللکانلارلا آغير-آغير آشاغى ائنده گؤزو آلماڤيدا سئچيب-بينديگى گوموشو رنگلى "مرسدسه-بنز"ه اوخشار ماشيندان ائنن ملکه ساتاشدى، او، آغ عئينکينى چيخاريپ، اطرافا بويلا-بويلا

مبايل تلفونلا كيميئلسه دانىشىردى. ائله بو واخت آراز اونا ياخىنلاشدى، ال توتوب، گۆروشدولر، سونرا بىرلىكدە ماشىنا مېنىب، كوچه دن اوزاقلاشدىلار... او ايستگاه بو جور گۆروشلرين مكنائيدى، آما آيرىلىقلارين دا آز شاهيدى اولموردو. بورادا گول-چىچكلە قارشىلانلار دا واردى، گۆز ياشى ايچىندە ويدالاشانلار دا!! فرهادى دا گۆردويو سون صحنە يئره ميخلامىشدى. قولاقلارىنا جنت مكنالى آشيق سلطانين قارا زورنادا چالدىغى "ايستگاه" ين اعجازكار سسى گلدى...بو زامان ايكى پليس ياخىنلاشيب اوندان كيملىك ايستەدى. كيملىك يوخلايان پليسlerin لاستيك باتومو دا ائله آشيق سلطانين قارا زورناسينا اوخشادىردى. پليسler گئنددن سونرامترونون گيرىنشىندە دايانمىش بىر دىلنچى اونا ياخىنلاشدى: - گئت بوردان، آى آدم، كيشى اول، چۆرگيمە باعث اولما!! ائله بىل دىلنچى قىيافاسىندە فيلسوف دانىشىردى: - يوخسا سن ائله بىليرسن كى، من بوردا هاوايى يئره دىلەنيرم؟ بو دونيادا هرە بىر جور دىلەنير، من بوردا، مندن حاق آلان پليس قىيافەسىن، اونداندا حاق آلانلار بۆيوك اداره لردە اوتوروب دىلەنيرلر. بۆيوك دىلنچىلرين صدقە سى دە بۆيوك اولور، صدمەسى دە!

... فرهادين ايچىندە قارالان اينجىك روحو بىردن-بىره آج جانور كيمى اولماق ايستەدى. كۆكس اۆتوروب دىلنچيدن اوزاقلاشدى. ديدرگين روحويلا باش-باشا قاليب ساعاتلارلا قارا كۆلگە كيمى شەهرين كوچهلرينى گزيب، دولاشدى.

ايندى الله دان سوايى نە دوستو واردى، نە دە كيمسەسى. هردن اورگى سانجاندا: "جانيم، اورگيم، بىر آز دا دۆز، منى يارى يولدا قويما، بىليرم، سنە چوخ عذاب

وئرمیشم، آما ایندی ایچیمده سن، گۆیده الله مؤحتاجام، من سندن شیرینی تاپانجان مهلت ایسته ییرم" - دئییب یالواریدی.

بیر گون آیاقلاری اونو دوشونجه لر قوینوندا "جنت مکان" آدلی بؤیوک بیر استراحت و آیلنجه ساراینین قارشیسینا گتیریب چیخاردی. چئشید-چئشید خورکلرین رنکلاملاری، بؤیوک بیر اراضیده یامیاشیل آغاجلار آراسیندا صنعی شالهنین سسی یولدان اؤتلره گل-گل دئییردی. رنگلی شوشه قاپنین اوستونه یازیلیمیش اعلانینی اوخویاندا سارایین قارشیسیندا دایانمیش ایکی جوان قیز اونا باخیب بیر-بیرینه نسه دئدیله، سونرا سایمازیانا هیریلداشیب سیگار یاندریب چکمه یه باشلادیله. فرهاد ایچری کئچنده، اونو دربان ساخلادی: - افندی، سیز یانلیش یئرده ایش آختاریسونوز؟ شوراا آپ آیدین یازیلیب کی، "جنت مکان" یالیز گنج بایانلار ایشه قبول ائدیلیر...

بو زامان مرمر پیلکانداهئیکل کیمی قوروپوب گؤزلینی قاپیداکی آداما دیکن دولوبدنلی خدمتچی قادین هیجانلا دیلندی: - رضوان بی، قوی گل سین، او، منیم یانیم گلیب!

قادین هیجاندان تیره ی سسی قاپیچینی ذره جه یوموشالتمادی: - آما باخ، ژاله خانیم، او بیرمریض اولایلی، پاترون گؤرسه، ایکیمیزی ده بوردان قووور...

قادین دا ائله دوردوغو یئردن عیناد ائله دی: - پاترون ایندی اوتور اوبانتالییادا، کئفه باخیر، قورخما، اوردان نه سنی گؤرور، نه ده منی...

فرهاد اورگینده دوشوندو کی، نینه گریم آخی بو قادینین؟ "کچی جان هاییندا، قصاب پیی آختاریر". یوخسا بو دا منی دیلینچی ظن ائدیر، یازیغی گلیب منه صدقه وئرمک ایسته ییر یقین؟..

قادین دۇنوب اتلى اندامینی ییرغالايا- ییرغالايا پیلکانلا یوخاری قالخدی. آیینه خزان چاغی بوداغیندان قوپان انجیر یارپاغینا بنزین قیسا دامن گئیمیشدی. فرهاد بیر آياغی ایرهلی، بیر آياغی گئری اونون آرخاسینجا گئتدی، خادیمه یه عایید کیچیک اتاقا داخل اولاندا قادین دۇنوب قاپینی باغلادی. اللری، چیینلری تیتیره ییردی، ایچین-ایچین آغلاییردی، گۆز یاشلارینی سیلسه ده، هیچقیریغینی بوغا بیلمه ییب: - "فرهاد!" دئییه اؤزونو اونون اوستونه آتدی... فرهاد طاقتسیز حالدا آشاغی چؤکدو، پیچیلتیلی سسله: - ایلاه، - دئییب اودقوندو، - شیرین، سنسن...

قادین پارچدان استکانا سو تۆکوب اونا ایچیرتدی، قولوندان توتوب یومشاق کتيله اوتورتدو. فرهادین رنگی قاچمیشدی، گۆرکه می شیرینی، شیرینین گۆرکه می ده فرهادی خوفلاندرمیشدی. شیرینین ایری دۆشلی قارنیناجان سالانمیشدی. آماکۆکلوک ده اونا یاراشیردی. "جنتمکان" آ کئفه گلن هارین، شورگۆز موشریلر یقین کی، نرمه-نازیک خانیملار قالا-قالا داها اونون کۆک اندامینا تاماه سالمیردیلار...

شیرین فرهادین اورگیندن کئچنلری گۆزلیریندن اوخویوردو: -منی قیناما، بیلیرم کی، داها سنه لاییق دئییلیم... اسیر دوشدویونو ائشیدنده چادیر دوشرگه سیندن شهره گلدیم، حاميله اولدوغوما گۆره منی هئچ یئرده ایشه گۆتورمه دیلر. قارنیمداکی اوشاغدان جانیمی قورتارماق اوچون حکیمه گئتدیم. یاشاماق نامین، قاتیل آنا اولماغی بئله گۆزه آلدیم. آما گئجدی دئدیلر، عکیزلرین اولاجاق، هر ایکیسی ده اوغلان... سونرا قاچقینلار وئریلن یارديملارین اومودونا قالسام دا، مظاهره مباریزی دونیایا گتیردیم. دۆشلیرمده بیر دامجی دا سود یوخ ایدی، اول بوردا قاب یوبان ایشله دیم، بیر آزادان گنج، گۆزگه لیملی اولدوغوما گۆره منی

موشتريلره خدمت ائتمه يه مجبور ائتديلر. شورگۆز، سرخوش كيشيلر آييلنده آرخاما، قالحاندا قاباغیما باخیر، دؤشلریمین آراسینا دوللاردورتوب، سونرا...

- سوس، بسدیر، یئترا!..

... بايیردا شیمشك چاخدی، یاغیش یاغدی. ایچریده فرهادین گۆز یاشلاری اوزونه آخدی:

- بس اوشاقلار هاردادی؟ - سسینده آغیر حزن واردی.

- من اونلاری ساخلاماق اوچون... مجبوردم کی...

آدمین قولاقلاریندا یاشار آناسی ائلنازین چادیردا دئدیگی سؤزلر عكس-صدا وئردی: "شیرینین آياغی بیزیم اوجاغا دوشمه دی". گۆزلرینین قاباغیندا یاشارین اؤلدویو گئجه جانلاندی، قیرخ مراسیمیندن سونرا قصبه نین یاندریلدیگی، مئشه ده شیرینین گلینلیک پالتارینین آناسینین قانینا بلندیگی گونو خاطیرلادی؛ او آن فرهادین اووجو قانلا دولیدو، شیرینین بویون-بوغازی قیر-قیزیللا. اللهم اومودونا قویوب ترک ائتدیکلری ائودن شیرین یالنیز اؤزونه عایید بزک اشیالارینی، پال-پالتارلاری گؤتورموشدو...

شیرینین سسی فرهادی دالیدیگی آجی خاطیره دن آيیردی:

-مظاهره موباريز ايندی باشکا آداما آتا دئییرلر، دوزدو، او مندن خیلی یاشلیدیر، نکاح سیز-کبینسیز یاشاییریق، آما ائوی-ائشیگی وار، اوشاقلاری اؤزو باغچایا آپاریب-گتیریر. عکیزلرین بیرینه شام دئییر، بیرینه رام...

- سنه ده ژاله... - دؤنوب گئتمک ایسته ینده شیرین بونونداکی قیزیل قرآن قابینی چیخاریب اونا اوزاتدی: -ایشسیز، آج-سوسوز قالاندا بئله من بونو ساتمادیم، سن بونو منه توی گئجه سی قیزلیق لیاقتیمی قورودوغوم اوچون هدییه

ائتمیشدین! آما جنت مکانی ترک ائندنن چوخ مصیبتلر چکدیم، قادینلیق لیاقتیمی قورومادیغیم اوچون بونو سنه قایتاریرام...

...شهیدلر خیابانیندا اوزرینه "نامعلوم" یازیلیمیش شهید مزارینین آباق اوجوندا دایانان ملانین آوازلا قرآن اوخوماسی فرهادین سینیق قلبینی ریفته گتیردی. عادتلا ملالار پول قازانماق مقصدیله ادلی مزارلارین زیارتینه گلنلره یاخینلاشیب، اونلارلا "سؤودلشیب" الله کلامی اوخویوردولار. آدم خیاباندا نامعلوم مزارلاری دؤنه-دؤنه سایمیشدی، موللا فاتحه-خیر وئرنن سونرا جیبینده کی قیزیل زینجیرلی قرآن قابینی چیخاردیب اونا اوزاتدی: - بورادا اللی نامعلوم شهید مزاری وار، ایسته بیرم کی، هامیسینین اوستونده "یاسین" اوخویاسینیز...

ملا گاه اونون گؤزلرینین ایچینده پاریلدایان نورا، گاه گون ایشیغیندا برق ووران قیزیل قرآنقابیا باخدی: - من عرفه نفسه، فقد عرفه ربه... - دئییب آدمی باشند-آیاغا سوزدو، - یعنی هر کیم اؤزون تانیسا، ربیینی تانییار. الله سنی حفظ ائتسین! خداحافظ ات، جنتده گوروشنه دک!..

... الله بو آن دنیزین قوینوندان - سانکی دنیز قوشونون دیمدیگینده، کولگین قانادیندا گتیردیگی دامجیلار آدمین اوزونه چیلندی. سونرا گوئی اوغولدادی آشیق سلطانین قارا زورنادا چالیدیگی "الرحمان" این صداسی دولدو قولاقلارینا. نارین-نارین یاغان یاغیشین سسینده آشیق سلطانین روحونون پیچیتیسینی ائشیتدی. "سن نه ثواب ایش گورموسن کی، یئرین او دونیادا جنت اولسون، فرهاد؟ ان بؤیوک ثواب بو دونیاداکی جنت مکانیمیزی دشمن اشغالیندان ازاد ائتمکدی..."

...و سونرا گونش چيخدی، ياغيش کسدى. دنيزين اوزرينده گۆي قورشاغی قووسو کۆرپو کیمی آسیلدی. گۆیده لنگرله حرکت ائدن آغ بولودلارسا بو آن دوه کاروانينا بنزه ييردی: ائله بیل کجاوه لرینده داغدان آغیر خزینه آپاران کاروان کئچمیشدن گلیب، گله جگه گئدیردی. دنيزين دالغالاری اوجسوز-بوجاقسیز قوملو صحرا کیمی ورقله نیردی. اوزاقدا - سمايلا دنيزين قووشدوغو یئرده بیر قادین شبحی گۆرونوردو. سانکی بولود کجاوه سیندن ائنیب دنيزين اوزریله ساحيله دوغرو گلیردی. الینده توتدوغو آل قیرمیزی یایلیغی بایراق کیمی دالغالانیردی. فرهاد: "شیرین!.. شیرین!" - دئییه پیچیلدادی، - "هارداسا، خئیرله - شر، وصاللا - هیجران، حیاتلا - اؤلوم، جنتله - جهنم آراسیندا بؤیوک بیر باغ وار. من سنی او باغدا گۆزلیه جیم!.. جنت مکاندا گۆروشنه دک، اینشالله!.."

۲۰۰۸، باکی

لر

حكايه

(اويكولر)

گناه

آنامین مقدس روحونا ایتحاف ائدیرم

(خاطره - حکایه)

سوؤت رژیمي سقوطا اوغرامیشدی. وور-توت بئش ایل ایدیکی، مستقیل اولموشدوق. بو بئش ایله رایونوموزون رهبری بئش دفعه دییشدیریلیمیشدی. سای جا بئشینجی رهبر موسکوا کیمی بؤیوک شهرده عالی ژورنالیست تحصیلی آلمیشدی. اون ایلدن چوخ اورادا یاشایان همکاریمین رایونا ایکینجی دفعه رهبر تعیین اولونماسینا هامیدان چوخ سئوینمیشدیم. آما چوخ چکمه دی کی، بوی-بوخونجا حبش جنگاورلرینه اوخشیان یئنی رهبر سیاسی فندگیرلیک ائده رک منی "اؤز عریضمله" ایشدن چیخارتدی.

دوزو، اؤزونواصلاحاتچی، اوزاق گؤرن گنج سیاسی خادم حساب ائدن رهبرین بو حاقسیز قرارینا ذره جه تأسف ائله میردیم.

عکسین، بؤلگه موخبیری اولدوغوم مرکزی قزئنده اورگیم ایستهین مؤوضوعدا یازیلاریمی درج ائتدیرمک ایمکانی قازاندیغیما گؤره ممنولوق حیس ای کئچیریردیم. فقط سوؤتلر زامانیندا اولدوغو کیم رایون رهبرینین وظیفه دن چیخاردیغی آداما جمعیتده هله ده "پئرسونا نون گراتا" کیمی باخانلار واردی. بلی، هر گون منیمله سالاملاشیب، کئف-احوالیمی خبر آلان آداملار وظیفه دن چیخاریلان دان سونرا مندن بیر-بئله فاصله آچمیشدی؛ گونلرین بیرینده آتام زنگ ائدیپ بیلدیردی کی، درحال کنده گل، آنان آغیر خستله نیب...

رايون مركزيندن كنديميزه چاتاندا قارائليق دوشموشدو. حَيْط-باجاميزدا ساكيتليك حكَم سوروودو. ائله ساكيتليك كى، سسسيزليكدن آدام ديكسينيردى. قوهوم-قونشولار ائويميزين آلت مرتبه سينده كى تنبى دئييلن اوتاغا ييغيشميشديلار.

شوشبندين قاپيسىنى آچيب ايچرى گيرنده رگيم قولاقلاريمدا دؤيونمه يه باشلادى. آنامى اوتاغين اورتاسيندا اوزو قىبله يه اوزاتميشديلار. اؤزومو بو آن نئجه آپاراجاغىمى بيلميرديم. قادينلاردان كيمسه آغلامسیناراق آناما سسلندى:

-باخ، آمين، بؤيوك اوغلون دا گلدى...

آنم گؤزلرينى آچمادان، ظريف اللرينى گوجلّه منه سارى اوزاتدى، من اونون اللرينى توتدوم، و، كيچيك قارداشيمين آدينى پيچيلدادى:

-بس قورخماز گلّمه دى؟

من غئيرى - ايختييارى:

- گلّه جك، او دا گلّه جك، - دئديم.

باجيلاريم بو سؤزه بند ايميش كيمى، باش-باشا وئريب آغلاشديلار. هر ايل ياز گلنده نووروز بايراميندا، قيشدا يئنى ايلين ايلك گونو آنام باشدا اولماقلا بيز هاميميز غربتده ياشايان قارداشيمين گليشينى اينتظارلا گؤزلرديك. ايندى يئنى ايلدن سككيز گون اؤتموشدو، آما او، هله ده گليب چيخماميشدى. كيم بيلير، بلكه قارداشيمين باشى اؤز الينده دئييلدى؟

بلكه دارا دوشموشدو؟ قورخماز اوشاق چاغلاريندان قورخو-هوركو بيلمزدى. يئنى يئتمه ياشلاريندان ايدمانلا مشغول اولوردو. عاييله نين سونبئشيگى اولدوغو اوچون آتا-آنم اونو بيزدن چوخ عزيزله يردى.

...آنام نۆۋبىتى دىفە قارداشىمىن آدىنى چاغىراندا ھوشونو ايتىردى.
 دىۋار بويۇ بارداش قورۇب اوتوران قادىنلار بىر-بىرىنە باخدىلار. اونلار يىن چۇخۇ
 آنامدان دۇرد - بئش ياش بۇيۇك ايدى. اجلىن آلتىمىش بئش ياشىنى يىنىچە
 دولدورمۇ آنامىن باشى اوزرىندە وورنوخدوغونۇ بو قادىنلار ياخشى بىلىردىلر. آتام
 دا بىر كۈنچە چكىلىپ قرآن كىتابىنى آچدى وياسىن سورەسىن يتىتر ك سسلە
 اوخوماغا باشلادى...

من رايونون مركزى خىستاناسىنىن باش حكىمىنە زىنگ ائلەدەيم. عادتن،
 وظيفەدن چىخار يىلمىش آدمى بئلە چتىن مقاملاردا ھىچ كىم ائشىتمىر،
 چۇخلارى يالان وعدە لر وئرىب، اونو باشىندان ائلەيىر. بىزىم رايونون باش
 حكىمى روسىيادا تحصيل آلمىشىدى، بلكە ائلە بونا گۇرە دە درحال تعجىلى
 ياردەيم ماشىنى ايله ايكى حكىم گۇندردى.

ايختىصاصجا اورۇلۇق اولان ويدادى حكىممەنى چۇخ ياخشى تانىيىردى. معايىنە
 دن سونرا ادب-اركانلا منى كنارا چكىب، ھامىيا معلوم اولان گۇرچكى سۇيلەدى.
 من غرىتدە اولان قارداشىمى دوشونەرك دئەيم:

- ھىچ اولماسا قارداشىم گلەنجن...

او، منىم نە دئەك اىستەدىگىمى آنلايىب:

-الله دان اومىد كسىلمز، معلیم، - دئدى.

حكىملر گئەندىن سونرا آتام منە ياخىنلاشدى:

-اوچ گون اول تلگراف گۇندرمىش، اما ساققالى آغارمىش دان ھلە دبىر خبر-اتر
 يوخدور...

من اونو ساكىتلىشدىرەك اىستەدەيم:

-خابارووسك اوزاقدیر،- دئدیم، - اوردان باکییا گلن سرنیشینلر ایکی طیاره دیشیرلر.اولا بیلسون کی، ایندی اورادا هاوا اوچوش اوچون الوئیشلی دئیل...
 آتام غملی گؤزلرینی پنجره دن بائیرا دیکدی، سونرا کؤورک سسله:
 - یئددی گوندور کی، قهرمان قیزی قورخمازین یولونو گؤزله بیر! -دئدی.
 آتام حؤرمت علامتی اولاراق آنامی همیشه "قهرمان قیزی"دئییه چاغیراردی.ایندی اونون یاناغینا سوزولن بیر جوت گؤز یاشینی گؤرک دنیا باشیما فیرلانندی.اورگیمده قارداشیمی قینایا-قینایا آناما ساری دؤندوم. اللهیا یالوایردیم کی،آنامین هوشو اؤزونه قایتسین و او، یئنه "قورخماز" دئییه پیچیلداسین!..

او یانوار گئجه سی من اونون ظریف، سولغون اللرینه باخا-باخا کئچمیش گونلره دؤنموشدوم. اوشاق واختی سویوق قیش گونونده منیم جورابلاریمی آنام گئیندیرردی. ائله بیل اونون اللرینین حرارتی جورابلاریمایا هوپاردی. آیقلاریم قارلی- شاختالی هاوالاردا بئله اوشومزدی. او سویوق قیش گونلری دوغولوب بؤیودویوم اوجاغین ایستیسینی تکجه آنامین اللرینه دئیل، نفسینده ده دویاردیم...

یای فصلینده آنام ایشدن-گوجدن یورولاندا، حیطیمیزده کی بؤیوک توت آغاجینین کؤلگه سینده اوتوروب آغی دئییه-دئییه آغلاردی.
 باغداگول نئم دئیردی کی، آنانیزین یادینا موحاریبه دن قارا کاغیدی گلن بؤیوک قارداشی دوشوب، قوی آغلاب اورگینی بوشالتسین. غریبه ایدی، آنامین قارداشلارینین - بیزیم داییلاریمیزین هامیسینین آدی الیفا کیتابینین ایلک حرفی ایله باشلائییردی؛ آغاده ده، آغاگول، آبگول. اما بیز اوشاق چاغلاریمیزدان عمی لریمیزی چوخ ایستردیک.

آنامین کۆورک قلبی، مهربان نوازیشی ایله یاناشی زهمی - ظابطه‌سی ده واردی. ننمین اوزون یون چوبوغونو ائوده پالازین آلتیندا قویاردی و دجللیک ائدن اوشاغی چوبوقلا دؤیه‌جگی ایله حدله‌یردی. بؤیوکلو-کیچیکلی هئچ بیریمیز جینقیریمیزا دا چیخارمازدیق. علی الخصوص ده آنامین دوست-تانیشلاری بیزه ییغیشان گونلرده.

آتام هر ایل ائویمیزین اوست مرتبه سینده‌کی گئنیش قوناق اوتاغیندا علی سوفره‌سی آچاردی. محرم آییندا امام احسانی وئرر، اوروجلوق گونلریده کندين آغساقلالارینی، اوروج توتان تانیش-بیلیشینی ایفطارا دعوت ائدردی...

بیر دفعه مرسل آدلی قوجا بیر کیشی پیللکاندان آغیر-آغیر ائنده آتامدان سوروشور کی، آی عادیل، بس سنین اؤولادین یوخدور؟

آتام دا بیغ آلتی گولومسونوب جاواب وئریر کی، نییه یوخدور، سککیز اوشاغیم وار، دؤردو قیزدی، دؤردو ده اوغلان...

بو احوالاتی آتام بیزه دانیشاندا دؤنوب آنامین اوزونه باخدی. اونون باخیشلاریندا بیزی حددییمیزی آشماغا قویمایان آنامیزا مینتدارلیق ایفاده‌سی وار ایدی...

من یئددینجی صنیفده اوخیاندا آنامین حصیر توخوماقدان قابار اولموش اللرینه شعر یازماق ایسته‌دیم:

اورگینین قوبارینا،

اؤولادینین نوبارینا،

الترینین قابارینا،

قوربان اولوم، گؤزل آنا...

آما یازدیغیم ائله بو میصراعلار اولدو. گؤز لریمین اؤنونده آنامین اللرینین من حربی

خیدمتدن قیسا-مدتلی مآذونیتته گلنده بوینوما نئجه ساریلیدی گون جانلانمیشدی.

آنام کند یولوندا قاچا-قاچا اللرینی آچیب قارشیمایا چيخمیشدی. پاییزدا آزارچاق یاغیش یاغاندا بئله کندین یوللاری زیغلی- پالچیقلى اولوردو. آناملار آرامیزدا ایکی یوز مئتردن چوخ مسافه واردی. قورخوردوم کی، آنامین آیای او پالچیقلى یولدا سوروشوب ییخیلار. تئز شینئلیمی چيخاریب کنارا آتدیم، وار گوجومله آناما ساری قاقماغا باشلادیم...

یول بویونجا آداملار دایانیب بیزه تاماشا ائدیردیلر. قونشوموز بهمن عمیله منصومه خالا دئیردیلر کی، بیز عؤمروموزده هئچ کینودا دا آنا-بالانین بئله گؤروش صحنه سینی گؤرمه میشیک. اوزون ایللر کندیمیز، قونوم-قونشولار او گؤروشدن بحث ائتدی...

ایندی من آنامین حرکتسيز بدنین، اللرینه باخا-باخا چاره سیزلیکدن عاغلیما نه گلدی دوشونوردوم: "بو اللره آنام گؤره سن هانسی اوغلونون بویونو داها چوخ قوجاقلامیشدی، هانسی قیزینین ساچلارینا چوخ سیغال چکمیشدی؟! "

گئجه یاریدان اؤتنده آنام گؤزلرینی آچدی، اونون یاناغینا سوزولن گؤز یاشلاری غربت دیاردا یوبانان قارداشیمدان اؤترو آخیردی، یانا آچدیغی قوللاری قارداشیمین بویونو سون دفعه قوجاقلاماق اینتیظاریندا ایدی. بو مقامدا یئنیدن یاسین اوخوماغا باشلایان آتام دا گؤز یاشلاری ایله اللى ایلیک عؤمور یولداشیندان ابدی آیریلیغا یاس قورموشدو...

آنامین اوغول یولو گؤزلهین نیسگیلله بو دونیادان کؤچمه سی فیکری ایچیمی گؤینه دیردی. بو مؤحتی عؤمروم بویو قلبیمده داشیماغین آغیرلیغینی- آجیسیسینی دویدوقجا کؤوره، لیردیم. آنام یئنه "قورخماز!" دئییه یواشجا

اینیلدهدی...

جان اوسته اولان آدمی جانبسر ائتمک گوناهدی؟ -آنمین باش اوجوندا اوتورموش دایسی قیزی گولسوم خالانین یورغون سسینده کی گیلئی منی برک سیلکلهدی.

هامی دؤنوب منیم اوزومه باخدی. ائله بیل همین آن من قارداشیمی گئدیپ دونیانین او باشیندان گتیرمه یه قادیر ایدیم. آغیر-آغیر آنمین یاستیغینین یانیندا دیز اوسته چؤکدوم. یئنه الیمی اوزادیب آنمین حالسیز، تیتراک الیریندن توتدوم...

ایلاهی، اونون دومانلی باخیشلاریندا پارلایان سون اومید نیسگیلینی ائله اریتمدی کی، چؤهره سینی بوروموش ناراحات ایفاده لر قئیبه چکیلدی.

هر ایکیمیزین الی بوز کیمی سو یوقیدی. ائله بیل آنمین الیرینی توتان الیریم غربتین سو یوغوندا اوشوین قارداشیمین الیریدی. آنام بیر دفعه ده اؤزونه گلیب "قورخماز" دئینده، من سو یوقدان اوشوین سسله دیللدیم:

- گلدیم، آنا، من سنین قورخماز بالانام...

او آن آنام گولومسه دی. ائله بیل ملک سیماسینا ایلاهی نور چیلندی. و آنمین گؤزلرینده هر شئی ابدی ساکیتلییه چئوریلدی. منه ائله گلدی اونون جیسیمندن آیریلیب قوش کیمی گؤی قوبه سینه چکیلن روحودا سئوینج ایچیندی.

او سو یوق یانوار گونو کندين سحری آنمین اؤلوم خبری ایله آچیلدی... یاس مراسیمینه رایونون رهبری ده گلدی. اطرافیندا دا رایونون یوکسک وظیفه لی شخصلری...

موللانیڭ فاتحه سیندن سونرا باشچی قیسا چیخیش ائدیڭ رایوندا آپاردیغی ایصلاحتلار دان دانیشدی. او، مجلسدن چیخاندا اولجه آتام، سونرا منه باشساغلیغی وئردی. ایری اللرینی چینیمه قویدو، قایغیکئشلیکدن چوخ سیاسی معنا کسب ائدن نظرلرینی منه دیکیب دئدی کی، امکداهی اولدوغوم قزئتین موخبیر پوستونا ایجرا آپاراتیندا راحت اتاق آییریڭ.

بو، ائله منیم اولکی اوتاقیم ایدی...

آما بیر دفعه قزئتین باش رئیسی عرفان ساپماز اؤزونون کؤشه یازیسیندا ایصلاحتاچی باشچینی محکم جه تنقید ائلهدی. او یازیدان سونرا قزئیمیزین ایجرا حاکیمیتینین بیناسیندا یئرلشن موخبیر پوستو دا لغو اولوندو... او گونلرده قارداشیم دا غربتدن کنده دؤنموشدو. قبریستانلیقدا آنامیزین باش داشینا ساریلیب خیسین-خیسین آغلا ییردی. آنام دا داشا چئوریلیمیش قوللاری ایله سانکی اونو قوجا قلامیشدی.

من ایسه گوناھکار کیمی هله ده آنامی "قورخمازام" دئییب سون نفیسه آلداتدیغیم گئجه نین عذابینی چکیردیم...

۲۷ دئکابر ۲۰۱۸-جی ایل

چیل-چیل قورباغا

قورابیشیرن آگوست گونشی چؤل -بايیری دمیرچی کورهسی کیمی یاندیریپ-
یاخیردی. یولغون کوللارینین آراسیله اوزانان آرابا یولونون اوستونده تۇوشویه-
تۇوشویه ساییشان ایلغیملار اوزاقدان کیچیک گۆلمجهلره بنزییردی...

بئله ایستی هاوادا کنددن چوخ آرالاندیغینا گۆره عباد کیشی اؤزونو
قیناییردی. گون گونورتا اولمامیشدی، اما دیل-دوداغی قوروموشدو، نفسی
تنتییردی، سوسوزلوقدان جییرلری پۇرشلەنیردی.

گوجله آياقلارینی سورویهرک اؤزونو قیرخ برهنین دیکدیرینه چاتدیردی. اوشاقلیق
چاغی آلینان ایستیل دئییلن بو بؤیوک سو توتارینا یاشیدلاری ایله چیممهیه
گهلردیلر.

کئچمیشده اوچ کندی بیرلشدیریپ کوللکیتیو تصروفات یاراداندا دۆرده بیر یانی
دیکدیرله احاطه یه آلینان ایستیه چلتیک اکنینی، باغ-بوستانی سووالماق اوچون
گور-گور چاپینین سویو ییغیلاردی. یایدا چاپین سویو قورویاندا کندی قیز-
گلینلری خالچا-پالازلاری یوماق اوچون بورا گتیردیلر، آت-آراباسی اولانلار سا انا
ایستیلدن ائولرینه چللکله سو داشییاردیلا. ایستیللرین ده آدی واردی؛ بالا
ایستیل، چانلیق ایستیلی. اوجاق وئردی ایستیلی...

سو توتومو بؤیوک اولدوغونا گۆره قیرخ برهنین دیکیندکی ایستیه آنا ایستیل
دئییردیلر.

..ایندی عباد کیشینین آنا ایستیلده اوشاق واختی چیمدیگی او ایچدیگین گۆز
یاشی کیمی دوپدورو سودان، نهده اطرافداکی توت باغلاریندان اثر- علامت
قالمیشدی. ائله بیل زامان دوی، فیل بوی وئرمهیه آنا ایستیلین گوموشو سولاری
همیشه لیک یئرین ترکینه گؤمولموشدو. اوللر سورودن قویون-قوزو، ناخیردان

مال-قارا آزیب-ایتنه کند آداملاری اونلاری استیلدن یوخاری قالین و سیخ
مئشه‌نی خاطیرلادان توت باغلاریندان تاپاردیلار. آرتیق ایکی گون ایدی کی، عباد
قایغی سیز اوشاقلیق ایللرینی خاطیرلایا-خاطیرلایا ایتمیش بوغاز اینگینی
آختاریردی. چالاداکی یولغولوغو، موغان چولونده کی قامیشلیغی، آغ قوبودا کی
اووالیغی الک-ولک ائلمیشدی... قورخوردو کی، اینک دوغسا، بالاسی قورد-قوشا
یئم اولار! اونا گۆزه اینگی تاپمامیش ائوه دؤنمک ایستمیردی.

آماسوسوزلوق اونو حالدان سالمیشدی. بیردن یادینا دوشدو کی، بؤیورتکن یئسه
سوسوزلوغونو یاتیرار. سوسوز تورپاغی چات-چات اولسا دا انا ایستیلین اطرافینی
خئیلی بؤیورتکن کوللاری بوروموشدو. عباد ائله ایلک یاخینلاشدیغی کولون
اوستونده قیوریلیب یاتمیش ایلانی گۆرجک بدنندن سویوق گیزیلتی کئچدی.

ایلاندان ائله قورخوردو کی، حتی ژورنالدا، کیتابدا شکلینی گۆرنده بئلتی
اورپشردی. سحر تئزدن ائودن چیخاندا اورینده الله یا الوارمیشدی کی، آغینا
دا، قاراسینادا لعنت اوخونان بو قورخونج حیوان راستینا چیخماسین!

آلنین ترینی سیله-سیله بیر-ایکی آددیم گئری چکیلدی، سونرا یاواشجا
کولدان آرالاندی. بیردن قولاغینا قورباغلارین قورولتوسو گلدی.

سس آنا ایستیلین اوچولوب - داغیلیمیش بندی طرفدن - چایین یاتاغینیندان
گلیردی.

بنده چاتاندا سوچو محسن کیشینی خاطیرلادی، آستادان: "قبری نورلا
دولسون" پیچیلدادی. کندین یاشلی آداملاری اونامیراب دئیردیلر. محسن کیشی
باغ-بوستان یایدا سوسوز قالماسین دئییه گور-گور چایین قاباغینا بند ووروب،
سویونو آنا ایستيله یؤنلدردی.

یازین اوغلان چاغی چایا سئل گلنده بندیده،چایین اوستوندن کئچن کۆرپولری ده بیر-بیر ییخاردی.سئل سویو چکیلندن سونرا چایدا ایریلی-خیردالی بالیقلار پیدا اولاردی.بئله آنلاردا کندین آغساققاللاری-آغبیرچکلری دئیردی کی، الله چوخلو-چوخلوشو کورلر ائدین،ای جاماعات، نوروز قاباغی یئرین-گۆیون صاحبی ائل-اوبایا روزو گۆندریب...

عبادین یئنیئتمه چاغیندا بالیق توتدوغو چایین بنده یاخین یاتاغیین دییی شیله کز باغلامیشدی. کزین اوزرینده قورباغلار آتیلیب-دوشور، سانکی اوخویا-اوخویا رقص ائدیردیلر...

عباد کیشی دیقتله باخاندا گۆردو کی، قورباغلارین چوخونون دریسینده کی چیل ائله دورغون سویون اوزرینده کی کزین،یوسونون رنگینده دیر. کزی الی آرالاییب سودان اوووجلا ییب ایچدی.ایکینجی دفعه سویو گۆتورنده اوووجلاری آراسیندا اونا مات-مات باخان قورباغانی گۆرک ائله بیل دیکسینیپ یوخودان آییلدی...قورباغانی کنارا توللاییب ایاغا قالخدی. سویا تشنه اورهی بولاندى، معدە سی ده برک آغری حیس ائله دی.اونا ائله گلدی کی،ایلک اوووجلا ییب ایچین آجگۆزجه سینه سؤموردیو سویلا بیرلیکده معدە سینه قورباغا گئدیپ...

بیر - ایکی دفعه اؤگوسه ده قوسا بیلمه دی. و تلاش ایچینده کنده دؤندو.

...عبادین چؤل چمن ده بوغاز اینگینی گزرکن قانوودان ایچدیگی کز باسمیش سو ایله قارینا قورباغا گئتمه سی خبری ایلدیریم سرعتیله کنده یاییلدی. هئچ کیم ائشیتدیگی بو خبره اینانماق ایستمیردی. اینانانلار دا اونا تعجیلی رایون

مرکزینده کی خسته خانایا گئتمگی - اؤزونو سونوگرافی دا یوخلاتدیرماغی مصلحت گؤروردولر.

عباد سونوگرافی اوتا قینداکی قادین حکیم اوتان دیغیندان "معدده نسه وار، برک آغری وئیر" دئدی. حکیم اونا تباشیر ایچیرندن سونرا معدده سینى یوخلاییب، "معدنیزده هئچ نه یوخدور، ماشالله ساعات کیمی ایشله ییر" دئدی.

ایکی گوندن سونرا عباد یئنه خسته خانایا گلدی.

بو دفعه سونوگرافی اوتا قینداکی کیشی حکیم یئنه اونا اورگینی بولان دیران تباشیر محلولو ایچیرتدی. معدده سینى معاینه ائدیب عبادا ساغلام اولدوغونو سؤیله دی. "دوکتور، آخی باش بارماغیم بویدایدی، اؤزوم گؤردوم.

گئجه لر ده قورولدا ییر..." حکیم دیقتله اونون باش بارماغینا باخیب ماراقلا سوروشدو: "نیی گؤردون؟" "چیل-چیل قورباغانی..."

نئچه گوندورکی، بوغازیمدان سو دا کئچمیر..." حکیم مساله نین نه یئرده اولدوغونو بیلنده تأسوفله باشینی بولاییب دئدی کی، ای رحمتلیگین اوغلو، سنین قارنیندا قورباغا نه گزیر؟" گئت، عمللی-باشلی یئه-ایچ، سنین قارنین آجلیندان قورولدا ییر..."

عباد الی اتگیندن اوزون، کور-پئشمان یئنه کنده دؤندو. بو بیر نئچه گونده خئیلی آریقلامیشدی. رنگی-روفو قاچمیشدی. چوخورا دوشموش گؤز لرینین ایشیغی گئت-گئنده آزالیردی.

عباد کیشیه ائله گلیردیکی، حکیم لر اونا ایچیردی کلى تباشیر توزوندان اولان آغ محلولون ایچینده گؤی متول رنگه چالان چیل-چیل قورباغانی گؤره بیلیم لرلر. علاج تورکه چاره یه قالمیشدی... آمارا حکیم لر ده شوبهه حیسى ایله

ياناشيردى. آروادى دا سحر-آخشام دئيينيردى: "بئله گئتسه، آي كيشى
اوزولوب لاپ الدن دوشه جكسن!.."

آرادان ايكي-وچ گون ده اؤتوب-كئچدى. عبادين باشينا گلن حال-قضييه
قونشو كنده ياشايان مكتب يولداشى، شاعير على زامانين دا
قولاغينا چاتميشدى. ائشيتميشدى كي، عباد نه يئير، نه ايچير، نه ده
ياتير. دوشونوردو كي، بو مينواللا بدبخت آزارسيز-بئزارسيز عؤمورونو باشا وورا بيلر!
اودور كي، تزه نشر اولونموش شعرلر توپلوسوندان بير-ايكسিনি ال چانتاسينا
قويوب عبادگيله يوللاندى.

ايكي كندين آراسيندا سدد نيشانى اولان چايين اوستونده كي تاхта كؤرپويه
چاتاندا نه دوشوندوسه، چايين كز باغلاميش ياتاغيندان باش بارماغى بويدا بير
چيل-چيل قورباغانى توتوب جيب يايلىغينا بوكدو. ال چانتاسينين يان جيبينه
اهمالجا قويوب سونرا يولونا داوام ائتدى.

اورتا مکتبه درسلىرىنى ياخشى اوخودوغونا گؤره بير چوخ شاگرد يولداشلارى
كىمى عباد دا على يه حسد آپاراردى. مکتبين ديوار قزئتنده بير دفعه على اونا
ساتيريك شعر ده يازميشدى. عباد هله او واختى هامينين شاعير چاغيرديغى
على دن اينجيمه ميشدى. چونكى معلم لر ده على يه "عاغيللى، باجارىقلى،
ايستعدادلى اوشاقدى" دئيه حؤرمت بسله ييرديلر. كئچميش صنيف يولداشينين
گليشينه عباد كيشى سئويندى. كيتابينا باخيب: "چوخ موباركدير" -دئدى. هر
ايكيسى دونياسينى ديشن مكتب يولداشلارينا رحمت اوخويوب، ساغ
قالانلاردان سؤز سالديلار. قيرخ-قيرخ بئش ايل اول مکتبه باش وئرن بير-ايكي
مزهلى احوالاتى يادا ساليب گولدولر ده...

سونرا: " - ايندى كى، آى عباد، حكيملره شك ائديرسن، اوندا منه ياخشيجا قولاق آس!" - دئيه شاعيرمودريك گؤركم آليب، اؤزوندن اويدوردوغو حادثه نى بئله نقل ائتدى: "بونو رحمتليك ننمين ديليندن ائشيتميشم: بابام بير دفعه پلهمهده بوستانين قاروولونوچ اكيرميش. ائل سؤزودور، سن ده بيليرسن، دئيير، پلهمه سيز باغ اولمازا! سن دئمه، پلهمه نين تاختا تاوانينين بير گونجونده سرچه يوواسى وارميش، يومورتادان تزه چيخان جيپيلى بير اتجه بالادوشور سو بارداغينا. گئجه نين بير وعده سى كيشى بارداغى باشينا چكندە سرچه بالاسى گئدير معدە سينه. بو مینواللا تشويشه دوشوب، اوز توتوب گلير ائوه. نمنه قاييديب دئييب كى، ايچيمده ائله بيل سرچه جيكليله ديير. ننم المهييب تنبلييك، اول ياريم چؤلمك قاتيغى، سونرا اوستونه ده بير كاسا ارينميش جاميش ياغيني ايچيريپ باباما. كيشى سيفراق ائندندە، قوشون بالاسى دا دوشوب ليه نين ايچينه..."

عبادين آروادى صحبتە قولاق آسirdى. "قاتيغيميز وار، قارداش، آما جاميش ياغى يوخدور!" دئينده شاعير اركلە ديللندى كى، هانسی ياغ اولور، اولسون، فرق ائتمزا!.. قادين سويو دوجودان اوزرينه "كره لذتلى مؤعجيزه گونه باخان ياغى" يازيلميش شفاف رنگلى پلاستيك قاب گتيردى. شاعير ده تجروبه لى طبيلر كيىمى: "باجى، بو ياغى آزجا ايسيتسن ياخشى اولار" - دئدى. عباد اينانسين دئي، شاعير گتيزديرديكى ليه نى ده دوز ائوين اورتاسينا قويدو... "هه، ايندى اول قاتيغى ايچ، اوستوندن ده "مؤزوزه" ياغيني..."

بوش معدسى قاتيqlا دولاندان سونرا گونه باخان ياغى عبادين اورگيني بولانديردى...

اؤگويوب لينه قوسدو. آروادی دوغما عمیسی قیزی اولسا دا، چیمتشیب اوزونو یانا چئویردی. عیباد نؤوتی دفعه گؤزلرینی یوموب اؤگودویو مقامدا شاعیر جلد چانتاسیندان جیب یایلیغینا بوکدویو قورباغانی لینین اچینه آتیب: "هه، عیباد، هه، بیر ده جهد ائله... بیر ده... بیر ده..." - دئییه-دئییه آزجا کنار چکیلدی. و بیردن سئوینج حیسی ایله قیشقیردی: "الا، آلیندی. برکالله... هه، باخ، باخ، خاللی قورباغیا باخ..."

عیباد یاشارمیش گؤزلرینی سیلیب گاه لینده کی چیل-چیل قورباغیا، گاه دا شاعیره باخدی. "آدین علی یه آند اولسون کی، منیم قارنیم گندن چیل-چیل قورباغا دوز باش بارماغیم بویدا ایدی." شاعیر اونون قابرلی الینده کی باش بارماغینا باخیب گولومسوندو، سونرا چوخ جیدی طرزده دئدی: "اشی، ای پیر اولموش اونوغلو، نئچه گوندور کی، آج قالماقدان اریگیب چؤپه دؤنوبسن، قورباغا دا آجیندان آریقلاییب دانا..."

عیبادین گؤزلرینه ایشیق گلدی. گوله-گوله دئدی: "شاعیر دانا دئدین، یادیم بوغاز اینگیم دوشدو. اینشالله اثرکک دوغسا، بالاسینی سنه باغیشلا یاجام..." سونرا اوجادان آروادینا سسلندی: "عمیقیزی، گل بو شوقریبی آپار توللا او یانا، اؤزون ده بیش-دوش ائله، تئز اول گتیر دوز سوفره یه..."

آروادی ایچریسینده چیل-چیل قورباغینین اتیلیب-دوشدویو لینی گؤتورنده شاعیره اورکدن تشککور اندیب دئدی: "الله بابانا دا، او طبیب ننه ده مین رحمت ائلسین، قارداش، دوز بیر هفته دیر کی، یوخو اوزونه تامارزی قالمیشدق..."

بومئرانق

بیرپرده لی پیئس

آپرئل دؤیوشلرینده ایگیدلیک گؤسترن آذربایجان عسگرلرینه ایتحاف اولونور.

ایشتیراک ائدیرلر:

مراد-۲۲ یاشیندا، سیراوی عسگر

لمان - اونون نیشانلیسی، ۲۱ یاشیندا، طلبه

شفق - ارتشی بیمارستاندا ایشله یین طیب باجیسی، ۲۳ یاشیندا

تونجای - اونون نیشانلیسی، ۲۵ یاشیندا، لمانین قارداشی

صنم خانیم - شفقیین آناسی، ۴۵ یاشیندا

روح - صنمین ایتکین دوشموش اری، ۴۸-۵۰ یاشیندا

بیرینجی شکیل

(حزین موسیقی چالینیر. مراد لا لمان قول-قولا صحنه یه گلیرلر. موسیقی بیتیر).

لمان. آه، مرادیک، هئچ بیلیرسن رفیقم ایکا تویدان سونرا هارا گئدیب؟
مراد. (ظرافاتلا) طبیعی کی، بی اوغلان اوچون ایریمیش برلی-بزکلی یاتاق
اوتاغینا...

لمان. ای، ظرافاتا سالما ده...

مراد. ائله ایسه اوندا ظرافاتسیز... دی، گؤرک هارا؟

لمان. كانادایا. منه یازیب کی، لیاماجان، چوخ گۆزل یئردی. باخ، نیاگارا شلاله سینین گلین دونو دئییلن یئرینده شکیل ده چکدیریبلر. (تلفنوندکی شکلی مرادا گؤستیر)

مراد. شلاله لر هر یئرده آغ گلینلیک دونونا بنزه ییر.

لمان. ائه... آیکا ائله خوشبختدیر کی!.. یازیر، همیشه لیک ائله کانادادا یاشایاجاقلار! (پاوزا) بس سن نئجه؟ منیمله خاریجده یاشاماغا گئدرس؟ مراد. بو باره ده نظامی خیدمتدن گلندن سونرا دانیشاریق. لمان. (هیاجانلا سوروشور) نئجه؟

سن نه دانیشیرسان مراد؟ یعنی گئرچکدن عسگرلییه گئده جکسن؟

مراد. (گولومسونور) آی قیز، بیم یالاندان دا عسگرلییه گندن اولور؟ لمان. نییه اولمور؟ آخی سن بیلیرسن کی، منیم آتامین الی هر یئره چاتیر. سنی نظامی خیدمتدن ساخلاتدیرماغا بئله! نئجه کی تونجایی...

مراد. هه، بیلیرم! بیلیرم کی، آتانی الی اوزوندور، لمان! ائله بونا گۆره چاغیریش ورقه سی آلدیغیمی سندن گیزله دیردیم...

لمان. نییه؟

مراد. نییه سی بودور کی، من تونجای کیمی عؤمروم بویو اونون کؤلگه سینده دالدا لانا ق ایستیمیرم. بو گونه قدر ائله دیکلری یاخشیلیقلارا گۆره چوخ ساغ اولسون! آما بوندان سونرا نه ائده جیمه اؤزوم قرار وئره جیم...

لمان. دئمک، سنین عسگر گئتمک فیکرین قطعی دیر...

مراد. هه، لمان، اؤزو ده بونه فیکیردی، نه آرزو. بو هر بیر ساغلام دوشونجه لی گنجین وطن قارشیسیندا وطنداشلیق بورجودور...

لمان. من ايسه ايسته ييرديم بو پاييز توپوموز اولسون! اولجه، آنتالييا توی سفرينه گئدک. سونرادا کؤچوب اروپادا -سئچيب-بىنديگيميز شهرلرين بيرينده ياشاياق...

مراد. جانيم، بير ايل ندير کي، تئز گليب کئچر، اينشالله گلن پاييزدا ائولنريک ده. قالدی، اوروپايا کؤچمک مساله سینه، من بورادا ياشاماق داها خوشدو... منيم بو گؤزله يم وطنيمدن کناردا خوشبختليک آراماق فيکريم يوخدور!.. لمان، ائه، مراد، مراد، عالي مکتبی قورتارديغين گونو صيرسيزليکله گؤزله ميشديم. ايندى ده بيردن -بيره دوروب دئيرسن کي، عسگر گئديرم..

سن هئچ بير ليرسن بو بير ايلده نهلر باش وئره بيلر؟ هر دقيقه نين بير حؤکمو وار...

مراد. لمان، دوزدو، هر دقيقه نين اؤز حؤکمو وار! ائله من ده نظامی خيدمته قانونون حؤکمويله گئديرم. تحصيل آلديغيم مدت اوچون منه وئريلن مؤهلت حوقوقو آرتيق باشا چاتيپ. ايندى ايسه قانونلا وطنه عسگري بورجومو وئرمه لييم...

لمان. قانون، قانون... قانونا عمل ائتمک بيرجه سنه قالميشدى ائله... (کنارا چکيلىپ تأسوفله باشيني بولايب کؤکس اؤتورور. بو زامان صحنه يه شفقله تونجاي گلير)

تونجاي. (باجيسينا) اووو، لياما، نه گؤزل تصادوف. دئيرم، نيشانليلاريميزي دا تانيش ائتمگين اصل مقاميدى.

لمان. (مرادا) مرادىک، تانيش اول، بو قارداشيمين نيشانليسي شفقدير. تونجاي (شفق) شفق، بو دا منيم عزيز-گيرامى باجيم لمانين نيشانليسي مراد بى

دیر.

شفق. تانیس اولماغیمیزا چوخ شادام.

مراد.من ده...

(تونجای مرادی کنار چکیر،دانیشا -دانیشا ال-قول حرکتی ایله نسه دئیر)

شفق (لمانا)لمانجان، نییه بئله غمگینسن؟

لمان.(اینجیک حالدا) بیزیم بو قوچاق عسگرلییه گئدیر.

شفق. عسگر گئندنه نه اوولار؟بو، هر بیر گنجین وطن قارشیسیندا اوولادلیق

بورجودور...

لمان. هممم.هامی بورج-بورج دئیر... یازیق ائله خیرتدهیه کیمی بورجون

ایچینده عوضوردو ده. آتامین شرکتینده گئجه نؤوبه سینده ایشه دوزلتدیم کی،

تحصیلینی باشا ووروب اینسان کیمی یاشاسین! او ایسه منه چوخ ساغ اول

دئمکدنسه، عسگرلییه گئدیر.

شفق.بیلیرسن، لمان،من ایستردیم تونجای دا عسگر گئتسین. وطنه عسگری

بورجونو یئرینه یئتیرسین!..

لمان. ائه، بو بارهده سنین بختین گتیریب شفق.

شفق. نیه؟

لمان.چونکی پاپا اونون نظامی خیدمته یارارسیز اولماسی بارهده داشدان کئچن

سند دوزلتدیریب...

نئجه دئیرلر، سندی جیبینده، عاغیلی دا کی، باشیندا.

شفق.(تعجوبله) آنلامادیم.تونجای بیم خسته دیر کی، نظامی خیدمته ده یارارسیز

اولسون؟

لمان. آی قیز، بیم سن مارسدان-زاددان گلمیسن؟ نظامی خدمته یارارسیز اولماغین خسته لیکله نه علاقه سی؟

(بیردن سوسور) یوخسا سن بونو بيلمیردین؟

شفق. (باشینی بولاییر، چیینلرینی چکیر) یوووخ!

لمان. اوندان بونو سنه سؤیله دیگیمی تونجیکه دئمه، یاخشی؟

شفق. آرخاین اول، دئرم. آنجاق...

(بو زمان تونجایلا مراد اونلارا یاخینلا شیرلار)

تونجای. هه، گوژل خانیملار، بسدیرین غیبت ائتدینیز، بیزیم بو مرادی بیزه

قوناقلیق وئرمک ایسته ییر. اؤزو ده بیلیرسیز هاردا؟

لمان. بو قوناقلیق مساله سی هاردان چیخدی؟

تونجای. قوناقلیق مساله دئیل. لیاما، قوناقلیق یئییب-ایچمک، شنلنمکدیر.

گئتدیک...

شفق. هارا؟

تونجای. "شوشا" یا...

مراد. یوخ، تونجای، بیرجه اورا یوخ!.. او - رستوراندا یئییب-ایچدیگیمیز جانیمیزا

نوش اولماز! چونکو شوشا آدی گلنده...

تونجای. (اونون سؤزونو کسیر) یاخشی - یاخشی آنلادیم، پاتریوت، قوی سن دئین

اولسون، اوندان گلین گئدک، (فکیرلشیر) منیم ان چوخ سئودیگین "بومئرانق" -

رستورانینا. اوردا جانلی موسیقی ده اولور...

لمان. ای، تونجیک، منیم قانیم بو گون چوخ قارادی.

تونجای. "بومئرانق" دا قانینی دورولدان هر نه دئسن وار...

هه، گلین، منیم ماشینیملا گئدک...

ایکینجی شکیل

(شفقین آناسی صنم خانیم لئیتئنانت موندیرینده چرچیویه سالینمیش پورترئتین اؤنونده دایانیب. شفق آغیر آدیملارلا صحنه یه گلیر، ساکیتجه دایانیب آناسینا قولاق آسیر)

صنم. (پورترئت) اگر سن ساغ اولسایدین، سراغین گلردی، ناصر! (یایلیغینین اوجو ایله گۆز یاشینی سیلیر) گۆرونور، ظالیم فلک بو دونیادا بیر مزاری دا سنه چوخ گۆردو. دول خانیملار تانیییرامکی، جنگده هلاک اولموش ارلرینین مزارینا باش چکیرلر، هئچ اولماسا دویونجا آغلاییب اورکلرینی بوشالديرلار، جمعه آخشامی روحلارینا یاسین اوخوندورورلار. منسه ۲۲ ایلدير کی، سنین یولونو گۆزله ییرم... (پاوازا) ایلاهی، بو دونیانین عدالتلی-عدالتسيز ساواشلاریندا گۆره سن ارلری ایتکین دوشن منیم کیمی نه قدر قادین، شفق کیمی نه قدر آتاسیز بؤیوین اوشاقلار وار؟ (بیردن شفق گۆرور) آی قیزیم هاردا قالدین. نییه گئج گلدین؟ شفق. تونجایین باجیسی لماین نیشانلیسینی نظامی خیدمته یولا سالیردیق...

صنم. گئجه نین بو واختی؟

شفق. یوخ، ائی آی آنا، یولا سالیردیق دئینده کی، بو آخشام بیزی قوناقلیغا دعوت ائتدی. صاباح اینشالله یولا دوشه جک. دوزو، ائله گۆزله نیلمز اولدو کی، سنه خبر وئرمگی اونوتدوم.

صنم. ائه، قیزیم من آرتیق بونا وردیش ائتمیشم. هفته نین ۲-۳ گونونو گئجه نؤوبه سینده اولورسان.

شفق. داریخما آنا، دانشگاهی بو گون - صاباح بیتیریب، حکیم اولاجام، باخ اوندا گئجه لر سنی تک قویما یاجام!

صنم. (گولور) اوندا دا عاييله قوراجاقسان، حيات يولداشينلا بيرليکده ياشاياجاقسان! تک-تنها قالماقسا گۇرونور، منيم آلين يازيمميش... شفق.(فيکيرلى) ائه، آنا، حياتين ايشيني بيلمک اولماز.دوزونه قالسا، تونجاين خاراکتري، ارکۇيونلوگو هئچ منى آچمير. مرادسا چوخ غريبه اوغلاندى... بيليرسن آنا، اونا آتامين جنگده ايتکين دوشدويوندىن بحث ائتديم. منه ائله ديقته قولاق آسیردى کى، سانكى اؤز دوغماسى،ياخين ادامى بارهده صحبت ائيدرديم...

تونجاى ايسه بئله صحبتلردن هميشه سيخيلير. او، آنجاق آيلنمگى، باهالى رستورانلاردا يئييب-ايچمگى خوشلاير. صنم.(کؤکس اؤتورور) آتان جنگده ايتکين دوشندن سونرا من چوخ عذاب-اذيت چکميشم قيزيم. بلکه هر يارايى مرحم تاپيلار، آما ايتکينلىک ياراسينا مرحم تاپيلمير. آتاسيز قيز اوشاغى بۇيوتمگينسه نه اولدوغونو هئچ کيم منيم قدر بيله بيلمز!

شفق.دانيشما آنا،يننه کؤورهليب،گؤز ياشيني سئل کيمي تۆکه جکسن! صنم. ائه!.. نه دئييم، ايندىكى زاماندا ايمکانلى عاييله لر اؤزلرينه باب، ايمکانلى يئردن قيز آليزلار، آما تونجاين آتا-آناسى سنه ائلچى دوشنده اؤزوم ده چاشيب قالديم.بير طرفدن ده سئوينديم کى،تونجايا اره گئتسن،خوش گون گؤررسن، منيم کيمي عؤمرونون چوخ حيصه سى کيرايه لرده کئچمز... شفق.ائه، آنا، آنا... ايمکانلى دئينده کى،دهده-بابادان وارلى-کارلى اولماييبيلار کى...

اونلار دابيزيم کیمی کیرایه ده یاشاییلار. تونجایین آتاسینین بختی اوندای گتیریب کی، کئچمیش طلبه یولداشی ناظر اولوب. ناظرلیگین بوتون تصروفات ایشلرینی اعتبار ائدیپ تونجایین آتاسینا، اوسته لیک ده اورتاق شیرکتلی ده وار...

تونجای دا کی آتا-آنا حسابینا کئف ائدیر، اؤزونو ایشه-گوجه وئرمیر. قالدی کی، ائلچیلی، بو، تونجایین آتاسینین ایستگی ایله اولدو. او، ایسته ییردی کی، گلینی کاسیب غاییلدن اولسا دا، آبییرلی-عیصمتلی قیز اولسون!

صنم. ایندی فیکرین ندیر قیزیم؟

شفق. هله کی قطعی هئچ نه دئییه بیلرم، آنا. آنجاق ایسته ییرم کی، تونجای داعسگر گئتسین، برکه-بوشا دوشسون، حاضرین ناظری اولماسین! دده-بابا میثالیدیر، دئییر: "آتا مالینا گؤز دیکن آخیردا آج قالار". وظیفه، ایمکان گلدی گئدردی آنا. آما اینسانلیق، شرف، لیاقت نه پوللا اولچولور، نه ده وظیفه ایله...

صنم. منیم بالام، آما ایندیکی زامانه ده هر ایکیسی چوخ شئی دئمکدیر. پول دا، وظیفه ده....

شفق. بلکه ده ائله دیر، آما بعضاً اونلارلا دا اورگی فتح ائتمک اولمور. بیر دگر حیاتین دییندن چیخمیش آدامین تصادوفن الینه پول، وظیفه دوشورسه و اؤزلری ده، اؤولادلاریدا، چتین یاشادیقلاری گونلرینی اونودورسا، اوندای هر ایکیسی فلاکتدیر؛ پول دا وظیفه ده...

صنم. آتان دا بو جور دوشونردی. سن دونیا یا یئنیجه گؤز آچمیشدین، ۹۳-اون نوبابرین ۲-ده اولکه رهبرینین چاغیریشی خالق آراسیندا بؤیوک عکس-صدا دوغورموشدو، احتیاطدا اولان ظابط کیمی آتاندا وطنین مدافیه سینیه قالخدی. سون دفعه سوراغی ۹۴-اون یازیندا کلجیر اوغروندا دؤیوشدن گلدی. (پاوزا) بو ایل نووروز بایرامیندان سونرا تئز-تئز یوخوما گیریر. الله قاراباغ اوغروندا

دۇيوشلرده شهيد اولانلاردا رحمت ائلسين، ايتكين دوشنلره ضامين دورسون!
 اوچونجو شكيل
 (صحنه ده ايشيقلار سۇنور. آرخا فوندان آتيشما سسلرى. گلير. كيمسه قيشقيرير.
 "مراد اؤزونو قوروا"، "صاديق، قاينين آرخاسينا كئچ!" سونرا راديودا ديكاتورون
 سسى ائشيديلير)

ديكتور: مدافيعه ناظرليگينين معلوماتينا گؤره آپرئلين ۱-دن ۲-نه كئچن گنجه
 بوتون جبهه بويو آذربايجان مؤوقعلرى و ياشايش منطقه لرى ارمنستان
 ساحلى قووه لرى طرفيندن گوجلۇ آرتيللئريا آتيشنه معروض قاليب. دينج
 ساكىنلردن ۲-سى اؤلوب، ۱۰ نفر موختليف درجه لى بدن خسارتلى آليب.
 مولكى اهالينين تهلوكه سيزليگينين تمين اولونماسى مقصيده آذربايجان
 سيلاحلى قووه لرينين كوماندانلىغى طرفيندن تاخير سالي نماز جاواب تدبيرلرينين
 كئچيريلمه سى باره ده قرار قبول ائديليب. نتيجه ده ارمنيلره مخصوص ۶ عدد
 تانك، ۱۵-دك آرتيللئريا قورغوسو و مؤحكملنديريلميش مهنديس قورغولارى
 محو ائديليب، او جومله دن دوشمнин يوزدن چوخ نظامى قوللوقچوسو اؤلوب و
 يارالانيب. فوضولى رايونو ايستيقامتينده يئرلشن، گئنيش اراضينى نظارتده
 ساخلاماق ايمكانى وئرن استراتژى اهميتلى "لعله تپه" آدلانديريلان يوكسكليک
 آذربايجان قووه لرينين نظارتينه كئچيب ...

(آردينجا "ايگيد عسگر، محكم دايان!" ماهنيسى سسله نير. صحنه
 ايشيقلانير. نظامى بيمارستان. يارالى مراد چارپايدا هوشسوز وضعيتده اوزانيب.
 چارپاينين يانينداكى دولابچانين اوستونده عسگر يولداشى صاديقله
 چكديرديكى شكيل وار. شفق آغ خالاتدا اونا قاينى گؤسترير.)

لمان.(كۆورك حالدا گلیر). آخی من، من اونا دؤنه-دؤنه دئدیم. قوی پاپا سنی ده عسگرلیكدن ساخلاتدیرسین! او منه قولاق آسمادی...

شفق: یاواش، دانیش.(اونو كنارا چكیر)بوردا مراد تك دئییل اوندان باشقادا آغیر یارالیلار وار.چوخو گئجه نی سحر جن یاتما ییب....

لمان: شفق،دئ گؤروم، منیم گوناھیم نیدی؟ اگر مراد منی سئوسیدی...

شفق: بونه سؤزدو. لمان؟ او وطنی ده سئویر، آناسینی دا، سنی ده...

لمان:مرادین آناسی چوخدان اؤلوب. آتاسینین ایکینجی دفعه عایله قوردوغو قادین اونو ائودن قوواندabo شهرده هئچ یاشاماغیئر-یوردو دا یوخ ایدی. من اونا باغیمیزدا سیغیناجاق وئردیم... او ایسه...

شفق:او ایسه وطنه صداقتلی عسگر اولدو.آپرئل دؤیوشونون قهرمانلاریندان بیرى کیمی وطن اونولا فخر ائدیر.

لمان . ائه... شفق..شفق... اونون وطن سئوگیسینین، قهرمانلیغینین منه نه فایداسی...

۶-۷ آی اؤنجه منه قولاق آسایدی،ایندی الله بیلیر هاردا كئف چکیردیک.بلکه بیز ده كؤچوب كانادادا یاشاییردیق.

شفق: اینشالله ساغالار، ائولنرسیز.اورگینیز ایسته دیگی اؤلکه یه ده سفره بیر گئدرسیز!

لمان:آخی دئییرلر او عؤمورلوک شیکست قالا جاق...

شفق: اللهم رحمتیندن اومید کسيلمز!

لمان: منیم نه یاشیم وار، شفق،یاشاماق ایسته ییرم. من حیاتین دادینی چیخارماق، اوندان ذؤوق آماق ایسته ییرم.مرادی علیل آراباسیندا اورا بورا گزدریمه یه نه صبریم چاتار، نه ده حؤوصلم.

شفق: (اونو بیر آز کنارا چکیر) صبر ائت، لمان. دئییر کومادا اولان آدم اطرافدا کیلارین صحبتینی ائشیدیر...

قولاق آس، دؤولت باشچیسیدا، خانیمی دا، بیمارستانلاردا یارالی عسگرلره بیر-بیر باش چکیرلر، هر بیرینین موعالیجه سی، ساغلاملیغینین برپاسی اوچون قایغی ایله یاناشیرلار. مراددا ساغالا جاق، اینان...

لمان: اینستیتوتدا اوخیاندا بیزیم طلبه قیزلارین چوخو اونا وورولموشدو. حتی مرجلشردیلر کی، گؤرک مرادی کیم اؤزونه رام ائده جک. منیمله نیشانلاناندا هامیسی بختورسن دئدیله منه... عجب ده بختورم، او قیزلارین چوخو اره گئدیله، بو گون-صباح اوغول-اوشاق صاحیبی اولاجاقلار، منسه آیلا رلا، بلکه ده ایللرله اوتوروب بونون ساغالماسینی، آیاغا قالخماسینی گؤزله مه لیم؟!

شفق: سن مرادی سادجه اولاراق طلبه رفیقه لرین شیلتا قجاسینا قیسقانیله سان. و اؤز اوستونلوگونو اونلارا ایثبات ائتمگی قارشینا مقصد قویموسان! لمان: نه قیسقانماسی جانیم، منیم اونا یازیغیم گلیردی. دوشوندوم کی، او قیزلارین اونا وئره بیلیمه جگینی من وئرمه یه قادیرم. ائو-اؤشیک، ماشین، وظیفه...

اینسانین نورمال یاشاماسی اوچون لازیم اولان هر شئی...

آما او بونلاردان امتیناع ائدیله عسگرلیگی سئچدی. ایندی اؤز جزاسی دیر قوی چکسین.

شفق: لمان، سن نه دانیشیرسان؟ اونلار بیزم اوچون دؤیوشوبلر. دینج اهالینی دوشمن تجاوووزندن قورو یوبلار. کیمیسی آغیر یارالانیله، کیمیسی شهید اولوب...

من محاریبه ده اولماسام دا اونون آجیسینی هله ده یاشاییرام. آتام دوز ۲۲ ایل بوندان قاباق محاریبه ده ایتکین دوشوب. آنامین بو گونه جن گۆزلری یولدادی... تئز-تئز شهیدلر خیابانینا گئدیر...

لمان: بیر حالدا کی، آتان ایتگین دوشوب. بس آنان اورا نییه گئدیر. شفق. اوردا بیر خیلی نامعلوم عسگر مزاری وار. دوشونور کی، او نامعلوم عسگر مزارلاریندان بیرى آتامیندیر...

لمان: (تلفونا زنگ گلیر) هه، هه، گلیرم، فیرا... (سونرا شفق) باغیشلا، من گئدیم، بیزم قیزلاردان بیرینین اوغلو اولوب... اونو تبریک ائتمه یه گئدیریک. واختیم اولاندا گلرم... اوکی ...

(گئدیر. شفق اونون آرخاسینجا باخیب دریندن کؤکس اؤتورور.)

دۆردونجو شکیل

(تونجای گلیر. بیر آز حاللیدیر) شفق: تونجای، سن بوردا نئینیرسن، یقین مرادین زیارتینه گلیبسین؟

تونجای: هه، نه زیارت، بورا پیردی-زاددی بیم؟ یوخ ائی، بایاقدان سنه زنگ ائدیرم. تلفونا جاواب وئرمیرسن. گلدیم کی...

شفق: (تونجایین دانیشیق طرزیندن مأیوس اولور) نییه بئله دوشونورسن؟ یارالیلار ناراحات اولماسین دئییه تلفنو سس سیز حالت ده قویموشام. تونجای: هه، سس سیز حالت...

یاخشى، دئ گؤروم بیزیم قهرمان نئجه دیر؟ شفق: بیر نئچه یئردن گولله یاراسی آلیب. باشیندا، قولوندا، هر ایکی آياغیدا قلیه یارالاری وار. حاضردا کوما وضعیتینده دی.

تونجای:دای دئی، بونون سالامات یئری قالمايیب کی!

شفق: کؤکسونده گزدیردیگی وطن سئوگیسی، یورد سئوگیسی کی، سالاماتدیر...

تونجای:همم..وطن سئوگیسی، یورد سئوگیسی... ائله ایندیجه لمانی گؤردوم، دئدی کی، مرادیک بیر ده چتین کی، آیاغا دورسون...

شفق: نییه کی،ایاغا دا دوراجاق، هله تویوندا دا رقص ائده جک.

تونجای:هه، توی دئمیشکن، بس بیزیم تویوموز نه واختا قالدی، آی گولوم...

شفق:منجه بیز بو باره ده دانیشمیشیق. ایندی ایسه بئله صحبتین نه یئریدی، نه ده مقامی...تونجای. نییه؟

شفق:آخی راضیلیغا گلمیشدیک. دیپلومومو آلیم، تخصصیم اوزره ایشلییم، سونرا...

تونجای: بیم سنین ایشله مگین بئله واجیدیر،پاپام ایشله ییر، مامام ایشله ییر. پولوموز-پارامیز دا یئترینجه دی. سن ایشله مه سن ده اولار!

شفق:بئله دئی! بس سن نئجه؟ ایشله مک ایستمیرسن؟

تونجای:من، من ائی...

شفق:هه، سن! توتاق کی، عسگری خیدمته یارارسیز اولماغین باره ده بیلئتین وار، بس ایش مساله سینده نئجه...یوخسا ایش-گوجه ده یارارسیزسان؟...

تونجای:(عصبی)بسدیر.گئت، اینینی دییش، بیزی بیر مجلسه دعوت ائدیبلر. دوست-تانیشلار هامیسی او مجلسده اؤز خانیملاری ایله اولاجاق...

شفق:اینجیمه، من بو یارالی عسگرلری قویوب هئچ هارا گئده بیلرم.اوسته لیک ده بو گون گئجه نؤوبه سیندیم!

تونجای:(باشینی بولاییر و کینایه ایله). هه، اؤزون بیلرسن، باخ،سونرا منی قیناما! اوندا سن قال بورادا یارالی عسگرلره شفا وئر، آخی پرستارسان...

آخ پاردون، شفقت باجیسی... طیب باجیسی دئمک ایسته دیم، شفق خانیم! شفق: (تمکینه) هه دوز دئییرسن! من یارالی عسگرلره قوللوق ائدنده شفقت باجیسیام، آما دوشمنله ساواشماق مقامی گلنده الیمه سیلاح گؤتوروب عسگر ده اولارام...

تونجای: پاهه، عسگر... (گولور)

شفق: بلی، عسگر...

تونجای: عسگره باخ ائی.. دئییرم آخی او لاله لی تپه دیر، لعله تپه دیر، ندیر، اوردان قاچان دیغالارین جانینا نییه ولوله دوشوب... (گئتمک ایسته ییر و بیردن دؤنور) آما من یارارسیز-زاد دئییلیم. چوخ ایشه یارییرام... یارارسیز اولانین لاپ آتاسینا لعنت...

شفق: (یاواشدان) بیلیرم، سنه حربی خیدمته یاراسیز دئییلسن! فقط، ساختا یوللا یاراسیزلیق سندی داشییان آدمین دؤیوشدن قاچان فراری ایله هئچ بیر فرقی یوخدور!

تونجای: بیرجه بو قالمیشدی، منه قورخاق دئییه سن. بلکه من ده گئدیپ بونون کیمی شیکست اولمالیدیم؟ هه؟ یا دا شهید اولوب بو دونیانین گؤزلیکلرینه ابدی گؤز یوممالیدیم؟ اینانمیرام، بارماغیندا نیشان اوزویو گزدیرن بیر قیز نیشانلیسینین شهید اولماسینا سئوینسین...

شفق (اوزویو بارماغیندان چیخاریر) ائله ایسه آل گؤتور.

تونجای: بو ندیر، باشین خراب اولوب؟

شفق: یوخ، سهوین وار. باشیم هرزامانکیندان یاخشی ایشله ییر.

تونجای: سن نه دئمک ایسته ییرسن؟

شفق: بیزی بیر-بیریمیزه باغلایان بو اوزو کدور. بونو دا اؤز قازانجینلا آلماییسان!

سنين ياشيدلارين وطن اوغروندا دؤيوشور، هلاک اولور، يارالانير. سنسه...

تونجای: نه من؟

شفق: ياخشى، بير حالداكى نظامى خيدمتدن بويون قاچيرير، ايشله مک ايستميرسن، اوندا قلوبنده بير داملا وطن سئوگيسى وارسا، آپاربو اوزويو سات...

آپرئل دؤيوشلرينده شهيد اولان اوغوللارين آنالاريني بير-بيرزيارت ائله، اونلارين اليندن اؤپ، شهيد عسگرلرين مزارلارينين اوستونه گول آل آپار...

تونجای: (يئنه استهزا ايله) بلکه ايکي-اوچ موللا دا تاپيم ياسين اوخوسونلار.

شفق. او دا اولار... اما اونوتما كي، حياتدا ياخشى عملر ده، پيس عملر ده بومئرانق آلتى کيميدير، گنج-تئز گئري-اؤز صاحيبينه دوغرو دؤنور...

تونجای: ياخشى قوى بو اوزوک سنده قالسين، دئديگين کيمي من اونو اؤز قازانجيملا آلاميشام. قالدی بومئرانق مساله سينه..من عاغليم کسندن بير بومئرانق تانييiram، او دا -رستوراندی...من گئديم اورا، سنسه قال، بو شيکست عسگرلره قوللوق ائله!

شفق: يئنه سهوين وار! شيکست اونلار دئييل، شيکست دار آياقدا وطنه اوغوللوق بورجونو وئرمه ينلردير. اونلارين معنوی شيکستليگي آرخا جهبه ده ده قورخولودور...

تونجای: بير حالدا كي، ائله دئي اوندا الوداع...

(و غضبه اوزويو مرادين چارپاياسينين يانيندا كي دولابچانين اوستونه قويوب چيخير. بو زمان مراد حرکت ائدير. نسه پيچيلدايير. شفق تئز اونون يانينا جومور)

بئشينجي شكيل

(صنم يئنه ارينين ديواردان آسيلميش پورترئتينه باخير)

صنم. يئنه جبهه ده آغير دؤيوشلر باشلاييب، ناصرا! قيزيميز نئچه گوندور كي، ائو اوزو گؤرمور. يارالي عسگرلردن الله شفاسيني اسيرگمسين! (پاوزا) بو گون يئنه نامعلوم عسگر مزارلاريني زيارت ائلهديم. هر مزارين باش اوجوندا داياناندا ناصردئيه پيچيلداييرديم. ائله بيليرديم كي، منه جاواب وئره جكسن. "بوردايام" دئيه جكسن! منده همين مزارين باش داشينا سنين آدينى سوي آدينى يازدير اجام. شكلىنى وور اجام. بايراملاردا شام ياندير اجام. هر جومعه آخشامى گؤز ياشلاريملا سولايا جام او مزارى (آغلايير)

(صحنه يه آغير-آغير باش لئيتانت قيافه سينده ناصرين روحو گلير)

روح. آغلاما صنم...

من ساغام...

صنم. سنسن؟ امان الله... بس بو واختا قدر...

روح. بيز كلبجره جمعى ۷ كيلومتر قالميشديق. دوشونوردوك اورانى دوشمندن گئرى آلاييق. يئددى نفر ايديك، سؤز وئرديككى، تورپاقلاريميزين بيرجه قارشىنى منفور دوشمن دن آزاد ائتمگينجه باكيا دؤنمەيك. بئله سيلاح- سوراتيميز قورتارانا جان ووروشدوق.

سونرادوشمنين آرخاسينا كئچيب پارتيزان دستهسى ياراتماق قرارينا گلديك... (پاوزا) باخ بو آپرئلجن سانكى هاميميز اؤلويديك... آپرئل غلبه سى روحوموزو اؤزوموزه قايتاردى...

صنم. سن موحاريه يه گئندده ۲۷ ياشين واردى، قيزيميز شفق يئددى آيلىق كؤرپيدى. ايندى اونون ۲۳ ياشى وار. بو گون-صباح حكيم اولاجاق!

روح هه ، من هر شئی گۆرور و بیلیرم صنم. آنجاق آنامین آدینی قویدوغوم قیزیمیز ایندی منی هئچ تانیمازاو، ایندی بیمارستاندا یارالی بیر عسگرین باشینین اوستونو کسدیریب.

صنم:مرادی دئییرسن؟

روح: هه، مرادی آدی. قوچاق اوغلاندى. بیمارستاندان چیخاندان سونراگئتمگی ائوی، سیغینماغا بیر کیمسه سی یوخدور! سن گئدیپ اونو ائوه گتیره سن، آناکیمی قایغی گؤستررسن. کاش قیزیمیز او جور جسور اوغلانلا نیشانلی اولایدی... (گئری چکیلیر)

صنم: ناصر، سن گئدیرسن!

خیال:هه،بئله غلبه لریمیز ایرلیده چوخ اولاجاق، صنم، من بیر ده بؤیوک غلبه گونو گله جم...

غلبه گونو گله جم... غلبه گونو...

صنم. ناصر من سنین یولونو اؤلنه دک گؤزله یه جم...

(دؤنوب پورترتته باخیر، الی ایله اونو سیغاللاییر)

آلتینجی شکیل

(مراد علیل آراباسیندا اوتوروب. باشی، الی-قولو ساریق لیدير، تونجایین دولابچانین اوستونه قویدوغو اوزویه باخیر)

مراد:بو اوزوک منه چوخ تانیش گلیر... لمانین بارماغیندا دا عینن بئله سی واردی.

شفق:آما مراد سن دوشوندویون کیمی دئییل...

بو اوزویو... (بو زامان لمان گلیر. ائله آجیقلیدیر کی، علیل آراباسیندا اوتوران یارالی عسگرین مراد اولدوغونو حیس ائلمیر.)

لمان: شفق، سن بیلیرسن نه ائلمیسن؟

شفق: آی قیز، بیر آز یاواش دانیش!

لمان: بئله شئیلری یاواش دانیشماق اولار؟ منیم قارداشیمین نیشان اوزویونو اوستونه آتماق بیزیم عایله یه تحقیردیر. هئچ بیلیرسن بو شهرده نقدر قیز قارداشیم سئوگی مساژی یازیر؟

شفق: هه، نه عجب، بس تونجای نه یازیر؟

لمان: تونجایدا یورولوب ای، یای-قیش اونلاری بلوکا آتماقدان!!

شفق: (ظارافاتلا) آاا... قارداشین نییه بئله اینصافسیزلیق ائدیر. یایدا بلوک ایستی اولور، قیشدا سویوق... وا یوبلوکا آتیلان قیزلارین حالینا.

لمان: منی اله سالییرسان؟

مراد: (اوجادان) لمان...

لمان: (بیردن گئری چکیلیر) بسم الله، قورخدوم. مراد بو سنسن!

مراد: منم، بیم بو قدر بد هئیبتیم کی، قورخورسان!؟

لمان: دئمک کومادان چیخمیسان، بس...

مراد: هه، کومادان چیخدیم، بو گون - صاباح بیمارستاندان دا چیخیرام...

جانیندا-قاینیدا وطن سئوگیسی اولان حکیملر، طبیب باجیلاری ساغ اولسونلار. آما بیر مدت بو علیل آراباسینین یا دا قولتوق آغاجینین کؤمگی ایله گزمه لی اولاجام...

لمان: بیر مودت دئینده، آخی نه قدر؟

مراد: ۳-۴ آی دا اولاییلر، بیر ایل ده...

اینشالله ساغالییم، گئدیپ نظامی خیدمتیمین قالان حیصه سینی چکجم...

لمان: (گۆزلیرنی دؤیور) دئمک، ساغالان کیمی سن یئنه اورا گئده جکسن؟ اؤلوم-ایتیمین ایچینه...

مراد: اؤلوم - ایتیم مگر ائله نظامی حالت ده، جبهه بؤلگه سینده اولور؟

لمان: منی قیناما مراد، داها نه اؤلومله اوزبه اوز قالان عسگر یولونو گۆزله مەلی حالیم وار، نه ده سنی بوردان ائوه آپاریب قوللوغونو توتماغا... شفق: لمان، سن...

مراد: (شفق) یووخ قوی دانیشسین، (لمانا) دوز دئییرسن، لمان من سنی ده، ائله سنین کیمی قیزلاریدا قینامیرام! بیلیرسن، صادق آدیندا عسگریولداسیم واردی. باخ او شکیلده کی اوغلان نظامی خیدمتی باشا وورماغینا جمعی آی یاریمی قالمیشدی... نووروز بایرامیندان سونرا ایسته دیگی قیزین باشقا بیرینه نیشانلناماسی خبرینی ائشیدنده چوخ مایوس اولموشدو. ساواش باشلایان زامانی ایلک گوللده اونون اورگینین باشینا سانجیلدی. قوللاریم اوسته جانی نی تاپشیراندا سون دفعه او قیزین آدینی چکیب گۆزلیرنی یومدو. منه ائله گلدی کی، او، سئودگی قیزین دؤنوکلوگو خبرینی ائشیدن گون شهید اولموشدو...

لمان: بونو منه نییه دانیشیرسان؟

مراد: چونکی دؤیوشچو اوچون سئوگی ده کۆرپویه بزه ییر.

او جسارته او کۆرپودن کئچیر...

دانیشیرام کی، بیله سن، بیزیم گوجوموز آرخادا اولان دوغملارین، عزیزلرین، بیزیم یولوموزو گۆزله ینلرین سئوگی سینده دیر. بو ساواشدا من بیر شئی یاخشی درک ائتدیم: قادینلار تکجه وطن اوچون عسگر دوغمورلار، هم ده اونلارین ایگیدلیگین، قهرمانلیغینا سئوگیلری ایله ایناملاری ایله شرایط یارادیرلار.

لمان: هه، من بونو باجارمادیم، مراد. دیلرم تئزلیکله ائله سینی تاپاسان! (اوزویو چیخاریب دولابچانین اوستونده کی اوزویون یانینا قویوب گئتمک ایسته ییر) قوی بو دا منلی گونلریندن سنه یادیگار قالسین!
شفق: لمان...

لمان: شفق، من اونون آروادی اولاجاغیمی دوشونوردوم، دایه سی یوخ، سن قارداشیمین اوزویونو قایتاردین، اونو اؤزونه لاییق بیلمه دین! من ده سنین بویارالی، جسور عسگرینین اوزویونو قایتاریب نظام نامه نیزی پوزورام...
شفق: هه، آما بیر شئی اونوتما. سن وطن اوغروندا، یارالانمیش عسگرین صداقت رمزی اولان نیشان اوزویونو قایتاردین، من ایسه وطنه اوغوللوق بورجونو وئرمکدن ایمتیناع ائدن بیر قورخاغین. اگر مراد کیمی اوغوللار سینه سینی دشمن گولله سینه سپیر ائتمه سه یدی، نه سنین آتان بوردا وظیفه باشیندا راحتجا اوتوروب پول قازاناردی، نه ده قارداشین و "بومئرانق" دئدیگی - رستوراندا یئییب-ایچیپ شنلردی...

لمان: هه، بیز ده بئلیک، یاشاماغی سئویریک... وارلیغا نه دارلیق...
شفق: یاشاماغی سئون، یاشاتماغی دا باجارمالیدیر.

لمان: ائله ایسه بویور، یاشات! (گئدیر)

مراد: ائه، شفق! او یازیقلار هاردان بیلسین کی، وطنی قلبینده بؤیوک وطن سئوگیسی اولانلار یاشادیر! وطن سئوگیسی اصل عسگر اوچون والیدین، باجی-قارداش، نیشانلی سئوگیسیندن اوستون اولور...

شفق: یاخشی، گل سنین سارغیلارینی دا آچیم...

یئددینجی شکل

(صنم گلیر. کناردان قیزینین مرادین سارغیلارینی آچماغینا تاماشا ائدیر. مراد سا سارغیلاری آچیلان کیمی دولابچانین اوستونده کی اوزوکلری گؤتورور)

مراد: بو اوزوكلرننجه ده بير-بيريته بنزه ييرلر...

شفق: اوزوكلر بير-بيريته بنزه يير..آما اوركلر و طالعلر بير-بيريته چوخ فرقليدير...

(آناسيني گؤرور)آنا، سن بوردا نئينيرسن؟

صنم: قيزيم گلديم كي، مرادي ائويميزه آپاريم.

شفق: (آناسينا ياخينلاشيپ پيچيلتيللا)آنا، سن مرادين گئتمه يه يئري اولماديغيني هاردان بيلدين؟

صنم: بو باره ده سونرا، قيزيم، سونرا...

مراد: شفق، سنين نجه بؤيوك اورك صاحيبي اولان آنان وارميش.

صنم: اوغلوم، بو گوندن من هم ده سنين آنام...

مراد: صنم خالا، اينانين كي، چوخ واختيندا گلدينيز، بيز شفقه بوردا بير مسله نين حلينده چتينليك چكيريك...

صنم: او نه مساله دير اوغلوم؟

مراد: اؤتن پاييز من نظامي خيدمته يولا دوشمزدن اول شهيدلر خييابانينا گئتميشديم. اورادا ۵۰-يه ياخين نامعلوم عسگر مزاری سايديم.آما اونا معلوم عسگرلرين مزاری اوستونده گؤزوم نه دنسه گول - چيچكه ديمه دي.باخين، بو عكيز اوزوكلرين بيري شفقه عاييددير، ديگري منه... دئيرم قوي بو اوزوكلر ده بير ايشه ياراسين باري.

صنم: هه، سني آنلاييرام، اوغلوم.

مراد: آپارين بو اوزوكلري قيزيل آليش-وئريشي ائله ين دوكانلارينين بيرينه وئرين. پولونا چوخلو قرنفييل، اورگينيز ايسته ين قدر بينديگينيز گول-چيچكلردن

آلین! ائله گونو بو گون آپارین و نامعلوم عسگرلرین مزارلارینین اوستونو گول-چیچکله بزگین!... قوی اونلارین روحو شاد اولسون!

صنم. نه دئییرم، اوغلوم، بیر حالدا کی، بو خییرخواه فیکره دوشوبسن، اوندا گل اولجه سنینله او نامعلوم عسگرلرین زیارتینه بیرلیکدگئدک، سونرا دا ائویمزه... شفق:(علیل آراباسینا ایشاره ائدیر)آنا چتین اولماز کی؟

صنم:ناراحت اولما قیزیم، باجارارام...

سککیزینجی شکیل.

(تونجایلا لمان صحنه یه گلیر هر ایکیسی قاش-قاباغینی ساللایب)

تونجای:لمان خبرین وار؟

لمان :ایندی بیزم حالیمیز نئجه اولاجاق؟

تونجای:(تعجبوبله) سن کی، "بومئرانقی"خوشلامیردین؟

لمان:بومئرانقین بورا نه دخلی وار؟

تونجای. "بومئرانق" -رستورانی یئرلی-دیبللی یانیب.

لمان:(کینایه ایله)باکیدا بیم اوندان باشقا -رستوران یوخدور، من ائله بیلیردیم کی، آتامیزین ناظیر دوستونون وظیفه دن گئتمه سینه گؤره حالی-پریشان سان! تونجای: نئجه؟

لمان: ائوده تاپیلرسان کی، بيله سن ده! توتالیم، تلویزیونا-زادا باخمیرسان، بس اینترنتده یازیلانلاردان دا خبرین یوخدور؟ تونجای: اوردا یازیلانلارین چوخو یالاندی.

لمان: رسمی خبردی، آی یازیق.آتا-آتامیز دا فیکیردن گئجه نی سحره کیمی یاتما ییبلار. قورخورلار کی، تزه ناظر آتامیزی ایشدن چیخارار؟

تونجای: هه، لیاما، بو چوخ پیس خبر اولدو. هله قورخ کی،اورتاق یاراتدیقلاری شرکت ده اللریندن چیخا،اوسته لیک املاکیمیز مصادره اولونا...

لمان: سن دوغرودان دا قورخاق سانمیش کی...

قاقاش، بد آياقدا اؤزوموز باشیمیزین چاره سینه باخاریق، باشقالاری نئجه، بیز ده ائله...

ائله سانکی بو اون ایلده گؤردوکلریمیز شیرین بیر یوخویمیش...
تونجای: (نسه دوشونور) هه، یوخو ایتمیش...
سن هئچ بیلیرسن بو گون کیمی گؤردوم؟
لمان: یوخودا؟

تونجای: ائه، نه یوخو-یوخو سالمیسان؟ بیز آز اول شفقین آناسی صنم خالانی گؤردوم...

علیل آراباسیندا مرادی ائولرینه آپاریردی.

لمان: شفقله مراد عئینی آدامدیلار. اونلاریندا بیر اورتاق سئوگیسی وار -وطن سئوگیسی!

(بو زامان شفق ایشدن ائوه گئدرکن اونلارلا راستلاشیر)

تونجای: (اونا یاخینلاشیر) شفق، سلام، دئی گؤروم، منی باغیشلایا بیلرسن؟
شفق: تونجای، من سنی باغیشلارام، آما دوشون، دار گونونده آرخا چئویردیگین وطن سنی باغیشلارمی؟ سنه دئیمیشدیم، حیاتدا باش وئرلر بومئرائق آلتی کیمیدیر. هر کس نه ائدیرسه، اؤزونه ائدیر.

تونجای: دئمک، بونو سن ده بیلیرسن؟!

شفق: غریبه دیر، بونو بیلمه یین وار کی؟ آتالار مثلیدیر د، ائل آراسیندا بونا دئییرلر نه تۆکرسن آشینا، او داچیخار قاشیقینا...

لمان: هه، بو باهار بیزیم عایيله اوچون اوغورسوزلوق گتیردی.

شفق: آما اوردوموز اوغور قازانیب، بو غلبه یه سئوینمک گرک. باهار همیشه اینسانا آرزولارینا قوووشماغینا اومید وئیریر. سیز ده روحدان دوشمه گین. هر شئی اؤز یولونا دوشه جک. حیاتین گئرچکلرینی هر کس اؤز سهولرینین اوزرینده اؤیره نیر. ساغ-سالامات قالین!

تونجای: (دیل اوجو) هله لیک شفق!

شفق: سن کی، منه او گون الویداع دئیمیشدین...

تونجای: هه دئیمیشدیم، آما یئنه راستلاشاغیق، یقین بوندان بئله منی ده نظامی خیدمته چاغیراجاقلار، من ده بیر ایشین قولپوندان یاپیشاجام.

شفق: ائله ایسه اوغورلار اولسون سنه، تونجای!

لمان: (اونون آردینجا) بیزدن ده مراد به یه ده سالام سؤیله!

شفق: سؤیله رم.

دوققوزونجو شکیل

(شفق گیلین ائوی.)

صنم: (مرادا) هه، بو گون یامانجا یورولدون، بالا! ایندی مطبخه کئچیب سنه چای گتیررم. یاخشیجا اوه لیک دولماسی دا بیشیرمیشم...

(مراد علیل آراباسینین تکرلرینی دیییرله ده-دیییرله ده دیواردکی پورترئه یاخینلاشیر. هیجانلی موسیقی، گولله و سوندا هاوایا آتیلیمیش بومئراق آلتینین سسی ائشیدیلیر. صحنه نین بیر طرفینده شفق دایانیب، دیگر طرفینده صنم خانیم الینده چای دستگاهی توتوب اونا باخیرلار.)

مراد: (پورترئه باخا-باخا هر ایکی الی ایله گیجگاهینی اوووشدورور) جناب لئیتنانت! بو اولای بیلمز! بو اودور، اؤزودور کی وار! من اونو گؤردوم.

(شفق ده، آناسی دا حئیرتدن یئرلرینده دونوبلار. مراد آغیر-آغیر آیاغا قالخیر)

صنم: (یاواش سسله) شوکورالله، قیزیم مراد آیاغا قالخدی...

شفق: (مرادا ياخينلاشير) سن نه دئدين؟ كيمي گوردون؟

مراد: او منه امر ائلهدى، ايندييه كيمي سسيده قولاقلاريمدا قاليب: آياغا قالخ
عسگر! آياغا قالخ،- دئدى. ياديندادى، شفق، عسگر گئتمه ميشدن اول منه آتان
حاقيندا دانيشميشدين.

شفق: هه ياديمدادير، مراد، او پاييز گونو ياخشى ياديمدادير، اما منيم آتام ۲۲
ايل اول ايتگين دوشوب آخى...

مراد: (بير ايكي آدديم ايرهلى گلير) او گون وطنين داشلارى دا، قايلارى
دا، تپه لریده دؤيوشوردو. دوشمن گولله سيندن بيزى قورويان سنگرلر ده...

صديق ايرهلى آتيلاندا، گولله سينه سيندن ديدى، قوللاريمين اوستونده جان
وئردى. سونرا دهلى كيمي من ديرهى آتيلديم. آياغيمدان، قولومدان يارالانسام
داگئرى چكىلمه ديم، اما ياخينليغيمدا پارتلايان مرمينين قلهپه سى باشيمي
يارالاندا يئره ييخيلديم. گؤزلريمى آچاندا باشيمين اوستونده باخ اونو (پورترئتى
گؤستير)- جناب لئيتئنانتى گوردوم. او منه "عسگر، تئز آياغا قالخ دئدى،
سيلاحينى گؤتور، آرديمجا ايرهلى " دئيه امر ائتدى...

و اؤزو ايرهلى شيغيدى. من اونون آردينجا اوزون مسافه قطع ائتديم...

ائله بيل يوخو گؤروردوم...

هر طرف گول-چيچه يه بورونموشدو...

او ايسه ائله بيل غيبه چكىلميشدى...

صنم: قيزيم سن بايق مندن سوروشدون كي، مرادينيمارستاندان چيخاندان
سونرا گئتمه يه يئرى اولماديغيني هاردان بيلدين؟ بونو منه آتائين روحو
سؤيلهدى.

مراد: روح؟ دئمك، تورپاقلاريميزين آزادليغي اوغوروندا موحاريبه ده روحلار دا

دۇيوشور، اونلار تسليم اولمور، اونلار اسير دوشمور. روحلار بيزه حيان اولورلار! بيليرسن، شفق، او وورها ووردا دوشونودوم كي، سئوگيلر توكنن يئرده وطن ده بيتيب-توكنير. اينسانين روحو دا اونو ترك ائدير...

بيزيم گوجوموز وطن سئوگيسيندهدير.

صنم: او گون ده بئله دئدى: "بئله غلبه لريميز ايره ليده چوخ اولاجاق، من بير ده بۇيوك غلبه گونو گله جگم... غلبه گونو".

مراد: بلى، صنم آنا! بو غلبه ده هامينين پايى وار، جناب لئيتئنانتيندا، اونون يولونو گؤزله ين سيزين كيمي آنالاريندا...

شفق كيمي طيبب باجيلارينين دا...

صاديق كيمي شهيدلرين ده! بلى، آپرئل دۇيوشلرينده اوردوموزون قازانديغي غلبه ده سيراوى عسگردن توتوموش عالى باش كوماندانادك، هامينين پايى وار...

هامينين!

صنم. (پيچيلتيللا) ناصر...

مراد لئيتئنانتين پورترئتى اؤنونده حربى قايدا دا فاراغات دا يانيب، سونرا دا تعظيم ائدير.

آرخا فوندان موسيقى سسى ائشيديلير، موغنى اوخويور:

هاى وئر منه، جناب لئيتئنانت،

هاى وئر منه، لئيتئنانت!

خوش موژده لى بير ساواشدان

پاي وئر منه لئيتئنانت!..

(سون)

۱۷-۲۷ سئنتيابر ۲۰۱۸- جى ايل.

نار چوبوغو

عۇمروموزون شیرین، ناغیلا بنزه یین قایغیسیر اوشاقلیق چاغلاریندان سؤز دوشنده، روحوم دینجه لیر، ایچیمده بایرام احوال روحیه سی یارانیر. طالع ائله گتیریب کی، ایشیمله باغلی هر ایل دونیانین ایکی اوچ اؤلکه سینی گزیب دولاشیرام. بئله ایشگوزار صفرلرده اوشاقلیق یولداشلاریملا راستلاشاندا سئوینجیمدن اوچماغا قاناد تاپمیرام.

بیر دفعه صنیف یولداشیم، تانینمیش بدیع قیرات اوستاسی فرید ایلکینله پاریمده سئنا چاینین ساحیلینده اوتوروب اورتا مکتبین ابتدای صیفینده بیزه درس دئین علی موختار معلیمی و اونون ناخیشلی نار چوبوغونو خاطیرلاییردیق. فریده دئدیم کی، اگر علی موختار معلیمین او نار چوبوغو اولماسایدی، یقینکی، بیزنه ایفل قله سیندن، نه ده چین سددیندن دونیا یا بویلا ناردیق...

فرید دئدی کی، کیم بیلیر، بلکه علی موختار معلیمین ائله شاگیردلری وار کی، سسی-سوراغی دونیانین یوکسک زیروه سیندن گله جک...

ظارافاتلا دئدیم کی، من بیلن علی موختار معلیمین شاگیردلریندن هله کی، آلپینیست یوخدور...

بلی، بیزه گۆره نارمئیوه آغاجییدی، اما علی مختارمعلیم اوچون نار چوبوقلاری شاگیردلرینه درس اؤیره دن الت ایدی. چوخ واخت چوبوقلاری حیطلرینده نار آغاجلاری اولان شاگیردلرینه گتیزدیردی. هردن او، نار چوبوغونومعلیملر اوتاغیندا اونوداندا، درسینی یاخشی بیلن شاگیردلریندن بیرینه سسلردی: "چابوک اول، قاچ، منیم نار چوبوغومو گتیر!" .

سینفیمیزین دجل اوغلان اوشاقلاری علی موختار معلیمین نار چوبوغونا ائله اؤیرشمیشدیلر کی، سانکی بدنلرینده اونون آغری-آجیسینی ذره قدر ده حیس ائتمیردیلر. علی موختار معلیمده حیرصلننده ائله بیل کۆرپه، توپپوش اوشاقلاری دئییل، یون چیرپیردی.

نارچوبوغونونظربحثیندن اوفولدامایان، گۆزلریندن یاش چیخمایان شاگیرده دئیردی کی، ای گۆروم سنی اششک آریسی سانجسین! گۆرونور، اششک آریسینین سانجماسی نار چوبوغوندان دا پیس گۆینه دیر آدامی...

او گون فریده ده، اؤزومه ده بئله سوال وئردیم:

-علی موختار معلیمین اؤزوظالیم ایدی، یوخسا نار چوبوقلاری؟

فرید بیر آن فیکره گئتدی، سونرا اوزونه قونان خفیف تبسسومله دئدی:

-یادیندادیر، بیر گون چوبوق گتیرمنؤون بحثی منه چاتدی. آنام حیطیمیزده یئنئ جبودانمیش نار آغاجینین اوزون بیر چوبوغونومنه وئردی. یقین بوتون آنالار کیمی منیم آنام دا اونار چوبوغونون زهمیندن درس لیریمی داها یاخشی اوخویاجاغیمی دوشونوردو. دوزو، من اؤزوم چوخ آرخییندیم.

درسیمی یاخشی بیلدیگیمه گۆره امینی ایدیم کی، علی موختار معلیم نار چوبوغویله هئچ واخت منی وورما یا جاق! آما...

-هه، یادیمدادیر، سنین گتیردیگین او اوزون نارچوبوغو ایله علی موختار معلیم ائله اوتوردوغو یئردن سنی محکمجه ووردو. سانکی نار چوبوغواو گون سنین تزه قیرخیلمیش باشینا یوخ، هامیمیزین اورگینه چیرپیلدی. اورگیمیز سنین باشیندان دابئتر گۆینه دی.

- "كئچی" شعرینی ازبر سؤیله‌ینده منه آجیق‌لاندی: "شعرى اوجادان دی، بیلیم‌رسن کی، قولاغیم آغیر ائشیدیر!" دئدیم، آما...

غریته صحنه یئنیندن گؤزلریمیزین اؤنونده جانلاندی. علی مختار معلمین اوزون نار چوبوغونون وییلتیسیین قولاق‌لاریمیزدا عکس-صدا وئردی. فریده، من ده دؤنوب باپبالا جا اوشاق اولدوق. ایلاهی، سینفیمیزنجه ده سوکوتا غرق اولموشدو. هامی علی مختار معلمین نار چوبوغونون قورخوسوندان کیریمیش جه باشینی آشاغی سالمیشدی. فریده‌هیجانلا، همده آغلایا-آغلایا "كئچی" شعرینی اوجادان دئمیه چالیشیردی.

آلا-بول...

بوز كئچی...

آی...

قوشا بوینوز كئچی!..

بو زامان پارتا یولداشی، اوزونساچلی، چلیمسیز قیز دا اونا قوشولوب آغلادی. یالقیز گزم، دولانما...

داغاداشا دیرمانما...

ان غریبه سی او ایدی کی، هر گون دانلانیب، نار چوبوغو ایله دؤیولنده گؤزلریندن بیر دامجی یاش چیخمايانداندا جلوجلانلار دا دولوخسونموشدولار. فرید سه هیچقیرا-هیچقیرا شعرین آردینی سؤیله‌ییردی:

بیر قورد چیخسا قارشینا...

سن نه ائدرسن اونا؟..

آرتیق بوتون صنیف اغلايیردی، ائله بيله هامیمیزهم فریدین، هم ده کئچینین
حالینا

چوبان آچینجا گؤزون،
قالار ایکی بوینوزون...

بو مقامدا بیردن باشیمی قالدیریب علی مختار معلمین گؤز لرینه باخدیم.
فریدین باشینی، بیزیم اورگیمیزی گۆینه دن اوزون نار چوبوغو ائله بیل علی
موختار معلمین باغ رینین باشینی جیز می شدی. بلکه چوبوغون وییل تیزی اونو
کئچ می شه - قانلی - قالدالی موحاریبه ایل لرینه آپار می شدی. اما علی موختار معلم
گئتدیگی اوزاق یئرلر دن تئز قاییتدی فریده جیقلا نیب:

- اوتور، کئچینین بیر یی کچی، - دئدی، - ددم اؤلنده هئچ بئله کؤورلمه می شدیم...
بیز او گونه علی موختار معلمین ایلک دفعه کؤورل دیگینین شاهیدی اولدوق.
ندنسه ائله دوشوندوک کی، موحاریبه ده هیتلرچیلر قالیب گلن قوچاق
عسگرلرین هامیسی علی موختار معلمین شاگیردلری اولوب. بلکه نار
چوبوغونون وییل تیزی گولله وییل تیزی نابنزه دن علی موختار معلم موحاریبه
دن گئری دؤنمه یین شاگیردلرینی یادا سالیب کدرلن می شدی؟!.

نم دئییردی کی، علی مختار معلمین او نار چوبوغو کندیمیزدن چوخونون
باشینا عاغل قویوب، آدم جرگه سینه قاتیب.

حتی کندیمیزدن دئوتات سئچیلن ترزچی اسبت خالا دا، کند سووئی
احمدا دا، عمی - دایی، خالا - بی بی میز علی موختار معلمین شاگیردی اولوبلار
و اونون نار چوبوغونون "لذتینی" دادیبلار...

او گون پاريسده علی مختارمعلیمین نار چوبوغونو و فریدین احوالاتینی یادا سالاراق

-آی فرید گلسن، بو دفعه وطنه دؤنن کیمی کنده گئدک، علی موختار معلیمله گؤروشک؟!

-هه، چوخ یاخشی اولار! ائله بوتون صنیف یولداشلاریمیزی مکتبه دعوت ائدیریک...

-بئلجه اوتوزایلدن سونرا علی مختار معلیمله مکتبهده گؤروشدوک. کیشی عمللی- باشلی قوجالمیشدی. بازنشسته اولوب درس دئمهسه دا، آغساققال و تجروبه‌لی پیاده روی ائدن کیمی هر گون مکتبه گئدیپ- گلیردی. فریدی گؤرجک، دئدی کی، بالا سن میشه تلویزیوندا تار- کامانین موشایتیله شعر دئینده کؤوره‌لیرم، فخر ائدیرم کی، منیم شاگیردیم اولوبسان!

سونرابیزه - کئچمیش شاگیردلرینه باخیب:
-سیزین هامینیز منیم فخریمسینیز...

دوزلو نامیک هاردانسا بیر نار چوبوغوگتیردی، علی موختار معلیمه وئریپ دئدی:
قوربانولوم، اللریوه آی معلیم، منی ده بو چوبوقلا وور، قوی فرید کیمی تلویزیون کانالاریندا منی ده گؤستر سینلر...
هامیمیز گولوشدوک.

سونرا نامیک بیزی کنارا چکیب دئدیکی، اوشاقلار گلین علی مختار معلیمی بو ایل مککه زیارتینه گؤندهرک. قوی بو ثواب ایشینده بیزیم ده پاییمیز اولسون! کندين یاریدان چوخو حجه گئدیپ. بوکیشینین اونلاردان نیی اسکیکدیر کی؟
علی مختار معلیم تشبوسوموزدن خبر توتاندا سوروشدو:

-اوشاقلار، سيز گئرچكدن منيم مككه زيارتينه گئتمگيمي ايسته ييرسينيز؟
خورلا، هم ده اوجادان دئديك:

-بلي، معلم!

-ائله ايسه مككه زيارتينه چكه جگينيز خرجه سيزين اوچون دونيايا اوچوش
زولاغيولان بومكتبين حَيَطينه اسفالت دؤشتديرين! من ده ثواب قازانيم، سيز ده!
بيز بيريريميزين اوزونه باخديق، فريد اسفالت زاوودونداباش ايش
ايجراچيسيشله ين صنيف يولداشيميز محمدجعفر باخابا خادئدي:

-منجه، اينديكي مکتبين حَيَطيني، علي مختار معلمين ائويندن مکتبه گلن
يولو دا، كندين مسجدين، قبرستانليغينا گئدن يوللاريني دا آسفالت ائلتديره
بيلريك...

او گون علي مختار معلم اوركدن هاميميزا "آفرين!"، "ساغ اولون!" دئدي.
ايندي كنديميزده علي موختار معلمه "حاجي" دئيه خطاب ائديرلر. آغساققال و
آغبيرچكلر دئييرلر كي، علي مختار معلمين نار چوبوغونون سحيرلي قدرتينه
باخين كي، كيشي مكه يه، مدينه گئتمه دن حاجي عنواني قازانيب، حلال
اولسون!

۷ آوقوست ۲۰۱۷-جي ايل، باكي-بيلگه.

نوحون گوناھى

(حكاية-پريتچا)

نوح پئيغمبر عؤمرونون دوققوز يوز قيرخ دوققوزونجو باھارينا يئنيجه قدم قويوموشدو. هر گون الله حضرت آدمدن اوزون عؤمور سوردويو-نه گؤره شوکور ائديردي و شوکور سجده سينده ربيندن اونا گؤستردیگی بو لوطفكارليغين سببيني سوروشوردو. بير گون الله دان اونا وحى گلدی: "يا نوح، عؤمرونون اوزونلۇغو و اجلين منيم معين ائتيديگيم واختدير. آرتيق سنين ده بو دونيا ايله ويدالاشماق وعده ان يئتيشيب. اؤز زورريتinden دونيايا گلن ايمانلى اؤولادلارينا حالالاشماق اوچون سنه بير ايل مهلت وئيريم. اؤيرنمك ايستهديگين سيررى-خدادان بو زامان آگاه اولاجاقسان..."

حالالاشماق، هم ده اؤز زورريتinden، آرتيب-تؤرهين ايمانلى اؤولادلارينا ويدالاشماق و اؤيرنمك ايستهديگی سيررى-خدادان آگاه اولاجاغى بارهده ائشيتديگی كلمه لر نوح پئيغمبرى بير خئيلي دوشونجه لره غرق ائتدی. چوخ گؤتور-قوى ائله يندن سونرا آياغينا توماجدان تيكيلميش يونگول چاريق گئيدى، اليه سرو آغاجيندان دوزلتديگی قارتال باشلى عصاسيني آليب يولا دوزلدى. ايللر اؤنجه گميسينين لؤوبر سالدیغى داغين اتگينده بينا سالميش ائللىرى-اوبالارى بير-بير گزيب-دولاشدى. بشرين آتاسى آدم پئيغمبردن سونرا نوحو اؤزلىرينه ايکينجى اولو اجداد بيلن قؤومو اونو هر يئرده طمطراقلا قارشىلايىردى. پئيغمبر اولجه سام، سون- راهام، داها سونرا يافس ادلى اوچ اوغلوندان تۆرهين نوح-نتيجه لرينه باش چکدى؛ گونلرله اونلارا قوناق اولدو، اونلار دا "نوح بابا"

دئییب اونون بوینونا ساریلدیلار، اوزون الیریندن، ایری گۆزلریندن اۆپدولر... ائلدن-ئئل، اوبادان-اوبایا گزیب-دولاشدیقجا نوحو بیر سوال دوشوندوروردو: "بس گۆرهسن، قیزیم وژیلهدن اولان نوح-نتیجه لیریمی نئجه تانییاجام؟! آخی..." "خاطرلادیغی احوالات نه ایدیسه، بیردن اونون احوال-روحیییه سی دیشدی، داغ باشینا قفیل چۆکن قارا بولود کیمی پییغمبرین چۆهره سینی کدر بورودو. ربیینین: "اۆیرنمک ایسته دیگین سیرری-خدادان بو زامان آگاه اولاجاقسان!" کلامی قولاغیندا عکس-صدا وئردی.

نوح نیگار انچیلیق دویغوسو ایچیندیدی، دریندن کؤکس اۆتوروب، سونرا آغیر-آغیر و سوکوت ایچینده یولونا داوام ائتدی. وارید اولدوغو ائلده-اوبادا قارشیسینا چیخان جوا انجومرولو، آغساققالی-آغیرچگی، بیر سۆزل، اوشاقدان بۆیویه جن هامینی تپه دن-دیرناغا جان ظنله سوزوردو. اۆز قۆوموندن اونا ایمان گتیرنلری، توفاندان عیبرت درسی آلان زومره نی هم ظاهریری، هم ده باطینی عالملرینه گۆره تانییردی. اونلار دا نوحو خیلاصکار بیلیر، یئر اوزونو توتان توفاندان اونون سایه سینده دده-بابالارینین نیجات تاپدیقلارینی امینلیکله دیله گتیریب، الله اها شوکور ائدیردیلر.

چوخور اوبادا ایسه بیر دسته گنج نوح پییغمبری درویش بیلیم الیه سالدی: "سیز بو قوجا درویشه باخین، اۆزونو نوح پییغمبره بنزه دیر..." "نوح دایانیب اونلارا اؤیود-نصیحت وئردی. آما جوا نلار الیرینی یئلله ییب، اونون دئدیکلرینی قولاقاردینا ووردولار. اتکلرینه داش ییغا-ییغا: "ائی قوجا درویش، ناغیل دانیشما، اۆز یولونلا دوز-عمللی گئت، یوخسا بیز سنی داشا باساریق" - دئدیلر.

نوح اونلارا باخا-باخا باشینی بولادی، بیر آنلیق فیکره گئتدی و بیردن قورخولو

یوخو گۆرموش آداملار سایاقی دیکسینیپ، دالیدیغی دوشونجه لردن آیریلدی. - تۆکون اتگینیزده کی داشلاری یئرہ! - دئدی، - من گئدیرم، ایستہ سنیز ده منی بیر داها گۆرمیه جکسینیز! آما بیلین کی، اؤزگہ سینہ آتماق اوچون اتگینیزہ دولدوردوغونوز او داشلار بیر گون اؤز باشینیزی دا یاراجاق!..

جاوانلار بیر-بیرینه باخیب قهقهه چکدیلر:

- هممم، اؤزگہ سینہ آتدیغیمیز داش اؤزوموزه نئجه دهیه بیلر؟ نوح سوسوب قلبینده اؤزو-اؤزوندن سوروشدو: "مگر بو سایغیسیز، یولون آزمیش، آنلاقسیز جاوان-جومرول منه ایمان گتیرن و توفاندان نیجات تاپان یئتمیش ایکی اوممتیمدن دونیا یا گلیب؟ ه، آخی ربیم بویوردو کی، اؤز زورریتیمدن دؤغوب-تؤره ینلرله حالالاشما زامانی اؤیرنمک ایستہ دیگیم سیرری-خدادان آگاه اولاجام...

"سونرا اوزونو گؤیه توتوب دئدی: "ایلاهی، بیلیرم، بو، منیم ان باغیشلانماز سوچومدور. فقط، منیم سوچوم سنین منه رحمیندن انتشار ائدیپ، آخی توفاندان سونرا ناچار قالدیغیم وعده ده من سنین امرینی یئرینه یئتیردیم... یوخسا، سوچومون بؤیوکلوگونو درک ائتمک و سونوجوندان آگاه اولماق اوچون منی اوزون عؤمورلو ائتدین؟!

"بئله سوال و دوشونجه لر قوینوندا نوح پئیغمبر آز گئتدی، اوز گئتدی، درہ-تپہ دوز گئتدی، نہایت، گلیب داغین گوندوغان سمتینه چیخدی. بورادا بیر-بیری ایله اوجادان هؤجتلشن ایکی چوبانا توش گلدی. چوبانلارین بیری اوتلاقدا قارا، او بیری ایسه آغ قویون سوروسو اوتایردی. چیینینه قارا ساچاقلی قارا یاپینجی سالمیش قاراجا چوبان اوزونو آغ یاپینجیلی آغجا چوبانا توتوب دئییردی: نه هرزه مرزه سؤیله نیرسن، چوبان اوغلو، چوبان! سنہ دئدیمکی، نوح(ع) یئگانه قیزی

اودور کی، گۆردویون او داغ دا، بو گۆم گۆی اوتلاقار دا، او یاشیل مئشه ده، گۆز یاشی کیمی دوپدورو بو گۆیجه گۆل ده فلک اوغلو بوز قورد بابامیزدان بیزه میراث قالیب!..

آغ یاپینجیلی چوبان قارا یاپینجیلی چوبانین باشینا ایت کیمی چیمخیردی:
- آی قورد اوغلو قورد، آچ قولاغینی یاخشی-یاخشی ائشیت، او وژیله دئدیگین
قادین بیزیم ننه میزدی. اؤزو ده چوخ گۆزل-گۆیجک قیز ایمیش. نوحون
گمیسینی ده سیزین یوخ، بیزیم بابامیز دوزلدیب... باشینین اوستونده کیاو
گۆید، آياغینین آلتینداکی بو یئر ده بیزیمدیر... یا منیم کیمی سورونو اوتار، یا دا
چیخ گئت بورالاردان!

بیردن چوبانلارین چوماقلاری قیلینج کیمی هاوایا قالدی، آز قالا بیر-بیرلرینین
باشینی یاریب، قانلارینا قلتان ائتسینلر. نوح پئیغمبر اؤزونو یئتیریب اونلاری
صولحه دعوت ائتدی. قارا یاپینجیلی چوبان نوحو گۆرچک اونا تعظیم ائله دی. آغ
یاپینجیلی چوبان نوح دئدی، پئیغمبر دئمه دی. ائله هئی های-کوی سالیب، دیل
قفسه قویموردو.

نوح دئدی:

- بو یئددی قات یئرین ده، او یئددی قات آسمانین دا صاحیبی الله دیر. بیز
بنی-آدم یئر اوزونه قوناق قیسمینده گلمیشیک، قوناق اولان کس یئر-گۆی
منیمدی دئییب، داوا-دالاش سالماز! بو فانی دونیادا، یئرله-گۆی آراسیندا،
قوهوملاریمیز دا، قونشولاریمیز دا تانرینین سئچیمی دیر. دوستلاریمیزی ایسه
بیز اؤزوموز قازانیریق! عینادکارلیق، تکبرلوک، منم-منملیک، عداوت، نیفرت
حیس ای بشر اوغلونا هئچ واخت فایدا وئرمه ییب، وئرمیه جک ده...
نوح پئیغمبرین دئدیکلرینی قارا یاپینجیلی قاراجا چوبان قولاقلاریندا سیرغا

اڭدیردی. آغ یاپینجیلی آغجا چوبانین گۆزلی نوحون آیاغینداکی قارا توماجدان تیکیلیمیش یونگول و یوشاق چاریغا دیکیلیمیشدی، فیکری-ذیکریسه قاراجا چوبانین قارا قویونلارینین امجکلرینی سودله دولدوران گۆی اوتلاقلاردا قالمیشدی. بیردن نه دوشوندوسه، آغجا چوبان آرسیز-آرسیز هیریلدادی:

- هه، باخیرام کی، پئیغمبر اولسان دا، آیاغینا گئییدیگین باشماق، باشینداکی کئچه کولاهدان دا قییمتلیدی. سنین بیهوده دانیشیغینسا منیم قویون-قوزومو قوردا-قوشا یئم ائدر...

بو زامان اوزاقدان قورد اولادی. چوبان کۆپکلری سس گلن طرفه هوردولر. نوح دا چوبانلاردان اوزاقلاشیب، قورد اولایان سمته دوغرو آددیملاادی. پئیغمبر مایوس گۆرکمده و یورغون حالدا داغین زیروه سینه قالخیردی.

منزیل باشینا چاته چاتدا قارتال باشلی عصاسینا سؤیکه نیب سون دفع هیو خاریدان دونیانین سئیرینه دالدی. داغین اتکلرینده کی سرین یایلاقلار، یامیاشیل یاماجلاردا چمنلیکلر گۆز ایشله دیکجه شرقه دوغرو اوزانیب گئیدیردی. نوحون قورشاغینا جان اوزانمیش ساچ-ساققالینی داغین یاشیل قوینوندان آه کیمی قوپان مئه سیغاللادی.

داغ سوسموشدو. درهلر گئن قولاقلارینی شکله میشدی.

- بو گون گونا و گونا هکارلارلا دولو یئر اوزونده منیم یولچولوغوم باشا چاتیر! -
دئییه آغیر-آغیر دیللندی نوح، - ویدا سفیریمده یئنه سجده سینی ایتیرمیش، اتکلرینه شر عملر اوچون داش ییغمیش آدام جیلدینده خئیلی شربنده لر گۆردوم. اونلار دیلده الله و اونون پئیغمبرینه ایمان گتیریرلر، آما عملده شیطانا خیدمت

نوح دیزلری اوسته دوشوب اللرینی گۆیه آچدی:

- يا رببیم، يولونو آزمیشلار شیطانی سئویندیرمک فرصتی وئرمه، دونیانی اونلارین شریندن حیفظ ائیله! نوح اؤز رببینه یالواریب-یاخاردیقجا قارنینا آغری دولوردو، قوینونا آجی-آجی گؤز یاشلاری تۆکولوردو.
داغ-داش دیله گلدی:

- يا پئیغمبر، نییه آغلاییرسان؟

پئیغمبر عصاصینی یاخینداکی آغاجین قوووغونا توخوندوروب:
- مزاریم بو گؤودنین ایچی اولاجاق، - دئدی، - من بو دونیادان گؤزوکۆلگهلی، اوزوقارا کۆچدویومه یانیب-یاخیلیرام... اؤلومدن-اؤلمکدن اصلا قورخمورام، فقط آداملاردان قورخورام. یئنه آداملیقدان چیخیرلار.اگر بیر ده توفان اولسا، جانلیلار خیلاص اولایلمیه جکلر!
داغ سوروشدو:

- نیه، اونلارین گوناھی ایندی ندیر، یا نوح؟

- نیه؟ - پئیغمبرین سسی خیریلدادی، - تانری نه واختسا بیتیب-توکنمهیه ن گوناھلارینا گؤره بو آداملاردان پئیغمبرلیگی قاجاق سالاجاق، بو سون و ان آغیر جزا اولاجاق بشر نسل اوجون.

- بو نه زامان اولاجاق؟

نوح پئیغمبر باشینی بولادی:

- من گوناھا باتمیشام، بؤیوک گوناھا، اونا گؤره او جزا گونونون نه زامان اولاجاغینی تکجه الله بیلیر...

داغ حئیرتدن ییرغالاندی، قاشیندان بیر داش قوپوب اوزو آشاغی دیییرلندی. اطرافداکی قوشلار دیکسینیپ جیویلدشدی.

نوح دیللندی:

- حئیرت ده یم ، ازهلی و ابدی دوستوم، من ده بو گوناھدان اؤلوم قاباغی خبر توتدوم. گنجدير، چوخ گئج.

بو گوناھدان چوخ بؤيوك گوناھلار تۇريه-جك.

- ائى نوح! - داغ ديللندي، - سن دونيانى سو آلاندا اوز توتوب دابانينى كؤكسومه باسديغين داغ من اولموشام. ادين وئر، آگاه اولوم گوناھ دئديگين سيريندن...

نوح يانيقلى آه چكدي، سونرا آراملا دانيشماغا باشلادی:

- آداملار آدامليغيندان چيخاندا تانرى بويوردو كي، يئر اوزونو سو باساجاق، من جانليلارى خيلاص ائتمك اوچون گمي دوزلتمهيه باشلاديم. واخت دا گؤزلميردى. كؤمهيه اوچ دولگر چاغيرديم. سؤز وئرديم كي، گميني واختيندا دوزلتسينيز، هر نه ايسته-سينيز، اونو دا وئره-جگم. اينصافا جانلا-باشلا ايشله-ديلر... توفاندا ن سونرا اونلار حضوروما گليب منه اؤز وعده مى خاطرلالتديلار. من اونلارين نه ايسته-ديكلرينى سوروشدوم. اونلار بير-بيريندن خبرسيز آغاج پارچاسينا چكديكلرى رسمى منه وئرديلر. هر اوچو يئگانه قيزيمين رسميني چكيب، آدينى يازميشدى. وعده مه اونلارين ايسته-ديگى شكيلده عمل ائتمك چتين ايدى. ائله بو واخت رببيم جناب جبرائيلي ياناما گؤندردى، منه بير ائششك و بير ايت آليب، قيزيم وئيله ايله بير اوتاغا سالماغى امر ائتدى. اللهين امريني يئرینه يئتيرديم. بير مودت سونرا اوتاغين قاپيسيني آچاندا اورادا بيربيرينه بنزهين اوچ قيز گؤردوم. و بو قيزلارين هانسينين گئچك قيزيم اولدوغونون فرقينه وارمادان دولگرلره اره وئرديم. اللهها شوکور ائتديم كي، منى اونلارين يانيندا وعده خلاف چيخارمادى. نوح پئيغمبر سوسوب، كؤكس اؤتوردو. داغ دا، قوشلار دا، داشلار دا سوسموشدو.

- بو ایشیقلى دونیا ایله ویدا زامانیمین یئتیشدیگینی بیلن گوندن رببیمین بویوردوغو ایله نوح-نتیجه لریمه باش چکیردیم. دوغما قیزیما اوخشیان ائششک و ایتدن تۆره ینلری اوزدن اولماسا دا، عمللریندن، داورانیشلاریندان تانیدیم. تانیان کیمی ده بدنیمه آغری دولدو. ایچیمه دولان او آغرینى گۆتوروب اوزاقلادیم اونلاردان...

نوح پیغمبرین آغزینا قولاغینی دیره میس داغ دئدی:

- بو، نه بؤیوک سیرردیر، ائی نوح، سنین آغرین منیم ایچیمه دولدو. کاش ازل باشدان گمین باشکا داغلار اگئدیب چیخایدی. آمان، راحتلیغیم الدن گئتدی. بو، نه قورخونج سیرردی، الله دونیانی شیطانا خیدمت ائدن او آداملارین شریندن قوروسون!

نوح اول کاریخدی، داغین سسینده کی اینجیکلیک پیغمبرین دردینه درد جالادی، هاندان-هانا اؤزونه توختاقلیق وئریب دئدی:- بیر یانین نوحداباندی، بیر یانین نوحچیخان... ایندی ده سیرریمدن آگاه اولوب آغری تاپدین، بو گوندن سنین آدین آغری اولدو. دینله منی، آغری داغی، سیرریمی سنه دئدیم، روحومو رببیم، جیسمیمی دا سنه تاپشیریرام. اونوتما، اگر دونیانی یئنیدن توفان بوروسه، بیل کی، همین فلاکت او ائششک و ایت جینسیندن تۆره ینلرین اوجباتیندان باش وئره جک...

نوحون سون کلمه سی دالغا-دالغا اطرافا یاییلدی. بو زامان داغین باشیندا شیمشک چاخدی. گۆی اوزو مشوش تیتیره دی. چیسکین یاغیش یاغماغا باشلادی. سونرا یاغیش کسدى. شر واختی چاتاندا آغری داغی گوناھکار نوحو اؤز آغوشونا آلمیشدی. آغریداغین اتکلردن آغی و فریاد سسلری گۆیلره یوکسه لیردی.

بیلگه، ۵-۲۳ آوقوست ۲۰۱۶.

قريب قادین

(حکایه)

دونن آخشامدان باشلایان خزری (یئل) سحر اثرته دن داها دا گوجلندی. بیر قوشونکولک شهرین جانینا دوشوب، وییلتیلا هر طرفی الک-ولک ائله ییردی. گوجلو یئلر هاوالانیب گؤیده بولود توپالارینی قوور، یئرده آغاجلارین بوداقلارینی هیدتله دؤیجله ییردی. بؤیوک چیلله نین عؤمرونه آز قالسا دا قیش گیرندن بری باکییا بیرجه دفعه ده اولسون قار یاغمامیشدی.

دایاناجاقدا مارشروت اتوبوسونو گؤزله ن آداملارین آراسیندا ساده گئیملی قارابوغدایی بیر قادین هیجانلا دنیزه باخیب دوداغینین آلتیندا نسه پیچیلدییردی. بیلک اولموردو کی، دوعا ائدیر، یوخسا دنیزه دالغالاری شاهه قالدیران کولگین قاراسینجا دئیینیر...

هر سحر ایشه گئندنه عادتاً، دایاناجاقدا عئینی آداملارلا راستلاشیرام. گؤرکمیندن غریبلیک، گؤزلریندن غم-غوصه یاغان بو قادینی ایسه "بیزم دایاناجاقدا" ایلک دفعه گؤروردوم. انلیکسیز-کیرشانسیز سولغون چهره سی، باشینا باغلادیغی گؤی گوللو یایلیق و آیاغینداکی آچاقدابان آیاق قابی اونو یاشیندان خئیلی قوجا گؤستریردی. هردن او، دنیزدن گؤزلرینی چکیب یان-یوره سینه باخیر، ائله بیل کیمیه آختاریردی. اتوبوس دایاناجاغا یاخینلاشاندان بېردن غریب قادین باهالی خز پالتو گئینیمیش اورتا بویلو گنج بیر خانیم یاخینلاشدی:

-باشینا دؤنوم آی قیزیم،- دئیه او، یاشیناویوشمایان گمراه سسله هوندوردن دیللندی، -اللها دا خوش گئدر، منی دؤز بیلطین اتوبوسا میندیرسن...

بیلط دئینده یقین او، نقلیاتدا گئدیش-گلیش کارتینی نظرده توتوردو. غریب قادین اووجونداکی خیردا پولوگنج خانیم اوزاتدی:

- باشینا دؤنوم، گؤتورگینن...

-یوخ، یوخ، آی آنا، والله گؤتورمرم،-دئییه گنج خانیم نزاكتله اونون الینی گئری قایتاردی.

بو مقامدا اتوبوسون اؤن قاپیسی آچیلدی، گنج خانیم دؤنوب غریب قادینا: -بو یورون، آناجان، - دئدی و اونو اؤزوندن قاباغا بوراخدی.

آناسی یاشیندا اولان قادین دا گؤرونور هم گندیش حاقینی اؤده دیگین، هم ده اونا آنا دئدیگینه گؤره گنج خانیم اورکدن دوعا ائده-ئده اتوبوسا میندی: -الله کؤمگین اولسون، قیزییم، سنی گؤروم، دونیادا هئچ نئینیم - نئجه لیگیم دئمیه سن! آغ باخت اولاسان، گئتدیگین قاپیلار اوزونه خیرلییه آچیل سین... گنج خانیم ممنونلوقلا گولومسه دی و اتوبوسا مینن کیمی سرعتلی آدیملارلا سالوندا آرخایا دوغرو ایره لیلیه رک گؤزدن ایتدی. اتوبوس یولا دوشنده غریب قادین سوروجویه یاخینلاشیب سوروشوردو:

-قادان آلیم، آی اوغول، منی اتووا یستگاهیندا (ترمینال) گئدن اتوبوس آیاغیندا دوشوررسن؟

سوروجودن سسی چیخمادی. بو زامان سالونا دایاناجاقلاری اعلان ائدن قادین مدیرین سسی یاییلدی: "دیقت، اتوبوس حرکتده اولارکن سوروجونون دیقتینی یایاندیرماق، اونا مختلیف سواللار وئرمک اولماز..."

غریب قادین اولجه ساغا-سولا بویلاندى، سسین هاردان گلدیگینی آیرید ائده بیلمه سه ده اعلانی ائشیدن کیمی سوسدو. لاکین اونون غملى باخیشلاری سانکی دیل آچیب داخیلینده کئچیردیگی ناراحتچیلیغیندان دانیشیردی.

سوروجو قادینین سوالینی جاوابسیز قویسا دا، گوزگوده سالونا گؤز گزدیریب
میکرافونلا بیلدیردی کی، جاوانلاردان بیرى دوروب یئرینی اونا وئرسین!
ساغ اولسون، قادینا اؤز یئرینی وئرن جاوان اوغلان هم ده گؤزله نیلمز تکلیفیله
اونو روحونا حاکیم کسيلمیش ناراحتچیلیقدان قورتاردی:

- آی ننه گل اوتور، هئچ داریخما، من سنی آپاریب ایستگاهدا ایسته دیگین
اتوبوسا میندیررم.

قادین نوازشله دیللی - دیل اور اوغلانی سوزدو.

- الله کؤمگین اولسون، آی بالا، منه گؤره ایشیندن - گوجوندن قالارسان آخی...
- ایش - گوج نه گزیر آی ننه، - دئییه جاوان اوغلان چیگینلرینی چکدی، - ائله -
بئله شهره گرمه یه چیخمیشام. گؤردوم کی، هاوا سو یوقدور میندیم بورا...
قرب قادینین سولغون اوزونه بیردن - بیره ایشیق گلدی.

- بو یووا قوربان اولوم، آی بالا، الله سنی دار - داماندا قویماسین!
سو یوقدان دالدا لناماق اوچون اتوبوسو اؤزونه سیغیناجاق سئچمیش جاوان
اوغلانی قادین سانکی ایستی سؤزلری، مهربان باخیشلاری ایله ایسیدیردی...
چوخ چکمه دی اوغلان ایستيله نیب دری گؤدکچه سینین زنجیر بندینی آچدی.
قادینلا اوزبوز اوتورموش یاشلی بیر کیشی هم جاوان اوغلانا، هم ده غریب قادینا
باخیب دئدی:

- هه، بو هفته هاوا چوخ کولکلی اولاجاق، دنیزده فیرتینا قوپاجاق...

قادین اتوبوسون پنجره سیندن یئنه دنیز طرفه بویلاندی. ائله بیل کولکلی
هاوالاردا دنیزین نئجه هئیب تلی، نئجه مودهیش اولدوغونو ایلک دفعه
ائشیدیردی.

- هله بو هاراسیدیر، قارشیدان کیچیک چیلله گلیر، - دئییه کیشی سؤزونه داوام

ائتدی،- آدی کیچیک اولسا دا هیککه سی بؤیوک، زهمی آغیر اولار کیچیک
چیلله نین...

قادرین داباشینی ترپده رک کؤورک سسله اونون سؤزونو تصدیق ائتدی:
-دوزدئییلر، کیچیک چیلله هاینان گه لر، واینان گئدر...

کیشی ده پنجره دن خزره بویاندی، دیزین هر اوزونه بلد اولان تجربه لی
آداملار کیمی:

- کولک بو دیزده چوخلو جانلار آلیب... - دئدی و اوچ-دؤردیل اول خزرده
اونلارلا نفتچینین حیاتینا سون قویان فیرتینادان بحث ائتدی.

قادرین کیشینین بو سؤزونه بند ایمیش کیمی دولوخسوندو، یایلیغنین اوجویلا
گؤز یاشینی سیلدی. سونرا توختاییب یاناشی اوتوردوغو قادینین روس
اولدوغونون فرقینه وارمادان نظرلرینی اونا دیکیب:

-بلکه کولکلی هاوادا منیم اوغلودا دیز ده ایشله میه گئدیب، -دئدی، - ائله بیل
قورودا باشینا ایش قحط ایدی...

نه دوشوندوسه، آه چکیب یواشدان دئدی:

-الله هامینین بالاسینی قضادان ساخلا سین، منیم بالام دا اونلارین ایچینده...

روس قادرین باشینی آرجایانا آییپ ترپتدی. "یعنی سنی باشا دوشورم"
قریب قادرین اؤزونه یاخشی هم صحبت تاپمیش آداملار کیمی سؤزونه داوام
ائتدی:

-هئچ بیرجه هفته دئییل، رایوندان گلدیگیم. اوغلوم ایستگاهدا قاباغیما
چیخیب، منی به به له تره ائوینه گتیردی. ساغلیغینا قیسمت، گئر-گئنیش ائو-
ائشیگی وار. من ده الیمه کئچن آیین-ویوندان پای-پوش گتیرمیشدیم نوه لریمه.
بو گون سحر تئزدن اوغلوم دیزه گئتدی.

جاوان اوغلان، ياشلى كيشى، روس قادين و من اونا ديقتله قولاق آسيرديق.
 روس قادين ياريم اسيردن چوخ باكيذا ياشاسا دا ائله روسجا سوروشدو:
 -اون نفتيانيك چتولى؟

قريب قادين يالنيز ايندى اونون روس اولدوغون بيلدى و حئيرتله بيزيم اوزوموزه
 باخدى.

جاوان اوغلان دا تله سيك خبر آلدى:

-ننه جان سيزين اوغلونوز نفتچيدير؟

قريب قادين:

-هه، بالا، اوغلو دنيزدن نفت چيخارير. اون بئش گون دنيзде اولور، اون بئش
 گون ائوده. بو گون ايشه گئندنه آرخاسينجا سو آتديم. "ايشين آواند اولسون،
 اوغلو!" - دئديم.

آنى سوسدو، بيردن دوشوندوسه اونون ياناغيندان اوزو آشاغى ايكي داملا گؤز
 ياشى يووارلاندى. منه ائله گلدى اينديجه او، آغلاييب هؤنكوره جك. آما قادين
 اؤزونو اله آليب تمكينله سؤزونه داوام ائتدى:

-اوغلو گئندن سونرا گلين منه ترس اوزونو گؤستردى، اؤزوم اوچون ديشك
 كتيرديپگيم پال-پالتاريمى اوستومه آتيب، "ير-يغيشينى ائله، گئت ائوينه"
 دئدى. باخ، بئله جه دوپ دوغماجا اوغلو مون ائوينده بئشجه گون قالماغى گلين
 منه چوخ گؤردو...

باياق دا يانا جاقدا اونو ايلك دفعه گؤرنده دنيزه باخيپ هيجان كئچيرديگينين
 سببى اينديجه منه آيدين اولدو. كولكلى هاوادا دنيزده چالیشان اوغلونون
 طالعيندن نگران آنانين دردينين اوستونه درد جالانميشدى. شهره نابلد
 اولماسى بئله اونون نا اينصاف گلننى رحمه گتيرمه ميشدى. سوروشدوم:

-بس گلین سیزی ائودن قوواندا نوہلرینیز اونا نہ دئدیلر؟

-نوہ لریمین بیرى طلبہ دیر، او بیرى مکتبلى. سحر تئزدن درسہ گئدیرلر.

- داریخما، آی آنا، واخت گلر اونیو دا اؤز اوغلونون ائویندن گلینی قووار...

- بونو دئین کیشی نظرلرینی مودروکجنه قادینا زیللہ ییب فیکرینی بئله تاماملادی، - الله موطلق بئله سینین قاباغینا اؤزو کیمیسینی چیخاراجاق! ایندی عایله قورندان سونرا چوخ اوغوللارین ائوی آتا- آنالاری اوچون قاداغان اولونموش زونایا دؤنور...

قرب قادین باشینی بولادی، سونرا دریندن کؤکس اؤتوروب اوغلونو قیناییرمیش کیمی دئدی:

-اصلینی-کؤکونو بیلمه دیگین یئردن قیز آلان آدام، آنا اوزونه ده حسرت قالار، آتا اوچاغینا دا...

جاوان اوغلان دئدی:

-بس آی ننه اوغلونون موبایل تلفنو یوخمو زنگ ائدسن؟

-من بئله شئیلری بیلیرم آی بالا، عؤمروم بویو گؤروب-گؤتوردیوم ائو تلفنو اولوب. اونا دا اوغلو اؤزو آرادا-سیرادا زنگ ائدیر. آرایانی ساکیتلیک چؤکدو. سانکی هامی او قریب، اینجیک قادینا تسلی وئرمک اوچون اورگینین درینلیگینده سؤز آختاریردی. منسه طلبه واختلاریمدا عئینا بو یاشدا بیر دینلچی قادینا راست گلدیگیم سویوق قیش گونونو خاطیرلادیم. رایوندان قیش امتحان جلسہ سینہ گلمیشدیم. نئم ایکی-اوچ آیین "قوجالیق پولونو" قورشاغیندان چیخاریب منہ وئرمیشدی کی، اون گونلوک امتحان جلسہ لرینین مدتینده اؤزومه کیرایه ائو توتوم.

کناردا کیرایه ائو آختارماغا تنبلیک ائدیردیم. راست گلدیگیم او قادین ایسه دانشگاهین یاخینلیغیندا، کومونیست کوچه سینین تینینده دایانمیشدی. گلیب-گندلره بیرکلمه سؤز دئمهدن پریشان حالدا، اوتانا-اوتانا ال آچمیشدی. ندنسه، عاغلیما گلدی کی، اونون ائوی بورا یاخین یئرده، بلکه ده ایجری شهرده دیر. قارار گلدیم کی، ائو کیره سی اوچون گتیردیگیم پوللاری بو قادینا وئریم. هم اونون سویوق هاوادا دینچیلیک ائتمکدن جانی قورتارار، هم ده من عالی مکتبین یاخینلیغیندا اؤزومه کیرایه ائو تاپارام، او، منی دینله ییب، ساکیتجه "یوخ" دئدی، "منی اوغولملا-گلینیم ائویمدن چیخاریلار. شیکایتیمه محل قویان اولمادی. ایندی بالاجا بیر زیرزمیده قالیرام. گوندوزلر بوردا دایانیب گونده لیک یئمگیمین پولونو بیرتهر قازانیرام..."

من اونون نملی گؤزلرینین ایچینه باخدیم. چوخ مایوس اولدوم. الجکسیر اللری تیتره ییردی، قار کیمی بمبیاض بیرچکلری شالینین آلتیندان چیخمیشدی. اگر نئم کیمی واختی-واختیندا حنا قویسایدی، ساچلاری توند قیرمیزی رنگ آلاردی. او گون باغداگول ننمین ائو کیره سی اوچون وئردیگی پوللاری دینچی قادینین اووجونا قویوب تئز اوزاقلادیم. همین قیش گونلری آلتاوادا "گنجه قوندو" دئییلن حیط ائوینده یاشایان قوهوموم گيله قالدیم. دانشگاها گلیب-گئندنه او قادینی همیشه دایاندیگی تینینده گؤرموردوم. دوزو، اورگیمده بونا سئوینیردیم ده... آرادان گؤر نه قدر ایللر اؤتوب کئچیب. باغداگول نئم ده، او قادین دا چوخدان دونیالارینی دیشیب لر. ایندی ایسه اتوبوسدا بو آغبیرچک غریب قادینین حکایتینی ائشیدیب درین دوشونجه لره غرق اولموشدوم. ایلاهی، بو قادین نئجه ده منیم باغداگول نئم و او واخت کومونیست کوچه سینده دیلنن او قارییا اوخشیایردی...

او قدر فیکره دالمیشدیم کی، اتوبوس چوخدان ایش یئریمه یاخین دایاناجاقدان اؤتوب کئچمیشدی. نؤوبتی دایاناجاقدا دوشوب گئری پیداا گئری قاییتمالی اولدوم. دنیزدن سویوق کولکلر اسیردی. ندنسه بو سویوق هاوادا قیزینماق اوچون اتوبوسو سیغیناجاق سئچن او جاوان اوغلانی خاطیرلادیم. امین ایدیم کی، سؤز وئردیگی کیمی او، قریب قادینی آپاریب ایستگاهدان یولا سالاجاقدی. ...ایشه چاتاندا رادیودا خبر وئردیلر کی، صاباح هاوانین کسکین دیشمه سی ایله باغلی دنیزده کی نفتچیلر تعجیلی ساحيله چيخاريلاجاق.

یئنه او غریب آنانی، غریب قادینی دوشوندوم. یقین نفتچی اوغلو ائوه دؤنوب آناسینی گؤرمه یه نده چوخ پرت اولاجاقدی. گؤره سن آناسینی سوروشاندا، حیات یولداشی اونا نه جاواب وئره جکدی؟ گؤزلریمین اؤنونده قایناناسینی ائودن قووانو اینصافسيز گلین جانلاندی. چوخ گومان کی، ارینین سوالینا هئچ نه اولمامیش کیمی او: "آنان چوخ داریخیردی، رایوناگئتدی" - دئی یگانه جاواب وئره جکدی. بس گؤره سن آنانین نفتچی اوغلو آروادینین بو یالانینا ایناناجاقمی؟ خیالیمدا جانلاندیردیغیم اوغول دا درحال آناسینا زنگ ائدیردی. آنادا اوغلونون، نوله رینین خاطیرینه اورگینه داش باسیب تیت ترک سسله: -هه، بالا گلین دوز دئییر، رایونداکی ائو-ئیشیگیمیز اوچون داریخیردیم، -دئییه جکدی...

سونرا دا دستگی قویوب هؤنکور تویله آغلایاجاقدی...

۳۰ یانوار ۲۰۱۹

قارا جامیش

باغداگول ننمین عزیز خاطیره‌سینه

کند-کسگی، یول-یولاغی بوروین بارلی-برکتلی، ایستی تندیر چؤرگینین
عطرینه بلنن اوشاق دونیامیزین آل-الوان چاغییدی؛ او گؤزل گونلر، بس قدر
اوینایب یورغون دوشدویوموز گونلریمیز رنگلی کیتابا بنزیردی. آخشام اوستو
نادینچ اوشاقلار اؤروشدن قایدان اینکلرین، جامیشلارین بئلینه هوپپانیب مینر،
قویروغوندان ساللاندیلار. بیر چوخ یاشیدلاریم کیمی من ده آدینا "فیل"
دئییلن حیوانی ائله رنگلی کیتابلاردا، بیر ده کند کلوبوندا باخدیغیم هیند
کینولاریندا گؤرموشدوم. آنجاق ائله سانیردیم کی، گؤز آچیب حیاتیما و
حیاطیمیزده گۆردویوم بیزیم قارا جامیشیمیز دونیانین ان هوندور، گؤزل-گۆیچک
حیوانیدیر. حیوانا گؤزل-گۆیچک دئمک بلکه بیر آز آغ اولار. آما بیز نوله‌رین
قوجا چاغیردیغیمیز باغداگول ننه همیشه قارا جامیشا "منیم مارالیم، گۆزه‌لیم،
قشنگیم" دئییه خطاب ائدردی...

ساغیم وعده لرینده قوجام جامیشی ائله عزیزله‌ییب-اوخشاییردی کی، آدام
اللهین دیلسیز-آغیزسز حیوانینا دا حسد آپاریردی. هر دن منه ائله گلیردی کی،
او، قارا جامیشی بیزدن - یعنی اؤز نوله‌ریندن لاپ چوخ ایسته‌یر. قارا جامیش
جینقیرینی چیخاران کیمی ننم تئز اونون یانینا یویورردی:
- هه، ندی؟ سو ایسته‌یرسن، یا اوت؟ گلدیم، منیم مارالیم، نوولوب، منی نییه
چاغیردین؟

اون ایکی تاختالیق آلی-گوللو گئن تومانیین اتکلرینی بیر الینده دستله‌ییب، او
بیری الی ایله حیوانی طومارلا‌ییب، قاشوولاییردی. جامیش اتلی گۆوده‌سینی
ییرغالا‌یا-ییرغالا‌یا قوجاما ناز ائله‌ییردی؛ قویروغونو یئلله‌دیب، باشینی بولایار،

بورنونو نمنين پال-پالتارينا سورتوب اييله ير، آستادان سس چيخاريب سانكى اؤز ديلينده اونا تشككورونو بيلديرردى.

قوجام قارا جاميشى ديگر ساغمال حيوانلار كيمي ايكي اؤينه - سحر و آخشام ساغيردى؛ اول قاشقا بالاغى جاميشين آلتينا چكيب اميزديرير، سونرا تميز سويلا يودوغو امجكلرينى ائيديرمه دئيه-دئى، سرنيجه آوشارلاردى. آغاپاق، كؤپوكلو سودون قوخوسو حيط-باجانى بورويردى. او قوخونو و سرنيجه ساغيلان شيريلتينى دوياجاق، من قاچا-قاچا قوجامين يانينا گه لرديم. او، اول قاش-گؤزونون ايشاره سيله منه "آى بالا، حيوانى هوركودرسن، ياواش اول!" دئيردى. سونرا سرنيجده خفيف-خفيف بوغلانان كؤپوكلو سودو گؤستريب: - گل سنه سود وئريم، ايچ! - دئييب كؤنلومو آلاردى. داديندان-تاميندان بؤيوك لذت دويوب، هز آلديغيم سوددن ايچندن سونرا من ده كيريميشجه داينيب قارا جاميشين گئتديكجه بوشالان يئلنينه باخارديم.

بير دفعه قونشوموز مشهدى على حيدر كيشينين اوغلو بهمن چيرين اوستوندن قوجاما سسلندى:

- آى خالا، اوشاغا چيى سود ايچيرم، خسته لنر!..

- ايراق اولسون، - دئدى قوجام، - من گؤزومو آچاندان برى چيى سود ايچيرم، نوولوب كى؟! كيشى قيزى دئيرم جاوان گلينلر، اگر من قدر ايش-گوج گؤره بيلسه، آى دوختور!..

ياشى دوخسانى حاقلاميش قوجاميزين قيوراقليغى، گومراهليغى گؤز قاباغيندايدى. بلكه بونا گؤره ده "دوختور" دئديكى بهمن عمى اونونلا جهل ائلمه دى:

– سیزین زمانه نین آداملارینا باخما، ایندیکیلرین یانیندان یئل اۇتن کیمی اورا- بوراسینی توتورلار...

من بهمن عمینین الینده طیب چانتاسینی گۆرنده همیشه کیمینسه خسته لندیگینی دوشونوردوم. او، جانلی "تعجیلی یاردیم" آ اوخشاییردی. پاییزدا، قیشدا یوللار پالچیق اولسا دا، او، همیشه خسته آداملارین یاردیمینا تلسردی. بعضاً گوجلۇ سئل کندين اورتاسیندان کئچن چایین اوستونده کی کۆرپونو ییخیب- آپاریردی. اوندا مشهدی علی حیدر کیشی، سۆزو اۇتن آغساققال کیمی سینه سینی قاباغا وئریب کۆرپونو برپا ائتمک اوچون اللشردی، بیر گون ده اولسون کندين آشاغی باشی ایله یوخاری باشینین بیر-بیریه علاقه سینین کسيلمگينه فرصت وئرمزدی. بئله ایشلرده اونا هر دن دم ده کؤمک ائدردی.

بیر گون ددمین قوملو بازی دئییلن یئرده باشی ایشه برک قاریشمیشدی؛ اورادا کند قبیريستانلیغینین دؤرد بیر یانینی دمیر حاصارا آلدیریردی. اؤروشدن قاییدان مال-قارا چوخ واخت مزارلاری تاپداییر، باش داشلارینا سورتونوب اونلاری پیس حالا سالیردی. اورادا اویویان اؤلولرین روحلارینی حیوانلار ناراحت ائتمه سین دئه، قبیريستانلیغین اطرافینا حصار چکیلمه سی نئجه دئیرلر، گونون ان حلی واجب ایشلریندن بیریددی...

بئله گونلرین بیرینده – آخشام اوستو پلدمیزدن ایچری ایکی کیشی، بیر قادین گیردی. قوجام قارا جامیشین آخورنا خئیلی قارپیز قابیغی تۆکموشدو. جامیش قارپیز قابیغینی کؤوشه یه-کؤوشه یه پله ده باخیردی. ائله بیل کیمینسه یولونو گۆزله ییردی. قوجام گلنلری گۆرچک، ایره لی یئردی، تعجوبله:

– بییی، باشیما خیر، بو کی، ایسپالکوم لئیلادی،- دئدی، - خیر اول، آی قیزیم، خوش گلیبس!

لئىلا خالانين بسته بويونا ياراشان سمنى رنگلى پئنجگينين اتكى ديزلرينه چاتيردى. نندسه اوشاق اغليملا ائله بيليرديم كى، بو جور پئنچك گئين بسته بويو قادينلار قوجام دئميشكن، هاميسى ايسپالكومدو.

- خوش گونونه گلک، باغداگول خالا، باخ، ات پلانىم كسيرده قاليب. اوغلونا دا دئميشم، گلشم كى، بو جاميشى اتلييه آپايريم...

من اتليگين نه اولدوغونو آنلاماسام دا، صؤحتين بيزيم قارا جاميشدان گئتديگيني باشا دوشوب، لئىلا خالادان اينجيديم. قوجامين دا سسى تيرهدى: - باشينا دؤنوم، آى قيزيم، سن اتلييه قيسير حيوان آپار د، بو ساغمال، يانيبالالى جاميشى نئينيرسن؟ من ناماز قيليپ، اوروج توتان آدامام، بو جاميشى گؤز گؤره- گؤره بيچاق آلتينا گؤندرمه يه راضى اولسام، الله يانيندا بؤيوك گوناه صاحيبي اولارام آخى...

ائله بو زامان ددم ده گليب چيخدى:

- لئىلا باجيا بو حَيطين بوتون مال-قاراسى قورباندير، -دئدى. گؤرونوردو كى، ددم قوجامين بير آز اول سؤيله ديگى كلمه لرى ائشيمه ميشدى. لئىلا خالا دا ددمين بو اورگى اچيqliغيندان خوشاللائيپ دئدى:

- آى عاديل قارداش، والله، سنين بو جاميشين اتليكه ايكي-اوچ حيوانين پولونو چيخارار، ماشالله، لاپ فيل بويدادير!..

قوجام كلاغاييسينين اوجويلا آلنينين، اوز-گؤزونون ترينى قورولادى، سونرا اوزونو ددمه توتوب، هليم سسله دئدى:

- بالا، بخشيش وار خالوارنان، حاق-حساب وار دينارنان، دئمه كى، قوجالميشام، ديشيم يوخدو، جانيمدا گيريشيم يوخدو. شوكر اولسون الله كى، هله نفسيم

گئديب-گلير، جانيم دا کی، سولودور. هاردا گۇرونوب کی، حَیْطین باش حیوانینی آپاریب اتلییه وئره لر؟! بیر ده قارا جامیش بو نومله منیمدی. سنين آياغیندا جامیش دا وار، اینک ده...

اتلییه وئرسن ده اؤزون بیلرسن، وئرمه سه ن ده...

ددم بیغا آلتی قیمیشدی. او، ایندییه کیمی قوجامین بیر سؤزونو ایکی ائلمه میشدی، گوله-گوله دئدی کی، آی ننه، (ددم آناسینی ننه چاغیراردی) دوز دئیرسن، گرک بو حکومت، - لئیلایا خانلی گؤستردی، - بیزیم قاپیدان الیبوش قاییتماسین، آخی بو دار آخشامچاگی ات پلانی دلدورماق اوچون قاپی-قاپی دوشوب! من اؤز تصروفاتیما اولان جامیشلاردان بیرینی وئررم، آپارار - هانی بس بیزیم ساری جامیش، هئچ گؤزومه دیمیر؟

-ئه، آی اوغول، سنين باشین ایش-گوجونه قاریشیب، سحر چیخیرسان، آخشام گلیرسن. خبرین یوخدو، دئیرلر یئنه جاماعاتین خئیلی مال-قاراسینی آپاریب قهله سالیبلار، اورگیمه دامیب کی، ساری جامیشلا، آلا-بولا قاشقا بیر کلچه میز ده اوردادیر...

"قهله" سؤزونو ائشیدن کیمی لئیلایا خالا گلدیگی آداملارلا چیخیب گئتدی. ددم اونلاری پله دن چیخاناجان اؤتوروب گئری قاییتدی، قوجاما:

-اورگینی سیخما، آی ننه، صاباح آتی مینیب، گئديب ساری جامیشی دا، کلچه نی ده بوراخدیررام. - دئدی. سونرا توت آغاجیندان آسیلمیش شیرلی سو قابینا یاخینلاشدی، ال-اوزونو یویوب، ایوانا قالخدی. من قوجامین اتگینی دارتیشدیریب سوروشدوم:

-قوجا، اتلیک ندی، قهل هارادی؟

-بالا، مال-قارانی کسيلمک اوچون قبول ائدن حکومت اداره سينين آدينا اتليک دئيرلر. اورادا حيوانلاري کسيب، اتيني عسگرلر، قازاماتدا اولانلارا گؤندرلر. قالدی قهله - اورا كولخوز زميسينه گيرن مال-قاراني توتولوب ساخلانديغي يئرین آديدی، ييهه لریندن جريمه، يعنی پول آلاميش بوراخميرلار. آخی، کندن ناخيرچيسي اولسا، بئله اولماز! قابقلار ناخيرچی اولماق اوچون الدن- آياقدان گئدريلر، آما ايندی هئچ کيم ناخيرا گئتمک ايستمير. بو جاماعات لاپ قودوروب والله...

* * *

يادا اوشاقلارلا کنديميزين گون باتانينداکی آنا ايستيل دئييلن يئره چيممه يه گئدرديک، گورگور چايندا باليق توتار، قيرخبره نين دیکديرلری اوستونده بؤيورتکان ييغاردیق. قيرخبره دن او يانا كولخوزون موحاربه ايللرينده سالدیغي توت باغلاری گؤرسردی، اوندان دا او يانا جوهور داملاری اولان اراضيلر. توت باغيني گزسک ده، جوهور دامينا گئتمه يه هئچ بيريميزين هونری چاتمازدی. من حیطيميزدن چيخاندا قوجام هميشه دئيردی کی، هارا گئديرسن گئت، آما زمی خندگيندن او طرفه کئچمه!.. زمی خندگی قوجامين حيات کيتابيندا وحشی حيوانلارلا کنديميز آراسيندا سرحد ایدی... بلی، جوهور داملارينا گئتمه يه قورخاردیق. اونا گؤره يوخ کی، اورادا وحشی حيوان اولاييلردی. نه واختسا، کيمسه اؤزوندن اويدورموشدو کی، گويا اورادا قالان جوهوردار موسلمان اوشاقلاريني توتوب، قانيی ايچيرلر، اولجه توتدوقلاری اوشاگی آتيلار چلگک ايچينه، سونرا آغزینی باغلايب چلگک ديوارلارينا چؤلدن او قدر ميسمار وورولار کی، بدنی دليک-دئشیک اولور. موسلمان قانی ايچمکدن حظ آلان او ظاليم جوهور ناغيليني کيم اويدورموشدو بيلميرم، گؤرونور، کندن چوخ دا

اوزاغا گئتمه يک دئيه بيز اوشاقلاری قورخوتماق ايسته ميشدی. اما نينکی کيچيکلر، هئچ بيزدن ياشجا بؤيوک اوشاقلار دا او هندورده گزيب-دولاشمازدیلار.

قیزمار یای گونو گۆلده قورباغالارين، چۆلده جیرجیراملارين سسی بیزی دنگسر ائدنجن قیرخ برهنی الک-ولک ائدرديک. قاييدانباش بير-بيريميزه باخاردیق کی، کول-کوسدا ياددان چيخيب قالان اولماسين. او قدر صاف، هم ده ساده لؤوح ايدیک کی، تکجه قان ايچن جوهورلار حاقينداکی يالانا دئييل، اؤز ياشيدلاريميزين دا اويدورما صحبتلرينه اينانيرديک.

اوشاقلاردان بيری دئينده کی، آتاسينين "پوبئدا" ماشینی دنيزده باتان گمینی دارتيب چيخاريب، چوخوموزون آغزی آچيلا قالاردی. چونکی نه دنيز گۆرموشدوک، نه ده گمی... کنده آز-آز آداملارين تلویزیون واردی. رادیودا دئييرديلر کی، اسرائیل عسگرلری مسلمان اوشاقلارینی قانينا غلطان ائله ييب، کوچه لری، مئیدانلاری هر گون فلسطینیلیرين قانیيلا سووایرلار. او گون اولمازدی کی، آیدین عميمين آلدیغی یئپ يئکه رادیو آمريکادان، اسرائیلدن، يمندن دانیشماسين. غریبه یدی، بيزيم کندیميزده اسرائیل، آمريکا، يمن آدلاريندا آداملار واردی. اما اونلار بير-بيری ايله قوهوم اولماسلار دا داوا-دالاشسیز کئچينيرديلر. نئم دئمشکن، ياخين قونشو کیمی، دینج-فاراغات، امن امانلیق ايچينده ياشاييرديلار. من ده اوشاق آغليلا دئييرديم کی، يقين رادیونون بحث ائتدیگی آمريکانين اسرائيله قان قوهوملوغو چاتير، لاپ ائله عمی اوشاغيدیلار. يوخسا، قونشوسو اولمايان عربلری - اللهين موسلمان بندهلرينی هر گون قانينا غلطان ائدن ايسرائيله کؤمک ائتمزدی کی!.. عميמדن ائشيتميشديم کی، آمريکا دونيانين هر يئرینده اؤز خاچ قارداشلارینی حاق-ناحاق مودافيعه

اُئدیر. آما اؤز قونشوسو کوبا ایله یولا گئتمیر. چونکی آدینا کوبا دئیلن مملکت اونون سؤزو ایله دوروب-اوتورمور.

بیر دفعه ائوه گلنده گۆردوم قوجام قوجا توت آغاجینین آلتینداکی تاختیندا اوتوروب آغی دئییر. کنار آدام اولسایدی، ائله دوشونردی کی، قوجام رادیوداکی خبرلره قولاق آسیب، اینصافی اؤلמוש دونیا یا یاس ساخلایر. آما من اونون همیشه تک اولاندا خلوته چکیلیب اوجادان آغلادیغینین چوخ شاهییدی اولموشدوم. یئنه یورغون-یورغون گلیب اوتوردوم اونون یانیندا، آما قوجامین یاشلی گۆزلی اوزاقلارا زیللنمیشدی، منی گۆرموردو:

بولبول گول باراباری،

جئیران چؤل باراباری،

گول بدن بالام اؤلوب

بوتون ائل باراباری.

گولبدن اوزونو گۆرمه دیگیم بی بی مین آدیددی. موحاریبه ایلرینده جاوانکن وفات ائتمیشدی. قوجام دئیردی کی، جمعی آلتیجا آیین گلینییمیش، ارینی جبهه یه آپاریبلار. او دا، بیردن-بیره آغیر خستله نیب، دردینه چاره تاپیلما ییب. اور

گینه تسلی اولسون دئییه قوجام نوله ریندن بیرینین - منیم باجیمین آدینی گولبدن قویموشدو. بوتون ننه لر کیمی قوجام دا نوه لرینه ناغیل دانیشاردی؛ آما دونیادان ناکام کؤچن قیزی گولبدن حاقیندا ناغیلی دانیشاندا اورگی قوور ائله ییردی، آروادین آغزیندا دیلی یانیب-قوورولوردو.

منى گۇرچك قوجام توخدادی، گۇزونون ياشینی سیلیب دئدی:
 -آل گونون آلتیندا او قدر گزمیسن کی، یانیب-قارالمیسان، گۇزومون نورو، گئت
 ال-اوزونو یو، اوزان، دینجینی آل، آخی سنی گون وورار!..
 "بو دا تزه چیخیب! هئچ گون ده آدام وورار؟! گونون بیم الی-قولو وار؟! یقین
 قوجام هله آغلایب اورگینی بوشالتماییب" - دئییه دوشوندوم. و باشیمی اونون
 دیزلرینه قویوب همیشه وئردیگیم سوالی بیر ده وئریب، باشینی قاتماق
 ایسته دیم:

-قوجا، گولبه دن بییم نییه اؤلدو؟
 -نظره گلدی گلین بالام، نظره! چایدان سو آپاراندا پالتارینی چیرمله ییب،
 آیاقلارینی یویورموش... گۇزو چیخسین بدنزر آدامین، قایدیب دئییب کی، بو
 گلینین نجه آغامایا بالدیrlاری وار، هئچ گون اوزو گۇرمه ییب. او گوندن
 ناخوشلا ییب، دوشدو یورغان-دۇشه یه بالام...
 من ائویمیزده کی دیوار خالچاسینین اوستونده بی بی مین قارا پالتاردا چکیلیمیش
 شکلینی یادا سالیب دئدیم:

-بس منیم گولبدن باجیم بی بی مه هئچ اوخشامیر آخی؟
 -اوخشایاجاق بالا. اوخشایاجاق! هله اوشاقدی، قوی بۇیویوب قیزلار بولاغیندان
 سو ایچسین، ائله اوخشایاجاق کی...
 - سسیندن یئنه کۇورلیدیگینی دویودوم. آنجاق بو دفعه منه آیدین اولدو کی،
 قوجام باجیمین اؤز قیزینا بنزیه جگی گونو حسرتله گۇزله ییر. او گون یقین کی،
 باجیمین گلین کۇچه جگی گون اولاجاقدی...
 -قوجا، سن دئییردین کیمه بی بی مه بایاتی دا قوشوب آخی...

-هه، قارابوجاقدان گلمیش زن خواننده تویدا گۇروب، آدینی اؤیره نیب، اوخویا-
اوخویا دئییب کی:

عزیزیم گول بدنه،

شئه قونوب گولبدنه

بیر دسته گول اولتیدیم

ساریلایدیم گولبدنه...

من ننمین دیزلرینده خومارلانیب، او توی-بوساتی گۇزلریم اؤنونده جانلانیرماغا
چالیشیردیم. آنجاق بیردن ننم دیکسینیب، اوجادان:

-بییی، - دئدی، - باشیما خیر، بو جامیش نییه بئله اثرته گلیب؟!
باشیمی قالدیریب گۇردوم کی، قارا جامیش پلددن ایچری گیریب، دوز قوجامین
اوستونه گلیر.

-ندی، آی مارال، هئچ امجگین سودله دولماییب، نییه تئز گلیبس، یوخسا سنی
اینجیدن-زاد اولوب؟ - جامیش بیزه چاتار-چاتماز قوجام دیللندی.

جامیش اولجه فینخیردی، سونرا بۇیوروب، سس-کوی سالدی. قوجام دا، من ده
آیاغا دوروب، مات-معطل قالمیشدیق. سونرا آلاباش دا هوره-هوره جامیشین
یانینا گلدی. قارداشیمین لایکا چاغیردیغی بو ایتین آدینی قوجام آلاباش
قویوموشدو. دئییردی موحاریبه دن قاباق بو حَیطده نه ایت اولوب، هامیسینین
آدی آلاباش اولوب، لایکا-مایکا ندی ائی!.. گویا گئدیب، گؤیه چیخیب؟ بۇیوک
ایش گۇروب؟ آجلیق ایللری بیزیم بیر بونون کیمی باشی خاللی قویون ایتیمیز
قودورموشدو، زینگیلدهیه-زینگیلدهیه حَیط-باجادان آیریلیب، باش گۇتوروب
چؤللهمهیه گئتدی، بیر نفره ده خطرئیتیرمه دی...

ایندی آلاباش آدی ایله چاغیردیغی باشقا بیر ایت اونون سئویملی جامیشینا هورور، هندورینده دؤوره ووروردو. جامیشین گۆزلری آزا قالا حدقه سیندن چیخاجاقدی. هر ایکیمیز جامیشین بئلینده قان ایزلری گۆروب، اونا یاخینلاشدیق. قوجام دئدی کی، بو قارغا-قوزغونون ایشیدیر، جامیش سوجاق یئرده آغینایاندا دیمدیکله ییبلر... جامیشسا سانکی اونولا راضیلاشمايیب یئنه بؤیوردو. ائله بیل نییسه باشا سالماغا چالیشیردی. قوجام آلاباشا آجیقلائیپ قووماق ایسته دی. جامیشین یامبیزیندا، ایرتمگینده جیرماق یئرلرینی گۆرچک او، بیر یئره باخدی، بیر ده گۆیه... یئره باخاندا گۆردو کی، من اتگیندن یاپیشیب ماراقلا گاه اونا، گاه دا جامیشا باخیرام، گۆیه باخاندا:

- الله، الله، - دئدی و گۆردو کی، گۆی اوزونده آغاپاق بولود توپالاری یئرده کی اوت تایالاری کیمی اوزانیب گئدیر. اودور کی، تزه دن جیرماق یئرلرینی گۆزدن کئچیردی:

- آاا، بو جیز یقلار جاناور پنجه سینین جیرماغینا اوخشاییر...

ایت بیر-ایکی آغیز هوروب، ساکیتلشدی. ائله بیل قوجامین دئدیگینی هوروشو ایله تصدیقله ییپ، سوسدو. دئمه، بایاقدان جامیشین دریسینه هوپموش جاناورین اییینی آلیبمیش.

- سنی گۆروم، ایلدیریم وورسون، گۆر گول کیمی جامیشی نه حالا سالیب، ائی! بالا، سن گئت، حسینعلی کیشینی چاغیر، نئجه اولسا، آخی مال دوختورودور... آلاباش دا دیلینی چیخاریب، لهله یه-لهله یه منیمله حسینعلی کیشی گیله قاچدی. آنجاق او، ائوده یوخ ایدی. قوجام سحر چالخالادیغی نئهره نین یاغیندان بیر کاسا گۆتوروب اوجاقددا داغ ائله دی، ایستی-ایستی جامیشین یارالارینا تۆکدو، سونرا اسکی پارچالارینی یاندیریپ جیرماق یئرلرینه باس دی. دئدی:

-شوقریبین دیشی-دیرناغی دین یئر سیم (چرک) ائله ییر..

آنجاق آروادین اورگی بونولا دا سویومادی، الیمدن توتوب، مشهدی علی حیدر کیشینین دوزلتدیگی کۆرپودن کئچیب موللا اییش گيله اوز توتدو. یازدیردیغی دوعانی گتیریب قارا جاماشین بوینوزونا باغلادی. اوجاقدا اوزرلیک یاندیریب، توستوسونو جامیشا وئردی.

-نئچه قرینه دیر کی، حَیْطِیمیزین مال-قاراسینا، قویون-قوزوسونا یالقوزاق سوروسو، جاناوار-زاد یاخین دوشموردو. چونکی اولو بابان مشهدی باباش کیشی ائله دوعا یازیب، قویوب کی، آیلارلا قامیشلیقدا قالسالار بئله نه اوغرودان، نه ده جاناواردان بیزیم مال-قارایا خلل گلمز...

فیل بویدادیر دئییه-دئییه گۆزه گتیردیلر بئناوا جامیشی...

سودو قوروپاندان سونرا کل آلماق اوچون قارا جامیش اوزون مودت موغان خولوندا - آغچالارداکی قامیشلیقدا قالاردی. اونو یادا سالاندا ننم ظارافاتلا دئیردی کی: "قامیش اولا، جامیش اولا، اؤزو ده گۆرمه میش اولا، آل الیندن گۆروم، نئجه آلیرسان..."

ایندی آجگۆز جاناوارین قارا جامیشا هوجوم خبری قونوم-قونشویا دا یایلمیشدی. گۆرنلر دئیردی کی، بو جیرماق یئرلری تک بیر جاناوارین ایشی دئیل...

-یازیغین باشی گۆر نه لر چکیب! - قوجام جاناوارین قاراسینجا دئیینیر، هردن ده منه باخیب شهادت بارماغینی سیرکله ییردی:

-باخ، گۆرورسن، من سنه همیشه بونو دئیرم؛ زهمی خندگیندن او طرفه کئچمه! ایندیکی اوشاقلار سؤزه قولا ق آسمیرلار کی...

-زهمی خندگیندن او یانا او قدر یئرلر وار، آخی، من هئچ اورالارا گئتمه میشم. ائله بیر اولسون، خداوئردی قویوسو!.. اوشاقلار دئییر اورالاردا قدیملرده شهر اولوب - موغان شهری...

-سنین ائله یئرلرده نه ایشین وار؟ اورالار کؤهنه قبریستان یئریدیر. بیر ده گؤردون آیاغین دوشدو بوشلوغا، باتدین یئرین تکینه... میخک خالام دیلندی کی:

-آاز، آی باغدا، نه وئریسن اوشاغا، آلا بیلیمیرسن؟ دئییر، عالم عالمن، کئچل ده خالامنان. اوشاغی قورخوزوب، آغورک ائلمه... قوی گئدیب هاردا اورکلری ایسته ییر اویناسینلار دا. داا، گلیب بیزیم ائوین یانینی امین علی قولابانینا دؤندرمیه جکلر کی؟! سن حیوانین قاییدینا قال! مارقانیسلی سویلا یو کی، یاراسی سونرادان ایرینله مه سین...

کیمسه دده می خبر آلدی، ائله او او آن دا قاییدیپ قوجاما مصلحت وئردی کی: - باخ، نه قدر گئج دئییل، وئرن جامیشی ایسپالکوم لئیلایا، آپارسین اتلییه. اورا اونسوز دا خست، بیر ده قوجالیب الدن دوشموش حیوانلاری وئریرلر. هایفدی، سونرا پئشمان اولارسیز، حیوان پایمال اولار. بونون ایندی اتی کالاندیر، ان آزی ایکی جامیشین پولونو چیخارار!.. او های هایدا من ده حیط-باجایا گلن یاشلی آداملاردان خبر آلیردیم کی، بیر دئیین گؤروم، بو امین علی قولابانی هاردادی، نییه بیز اوشاقلار ییغیلیب یولدا توپ-توپ اوینایاندا هره بیر قاپیدان باشینی چیخاریب دئییر کی، آی اوشاقلار، بورا سیزین اوچون امین علی قولابانی-زاد دئییل! چیخین گئدین، اویناماغا باشقا یئر تاپین!..

علی حیدر کیشی آراقچینینی یان قویوب، گولومسونه-گولومسونه دئدی: -کندیمیزین آشاغی باشیندا امین علی آدلی ظارافاتجیل، شن، صحبتجیل بیر

آدام اولوب. كئچميشده اوشاقدان بۇيوه جن هامى اونو تانيياردى. امين على كيشينين ائوينين گونباتان طرفينده گئيش بير مئيدان واردى. كندين اوشاغى، بۇيوه هر گون اورا ييغيشيب، ايسته ديكلىرى كيمي آيلندى. بيز جاوان اولاندا اورادا "قاييش گۆتوردو"، "اتمىندى"، "سولطان اويونو"، "چيلنگ آغاج"، "آشيق-آشيق"، "بئش-داش"، "بهمن گيزير" اوينياردىق. ايندىكى جاوانلار هئچ او اوينلارين آدينى بيلمير، بالا!

من قارا جاميشى اونودوب، على حيدر كيشينين صؤحبتينه ائله ماراقلا قولاق آسirdيم كى... (اونسوز دا ايندى قارا جاميشين قايعيسينا قالان خئلى آدام واردى). آنجاق ددمين گليشى مشه دينين صحبتيني ياريمچيق قويدو. ددم آت بئليندى، سارى جاميشلا قاشقا كلچهنى "قهل" دئييلن يئردن آزادليغا چيخاريب، حَيْطَه گتيرميشدى.

قوجام قارا جاميشا نوازيشله باخيب اونا شاد خبر وئردى: -باخ، آى مارال، قيزين دا گلدى، ساريقيز...

آنايلا-بالانين گؤروش صحنه سينه هامى ماراقلا باخيردى. اونلار بورونلاريني بير-بيرينه سورتوب، بويون-بوغازلاريني يالاديلار. بۇيوره-بۇيوره ائله بيل كئف-احواللاريني خبر آليرديلار. آما آنا-بالا جاميشلارين سئوينجى اوزون سورمه دى. ائله ائره سى گون حكومت لئىلا خالا "ماز" دئييلن يوك ماشينيلا گليب، سارى جاميشين آخورونداجا باشينين اوستونو كسدirdى. زنجيريني آخوردان آچيب، اونو گوج-بلا ايله ماشينا مينديرديلر. ساريقيز ماشينين تاختا بانيندان باشيني قالديريب سون دفعه آناسينا باخيردى. قارا جاميشين ايرى گؤزلريندن گيلدير-گيلدير ياش آخيردى. سانكى او دا بالاسينين بيچاق آلتينا گئتديگيني حيس ائتميشدى. كسيك-كسيك بۇيوروب اينىلتي قوپايردى: "كاش منى آپارايديلار

بالا"، - دئییردی بلکه، - "آخی سنه نئجه قییارلار، جمعی اوچ-بئش قارین بالا دوغمو سین. منسه قوجالیب الدن دوشموشم، بیر یاندان دا آج جاناولار سوروسونون بدنیمده آچدیغی شیریملار، منیم عؤمرومه آز قالیب، سنسه جاوانسان، قیزیم!"

من ده قوجام کیمی قارا جامیشین بو حالینا کؤورلمیشدیم. ساری جامیشی آپاراندان سونرا قوجام غملی-غملی دیلندی کی:

-بو ساریقیز قارا جامیشین یئددینجی بالاسیدی. یاخشی حیوان اولدوغونا گؤره قارا جامیشین بالالارینی قونشو کندلردن گلیب دامازلایق اوچون آلیردی لار. بیر-ایکی سینی ده ددن دوست-تانیشینا پای وئریب...

او گون رادیودا خوروز بابا اوشاقلار اوچون ماراقلی صحبت ائدیردی. "هئچ خوروزدان دا بابا اولار؟" - دئییه، شکک ائلسم ده، من هر دن اونون صحبتلرینه قولاق وئیردیم. خوروز بابا دئییردی کی، گونو بو گون دونیانین هانسی یئرینده فیلر فوتبول اویناییر، ائینن بیزیم آلاباشا اوخشیان ایتلر گویا یاریش قهرمانی اولوب، مئدال آلبلار، آمما وحشی شیرلر، جاناولار دمیر قفسه سالینیر کی، اوشاقلار اونلار باخندا، قورخماسینلار. هانسی اولکده سه ساری جامیش کیمی حیوانلارین مدافیه جمعیتی واردی. آسیانین هانسی ماحالینداسا بیر جامیش پستیچی لایق ائدیردی. گویا او جامیش بئلینه یوکلنمیش مکتوبلارلا، باغلامالارلا دولو کیسه لری ان پیس هاوا شراییطینده بئله عنوانینا چاتدیریدی... رادیو اؤز ایشینده یدی. بوردا ایسه ساری جامیشلاری، قیزیل اینکلری اتلییه آپاریردی لار. هله اوسته لیک یییه لری ایسپالکوم لئیلایا یون، یومورتا وئریب حکومتی ساخلامالییدی. بوردا حیوانلارین دا، اینسانلارین دا طالعی حکومتدن آسیلی ایدی...

سونرا رادیودا اوشاقلار ساغیجی و چوبانلار حاقیندا شن ماهنی اوخودولار. بلکه او تاختا قوتونون ایچینده کی ائله منیم یاشیدلاریم اولان اوشاقلارین - قارا جامیشدان، ساری جامیشدان خبرلری یوخ ایدی... شینه شعر دئییب، ماهنی اوخودوقلاری ساغیجینین دا، چوبانین دا بیر دفعه ده اولسون اوزونو گۆرمه میشدیلر.

آرادان نئچه باهار، نئچه قیش اؤتدو بیلیم. آما بیزیم قارا جامیشین داها قارا گۆزلریندن آخان یاشلار دایانماق بیلمه دی. یاز چاغی آریلار باغ-باغچادا ویزیلدا یا-ویزیلدا یا گول-چیچگین شیره سینی چکنده، قارا جامیش اوت تایاسینین قارشیسیندا کی یاتاغیندا اوزانیم کؤؤشک چالا-چالا خیالا دالمیشدی. ائله بیل او گوللری-چیچکلری اییله ییب عطرینی، جانینا چکمک ایستمیردی. جامیشین داها یاشاماق هوسی قالمامیشدی. بیر گون قوجام منی سسله ییب دئدی:

-بالا، بو حیوانین بوینوزوندا کی بوروق-بوروق خط لری سانا گۆروم...
من ده باشلادیم قارا جامیشین ایری بوینوزلاریندا قابارمیش بورما خط لری سایماغا: بیر، ایک، اوچ... اون اوچ، اون دؤرد، اون بئش...
اون یئددی!

-هه، دئمک اون یئددی بالا وئریب بوگونه جن...
آنجاقل هله ده ساری قیزین خفتینی چکیر. - قوجام بئله دئییب یئنه گۆزلرینی اوزاقلارا زیلله دی. منه ائله گلدی کی، او یئنه ده قیزینی - گولبدن بی بی می یادا سالمیشدی. اونون اوشاقلیغینی، گنجلیغینی خاطیرلایاراق، گلین کؤچدویو پاییز گونونو گۆزونون قاباغیندا جانلاندیرمیشدی...

منیم سئویملی قوجام یامان کؤورلمیشدی.

...بیر یاز سحرى حَیْط-باجانین تویوق-جوجهلری هورکوشوب قاراقیشقیریق سالدیلار. آلاباش هوره-هوره قارا جامیشین یاتاغینا جومدو. قوجام ایواندان دوشمه‌میش فیکره گئتمیشدی. نه فیکیرلشدیسه، قفیلدن:

-قارا جامیش اؤلدو - دئییب آغلامسیندی. بیز جامیشین یاتاغینا ساری قاچدیق، قوجام ظنینده یانيلمامیشدی، قارا جامیش اؤلموشدو. آما بولانیق گؤزلری هله ده آچیق ایدی، ائله بیل دویمادیغی جانلی عالمه باخیردی. او عالمه کی، اورادا یاز گونشی هر یانا شفق ساچمیشدی، باغ-باغاتا یاشیللیق بخش ائدیپ، تپتزه جان وئیردی...

اؤیمیزین آغبیرچگینین - قوجامین مصلحتیله ددمله عمیلریم قارا جامیشی باسدیرماق اوچون باخچامیزدا ایری بیر چالا قازدیلار. او قازیلان یئردن او قدر بالیق قولاغی چیخدی کی، گل گۆره‌سن! قوجام دئییردی کی، بورالار دنیزین لپدؤیه‌نی اولوب. بیر اوجو دا گئدیپ چیخیر قوملو بازیا. بیز اوشاقلار بالیق قولاغینی داشیییب حَیْطیمیزین سودوران چؤکک یئرلرینی دولدوردوق، جیغیرلارا، یوللارا تۆکدوک. جامیش ایری اولدوغوندان مزاری او قدر درین و بؤیوک قازيلمیشدی کی، قونشولار دا گلیب وئدریله آغاپاق قومدان حَیْطلرینه آپاردیلار. قارا جامیشین اؤلوسو ده کارا گلدی، فایدالی اولدو... بالیق قولاغی آپارانلارین اوز-گؤزوندن سئوینج یاغیردی. آما چوخ سونرالار قوجام دئدی کی، او، قارا جامیش حَیْطیمیزین قاراچوخاسی ایدی. اونون اؤلوموندن سونرا حَیْط-باجامیزین قویون-قوزوسو، مال-قاراسی آزالماغا باشلادی. دوزدو، ننم ظارافاتلا هردن دئیردی کی، ددنیزین دوست-تانیشی چوخالدیقجا قویون-قوزوموز، مال-قارامیز آزالیر!

* * *

بیر گون مال-قارائین کؤوشندن قاییتدیغی واخت قوجام دئدی:

-آی بالا، گؤزوم اوزاغی سئچمیر، دئیہ سن، حیطہ اؤز گه نین مال-قاراسی گیریب، گئت، اونلاری قوولا گئتسین! اوت تایاسینا دادانماسینلار!..

من ده گئدیپ همین مال-قارانی حیط-باجادان چیخاردیم، آما، یولدا ددمله راستلاشدیم. سوروشدو:

-سن بو آخشام اختی حیطیمیزین حیوانلارینی هارا قووورسان؟

-بیم، بونلار بیزیمدی؟ - دئیہ دیلیم توپوق وورا-وورا سوروشدوم.

-هه، بس، آی ساققالی آغارمیش، سن اؤز مال-قارامیزی تانیمیرسان؟ آی-هاییی...

- ددمین گولومسه مگی منی اور کلندیردی.

آخی من نیفتالی عمیمین آد گونومده پای وئردیگی ابرش قویوندان، قوجامان سئویملی قارا جامیشیندان ساوایی باشقا حیوان تانیمیردیم. ائله قوجام دا، او گون ندنسه اؤز حیوانلاریمیزی تانیمامیشدی.

او آخشام قوجامین بیشیردیگی دادلی بالیق بوغلاماسینی یئیندن سونرا ددمین اورگی قاتیق ایسته دی. قوجام کؤنولسوز-کؤنولسوز دیللندی:

-ایندی من سنه هاردان تاپیم گتیریم، قارا جامیشین بیچاق کسمز قاتیغینی. آغارتیسیز قالمیشیق. آخشام-آخشام قونشویا دا آغارتی اوچون گئتمزلر، بو دار آخشام چاغیندا روزو آماغین دوشر-دوشمزی اولار دئییلر...

ددم اونو ساکیتلشدیردی:

-داريخما، آی ننه، او قارا جامیشین جینسیندن یئنه تاپیب گتیره جم سنه...

قوجام دریندن کؤکس اؤتوردو:

-ھاردادیر ایندیلرده ائله حیوان؟ موغانی قاریش-قاریش گزه سن، ائلسینی بیر ده
چتین تاپارسان. اؤلن گوندن بری ایکی کره یوخومدا گؤرموشم...
منه ائله گلدی کی، ائله او گوندن قوجام ایچینده قارا جامیش بویدا بویوک درد
گزدیریر. او دردله یاتیب، او دردله ده دورور... و هر بیریمیز قوجامیزی فیکیرلی
گؤرنده، یادیمیزا قارا جامیش دوشوردو...

۱۹۸۵، ماساللی

سرحد پروانه‌سی...

گونشلی پاییز گونلریندن بیرى ایدی. گۆی تپه سرحد دسته سینین نظامی شهرجیگینده بؤیوک غلبه‌لیک واردی. سلیقه-ساهمانی، آبادلیغی گۆز اوخشیان نظامی حیصه نین حَیطینده گنج عسگرلرین آندیچمه مراسیمی کئچیریلیردی. تنتنه ایله دوزنلتن بایرام مراسیمینده کومانديرلر، فرمانده لر، عسگر والیدینلری، نظامی ژورنالیستلر اشتراک ائدیردیلر.

کورسوده چیخیش ائدنلر وطنه صداقت آندی ایچن گنج عسگرلره خوش آرزولارینی بیلدیریر، اونلارا نظام-اینتیظاملی اولماغی، سیلاحدان ایستیفاده قایدالارینی موکمل اؤیرنمگی، سرحدلرین کئشیگینده آییق-ساییق دایانماغی، کومانديرلرین امر و گؤستریشلرینه جدی عمل ائتمگی توصیه ائدیردیلر. والیدینلر آدیندان ائللشادین آناسی اسمر خانیم چیخیش ائتدی. او اوزونو آی یاریم اؤنجه نظامی خدمته باشلایان عسگرلره توتوب دئدی:

- منیم حیات یولداشیم تورپاقلاریمیزین آزادلیغی اوغروندا شهید اولاندا اوغلو دونه یا یئنیجه گۆز آچمیشدی. آرزو ائله ییردیم کی، او بویا-باشا چاتسین، آتاسی کیمی وطنیمیزه لاییق عسگر اولسون! بو گون الله ها چوخ شوکور کی، منیم آرزوم یئرینه چاتیب. ایندی بوتون عسگر آنالاری آدیندان بیر آرزوم دا وار: قوی بو گون بورادا نظامی آند ایچن هر بیر عسگر یوردوموزون سرحدلرینی گۆز-ببگی کیمی قوروسون!! منیم عسگر بالالاریم، اونوتمايین کی، وطن گۆزدور، سیز کیرپیک، گۆزونوزون کئشیگینی چکیرسیز! بو گوندن اعتیبارن قوی نظامی خیدمتده کئچن گونلرینیز سیزین اوچون بؤیوک حیات مکتبی اولسون! وطنین سرحدلری سیزلره امانتدیر. تانری سیزی قوروسون...

اسمر خانیمین چيخیشی آلقیشلا قارشیلانسا دا، ائلشاد ساچلارینا ارکن دن دوشن آناسینین اونو عسگر یاشینا چاتدیران گونه جن یاشادیغی چتینلیکلری، چکدیگی اذیتلری گۆز اؤنونه گتیریب ایچین-ایچین کؤورلمیشدی. او گون نظامی مارشین اجراسینی و گنج عسگرلرین تنتنه لی مارشلا تریبون اؤنوندن کئچمه سینی ایزله یندن سونرا والدینلر حیصه نین یاراشیقلى شهرجیگی ایله ده یاخیندان تانیش اولدولار. نظامی شهرجیکده سیرا ایله اکیلمیش همیشه یاشیل آغاجلار، پاییز گوللری روحا دینجلیک وئریردی. والدینلر سرحدچیلرین استراحت اوتاقلارینا، گنج عسگرلرین تعلیم-تدریس مرکزین، طب منطقه سین، یئنی استفاده یه وئريلمیش عسگر یاتاقداناسینا باش چکدیلر. منوسوندا (غذا لیستی) لذیذ یئمکلر اولان عسگر یئمکخاناسیندا ناهار یئمگ زامانی تویوق شورباسیندان بیر قاشیق دادان کیمی اوز-گؤزونده راضیلیق ایفاده سی گؤرون آناسی ائلشادا باخیب دئدی:

- چوخ دادلیدیر... لاپ منیم بیشیردیگیم یئمکلر کیمیدیر...

بو زامان عسگر یئمکخاناسیندا نؤوبتچی وظیفه سینی یئرینه یئتیرن گیزیر روتبه لی خانیم اونلارا یاخینلاشدی. سانکی او، اسمر خانیمین دئدیکلرینی ائشیتیمیشدی:

- نوش اولسون، - دئدی، - بو لذیذ طعملری عسگرلریمیزه حاضیرلایان آشپازلارین چوخو قادیندیر. اونلار عسگرلریمیزین قایغیسینا آنا کیمی قالیرلار. اسمر خانیم حربی حیصه ده عسگرلر اوچون یاراديلمیش شراییطدن ممنونلוגونو دیله گتیریب دئدی:

- بلی، حاقلیسینیز، چوخ ساغ اولسونلار. دوغرودان دا هر شئی یاخشیدیر! بو گون بورادا گۆردوکریمیز بیز والدینلرین قلبینی فرح حیسی ایله دولدورور.

آنا-اوغول سفره آرخاسیندا بیرلیکده شکیل ده چکدیردیلر. بو، ائلشادین نظامی گئییمده چکدیردیگی ایلک شکیل ایدی.

ئلشاد اسمر خانیمین یئگانه اوولادی دئییلدی. قیزی آیینیز اوچ ایل اول گلین کؤچموشدو. سئویب-سئچدیگی اوغلانلا عایله حیاتی قورسا دا خوشبخت اول بیلیمه میشدی. اری ناركوتیکه آلوده اولاندان بری آیینیزین گونو-گوزارانی قارا اولموشدو. کوسوب-دالاشاندا او، آجیق ائدیپ، هفته لرله آناسی گیلده قالیردی. آما آناسینین جدی-جهدلرینه باخمایاراق اریندن بوشناماق ایستمیردی. امید ائدیردی کی، اری بو بلادان بیر گون خلاص اولاجاق، ضررلی وردیشیندن ال چکه جک...

علاجسيز قالمش آنا کورکه نی یاشدا اولان گنجلری بو باتاقلیغا دوشدوکلرینه گؤره قیناییر، حتی ناركوتیک ماده لرین تجارتی ایله مشغول اولانلارا، اونلاری سرحددن کئچیریب اؤلکه یه گتیرنلره قارغیشلار ائدیردی.

باجیسینین طالعیندن ائلشاد دا چوخ نیگران ایدی. اودور کی، عسگرلرله والدينلرین وداع لاشما واختی چاتاندا آناسی ائلشادی قوجاقلايیب دئدی:

- اوغلو، فیکرین بیزیم یانیمیزدا قالماسین! هر شئی یولونا دوشه جک. سن چالیش، یاخشی قوللوق ائله، باجین دا، من ده همیشه خوش سوراغینی ائشیدک.

ئلشاد آناسینین قارشیسیندا فراغت دایانیب:

- آرخایین اول، آنا، - دئدی، - من یاخشی خیدمتیمله هم سیزی، هم ده آتامین عزیز روحونو شاد ائده جگم!..

گونلر-آیلار اؤتوب کئچیردی. قیش اؤز عؤمرونو یازا باغیشلاماغا حاضیرلاشیردی.

صبح چاغی اوزاقدان گۇرونن داغلارین باشینا یاز دومانى چۇكموشدو. باھارین گلیشى، داغلاردان اسن حزین مئە سحر ورزشى ائدن عسگرلرە دە خوش اووقات یارادیردی. بوتون سیلاح یولداشلاری کیمی ائلشاد دا فیزیکی حاضیرلیق مشغلهلرینده هوسله ایشتیراک ائدیردی. آتش حاضریغینا عایید تعلیملرە اتوماتی سربست سۇکوب-یغیردی.

بیر نئچه گون ایدی کی، عسگرلری نظامی حیصه نین تعلیم حیصه سینه گولله آتماغا آپاریردیلار. شرطی هدفه آتش تاپشیریغینی قوصورسوز یئرینه یئتیرنده ائلشادین سئوینجدن اورگی کۇکسونه سیغمیردی. نظامی خیدمتده قازاندىغی اوغورلار اونا قول-قاناد وئیریدی. چوخ چکمه دی کی، او، نظامی حیصه نین ورزش مئیدانچاسینا مانع لری دفعه ائدەرک کروس قاقیشیندا قالیب گلدی. آز سونرا دایاقدان دارتینما، اوزونلۇغا توللانما و باشقا ورزش نۇع لری اوزره نورماتیولری یئرینه یئتیردی.

ائلشادین قارشیا قویولان تاپشیرقلاری یئرینه یئتیرمه سی، نومونوی داورانیشی تربیه ایشلری اوزره بۇلمه رئیسى باش لئیتنانت خلیل اووون دیقیتندن کنار قالمامیشدی، حتّی آناسینین عنوانینا تشککور مکتوبو دا یازمیشدی. ائلشاد اورگینده دوشونوردو کی، اورتا مکتبه درسینی یاخشی اوخویان شاگردیله معلیملرینین فخر ائتدیگی کیمی، بورادا دا هر کوماندير اؤز یئتیرمه لری اولان باجاریقلی عسگرلری ایله اویونور. تجربه سینی عسگرلرە سئوه-سئوه اؤیره دن ظابط لرونون حربی صنعتین، سرحدچی پئشه سینه محبتینی آرتیریدی.

بیر دفعه عسگرلر اوچون آیریلیمیش آسوده وخت ایدی. ائلشاد قوروب چاغی اوزوجنوبا اوزاناب داغلارا باخا-باخا اوخودوغو کیتابدان بو یئرلرین کئچمیشی ایله

باغلی فیکیرلری خاطیرلایاراق خیالا دالمیشدی... بۇلمه رئیسى خلیل اووون اونا یاخینلاشدیغینی بئله حیس ائتمه‌دی.

- داغلارای نییه بئله دیقتله باخیرسان؟ - دئییه بۇلمه رئیسى اوندان سوروشدو. ائلشاد اول فراغت وضعیتی آلیب بۇلمه رئیسینه حربی سلام وئردی. سونرا دئدی:

- من آراندای دوغولموشام، جناب باش لئیتئنانت. هئچ واخت داغلاردا اولمامیشام. دئییرلر، او داغلاردان ساوالان داغی آیدین گؤرونور. رئیس معنالی تبسسومله اونو سوزوب:

- هه، ائله‌دیر! - دئدی، - ساوالانا عبث یئرله "داغلار سولطانی، داغلار پیری" دئییرلر. آما چوخ واخت دومانای بورونور، اونو گؤرمک هر کسه نصیب اولمور. باخ، او گوردویون داغین زیروه‌سیندن سحر چاغی ساوالان ال ایچی کیمی گؤرونور. - جناب باش لئیتئنانت، اوخودوغوما گؤره شاه ایسماعیل خطایی بورالاردا اولوب...

خلیل اوو یئنله عادتای اوزره گولومسونوب دئدی:

- شاه خطایی هارالاردا اولماییب کی...

و قول ساعاتینا باخیب، سونرا نظامی حیصه نین قرارگاهینا ساری آدیملا‌دی. گونلرین بیر گونو ائلشادی همیشه حسرتله بویاندیغی داغلارین قویونداکی دیدله بانای لارین بیرینه گؤندردیلردیده بانای نین یئرلشدیگی اراضیده سون واختلار سرحد پوزونتوسو قئیده آیینمامیشدی. نه واختسا بورادا سرحد پوزان ناركوتیک ماده قاقماچیلاری ایله باش وئرن سیلاحلی توققوشمادا ایکی سرحدچی هلاک اولموشدو. ایندی همین سرحدده کئشیک چکمک نؤوبه‌سی ائلشادا چاتمیشدی. گوندوزلر کئشیک چکنده آدمای والته ائدن داغلارین،

ياماجلارين هوس له تاماشا ائدردي. بير دفعه لاپ سحره ياخين قاروولدا دايانميشدي. آي ايشيغي سرحد نيشاني اولان چايين هر ايكي ساحيلين نورا غرق ائتميشدي. چايين ساحيلينده كي آغاجلارين و كوللارين كؤلگه سي داغ چايينين گوموشو سولاريندا يويونوردو. دره لر سانكي درين يوخويا غرق اولموشدو. اوزو آشاغي آخان داغ جايي يورولمادان، يوخو بيلمه دن جاغلايirdي. چايين ساحيلي بويو گؤرونن سال قايلار سانكي كئشيكده دايانان عسگرلر كي مي درين دوشونجه لره دالميشديلار. ائلشادين نه واختسا ازير بيلديكي شعرين ايكي ميصراع سي يادينا دوشموشدو:

"قوي دولانيم، وطن، سنين باشينا، دئمه سينلر پروانه سي چاتيشمير" ...

بير آزادان دان يئري سؤكولنده تانري داغي ساوالاني سئير ائده جكدى. فيكرى سرحددن او تايا قاناد آچميشدي.

اينسانين فيكرينين-دوشونجه سينين سرحدى اولمور. آما بو گئن دونيادا داغلارين دا، دنيزلرين ده آراسيندا سدلر-سرحدلر واردى. ائلشادين قلبى ديل آچميشدي: "سيز اي وطنين باغرينينا سانجیلان سرحد ديركلرى..."

سيز اي تيكانلى مفتيللر، عئينى ديلده، عئينى لهجه ده دانیشان اينسانلارى بير-بيرينه حسرت قويدوغونوزون فرقينده سينيزمى؟"

بيردن يوخاريدا چايين زومزومه سينين آهنگى پوزولدو. ائله بيل داغين قاشيندان يوورالانان قايا پارچاسى چايين ياتاغي نا دوشدو. سونرا اطرافا اؤلو بير سوكونت چؤكدو. چاي اولكى آهنگيله آخيردى. دوربينله موحافظه ائتديكي اراضيني گؤزدن كئچيردى. بيردن آغاجلارين آراسى ايله ياواش-ياواش آديملان كؤلگه گؤردو... هر كيم ايديسه، گؤرونور، مشاهيده دوربين لرinden يايينا بيلميشدي. ائلشاد اول ايسته دى هاوايا آتش آچسين، سونرا دوشوندو كي، سرحددى پوزان

آدام گلدیگی یئردن گئری قاچا بیلر. اودور کی، اونو یاخالاماق اوچون ایزلهدی. یاش پال-پالتارینی سویونوب، ایدمانچی فورماسی گئینن آدام ایزلندیگینی حیس ائدیپ الینده کی چانتاسینی کنار تولاادی. ائلشاد چات هاچاتدا وار گوجویله تکان وئریپ پلنگ کیمی اونون اوزرینه آتیلدی. ال به یاخا اولدوغو قاچاق مالچی اونون چئویکلیگی قارشیسیندا عاجیز قالیب تسلیم اولدو. تنتیه-رک بوغولا-بوغولا دئدی:

- آی سنه قوربان اولوم، الله خاطیرینه بوراخ قایدیم ائو-ئاشیگیمه. منیم بیر چتن اوشاغیم وار...

اونون گؤزو ائلشاددا اولسا دا فیکری کنار آتدیگی چانتانین یانیندا ایدی. ائلشاد سیلاحینی اونا توشلایب، چانتانی آچماغی امر ائتدی. چانتاداکی نارکوتیک واسیطه-لری گورنده ائلشادین گوزونون اؤنونه نارکومان کورکه-نینین اوجباتیندان اضطرابلار چکن باجیسی گلدی. سرحددن نارکوتیک ماده-لر کئچیرن قاچاق مالچیا قارشى ایچینه نیفرت حیسى باش قالدیردی:

- بس بو زهریمارلارلا محو ائدیکلرین اینسان اؤولادلاری دئییلمی؟ سن گنجلریمیزی آغ اولومه محکوم ائتدیگینه گؤره جزا چکه-جکسن! چانتاسینین الیندن چیخدیغینی گورن قاچاق مالچی ماریغا یاتمیش پیشیک کیمی قفیلدن ائلشادین اوستونه توللاندی. ائلشاد بونا حاضیرمیش کیمی، اونو فندله ییخیب الینی-قولونو باغلادی.

...آخشام دؤولت سرحددینی پوزان قاچاق مالچینی و اونون چانتاسیندان چیخان حشیش قطرانینی، تریاکى و هروینی تلویزیوندا گؤستریردیلر.

دؤیوش بایراغی اؤنونده مصاحیبه وئرن ائلشاد حربی ژورنالیستین "ان بؤیوک آرزون ندير" سوالینا جاواب وئرنده دئدی:

- آرزوم دؤولت سرحد خیدمتی آکادئمیاسینا قبول اولماق، گله جکده ظابط
کیمی وطن سرحد دینین پروانه سینه چئوریلماکدیر ...
او گون ائکران قارشیسیندا اوتوران اسمر خانیم ائلشادین اوشاقلیغینی، مکتب
ایللرینی، نظامی آند ایچدیگی گونو گؤزلرینین اؤنونه گتیریب پیچیلدادی:
- ساغ اول، اوغلوم، نظامی صنعتینی سئچمکله سن هم ده اؤز شهید آتائین
روحونو شاد ائله دین!..

۱۷-۲۷ آپریل ۲۰۱۸

NUṚƏDDİN ƏDİLƏĞLƏ

ADƏM
və
HƏVVƏ

Kino-povest və hekayələr

Çevirən: elmira zəncani

*Aydın kitabı
Təbriz ۲۰۲۰*

انتشارات آیدین کتاب

Aydinkitab yayin evi

TEBRIZ

@SHAAADAB

۰۹۱۴۲۲۶۱۷۳۲

ISBN:978-622-7093-13-1

بها : ۳۰ مین تومن